

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

**ČRPANJE KOHEZIJSKIH SREDSTEV EU:
PRIMER VESLAŠKEGA CENTRA
BLED ZA 21. STOLETJE**

Katarina Soklič

Ljubljana, avgust 2011

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

DIPLOMSKO DELO

**ČR PANJE KOHEZIJSKIH SREDSTEV EU: PRIMER VESLAŠKEGA
CENTRA
BLED ZA 21. STOLETJE**

Kandidatka: Katarina Soklič
Vpisna številka: 04036490
Študijski program: univerzitetni študijski program Uprava prva stopnja

Mentor: doc. dr. Aleksander Aristovnik

Ljubljana, avgust 2011

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Katarina Soklič, študentka univerzitetnega študijskega programa Uprava 1. stopnje, z vpisno številko 04036490, sem avtorica diplomskega dela z naslovom: Črpanje kohezijskih sredstev EU: primer Veslaškega centra Bled za 21. stoletje.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo in sem to tudi jasno zapisala v predloženem delu,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Ur. list RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za upravo,
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo,
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektoriral: Nina Mencigar, prof. slovenščine in univ. dipl. pedagoginja

Ljubljana, 31. 8. 2011

Podpis avtorice:

POVZETEK

Evropska unija (v nadaljevanju EU) s svojimi instrumenti, ki niso na voljo le državam članicam (v nadaljevanju DČ), temveč tudi kandidatkam članicam EU, omogočajo finančno podporo pri premagovanju ovir, ki povzročajo gospodarsko nazadovanje. Eden izmed finančnih instrumentov so strukturni in kohezijski sklad, iz katerih DČ črpajo evropska sredstva za projekte, na podlagi katerih DČ zmanjšujejo ali celo odpravljajo vrzeli med različno razvitimi območji znotraj posamezne DČ. S pomočjo strukturnih in kohezijskih skladov tako EU zmanjšuje razlike v življenjskem standardu med državljani EU, omogoča stabilizacijo gospodarstva in teži k doseganju ekonomske in socialne kohezije tako med regijami znotraj DČ kot med samimi DČ znotraj EU. Projekt ureditve Veslaškega centra in ciljne regatne arene Zaka - Bled prinaša ne le nove, moderne objekte, ki se lepo umeščajo v naravni biser Bleda, temveč omogoča nadaljnji razvoj veslaškega športa na Bledu. Projekt prenove Veslaškega centra in ciljne regatne arene je potekal vse od leta 2008, od idejne zasnove in prijave projekta na razpis Ministrstva za šolstvo in šport (v nadaljevanju MŠŠ), vse do izbire izvajalcev na javnih razpisih, izgradnje novega sodniškega stolpa, tribun in zunanje ureditve, do slavnostnega odprtja v letu 2010, kar pa ne bi bilo možno uresničiti brez pridobitve sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Ključne besede: gospodarsko nazadovanje, finančni instrumenti, strukturni skladi, kohezijski sklad, ekonomska in socialna kohezija, veslaški center in ciljna regatna arena Zaka, prijava projekta, Evropski sklad za regionalni razvoj

SUMMARY

DISBURSEMENT OF EU COHESION FUNDS: THE CASE OF ROWING CENTRE BLED FOR 21st CENTURY

European Union (EU) with their instruments, which are not only available to Member States (MS), but also to candidate countries, enables financial support to overcome the obstacles that are causing economical decline. One of the financial instruments is The Structural and Cohesion Fund from which the MS are drawing European funds for projects on which the MS reduces or even resolves the gap between different levels of developmental areas within a single MS. With the help of The Structural and Cohesion Funds the EU reduces the differences in living standards among EU citizens, it stabilizes the economy and aims to achieve economic and social cohesion, between regions within Member States and as well among the MS within the EU. The rowing centre Zaka - Bled renovation project brings not only new, modern facilities, which are situated in a beautiful natural pearl of Bled, but also allows the further development of the rowing in Bled. The project of the renovation took place since 2008, from conceptual design and project application to the call of the Ministry of Education and Sports (MoES), until the selection of the contractor on the call for competition, construction of the new judge's tower, tribune and outdoor landscaping to the formal opening in 2010, what would not be impossible to accomplish without resources of European regional development fund.

Key words: economical decline, financial instruments, drawing European funds, The Structural funds, economic and social cohesion, and the Rowing Centre and finish center Arena Zaka, project application, European regional development fund.

KAZALO VSEBINE

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA.....	i
POVZETEK.....	ii
SUMMARY.....	iii
KAZALO VSEBINE.....	iv
1 UVOD.....	1
2 KOHEZIJSKA POLITIKA EU.....	4
2.1 ZGODOVINA KOHEZIJSKE POLITIKE.....	4
2.2 SISTEM ČRPANJA EVROPSKIH SREDSTEV.....	4
2.3 NAČELA ČRPANJA EVROPSKEGA DENARJA.....	5
2.4 KOHEZIJSKA POLITIKA IN NJEN NAMEN.....	6
2.5 VZROK ZA NASTANEK REGIONALNE NEENAKOSTI.....	7
2.6 PRIORITETE EVROPSKE KOHEZIJSKE POLITIKE.....	8
3 PRIPRAVA PROJEKTA IN ČRPANJE KOHEZIJSKIH SREDSTEV EU.....	10
3.1 FAKTORJI VPLIVA NA IZVEDBO PROJEKTA.....	12
3.2 RAZPISI.....	12
4 SLOVENIJA IN KOHEZIJSKA SREDSTVA EU.....	14
4.1 KLASIFIKACIJA NUTS.....	14
4.2 PROGRAMSKI DOKUMENTI.....	14
4.2.1 NACIONALNI STRATEŠKI REFERENČNI OKVIR.....	14
4.2.2 OPERATIVNI PROGRAMI.....	15
4.3 KLJUČNI ORGANI.....	18
5 EVROPSKI STRUKTURNI SKLADI.....	19
5.1 EVROPSKI SKLAD ZA REGIONALNI RAZVOJ.....	20
5.1.1 KONVERGENCA.....	20
5.1.2 REGIONALNA KONKURENČNOST IN ZAPOSLOVANJE.....	21
5.1.3 EVROPSKO OZEMELJSKO SODELOVANJE.....	21
5.1.4 OZEMELJSKE POSEBNOSTI.....	22
6 VEČLETNI FINANČNI OKVIR.....	23
6.1 FINANČNA PERSPEKTIVA 2000–2006.....	23
6.2 FINANČNA PERSPEKTIVA 2007–2013.....	24
6.3 POMANJKLJIVOSTI SISTEMA ČRPANJA.....	25
6.4 PREDLAGANI UKREPI.....	27

7	VESLAŠKI CENTER IN CILJNA REGATNA ARENA ZAKA NA BLEDU	29
7.1	ZGODOVINA VESLAŠKEGA CENTRA BLED.....	29
7.2	OBLIKOVANJE IDEJE IN PARTNERSTVA ZA PROJEKTI PREDLOG TER PRIČAKOVANI REZULTATI.....	30
7.3	NAMEN IN PREDMET IZVEDBE PROJEKTA TER PRIČAKOVANI REZULTATI	31
7.4	PRIJAVA NA RAZPIS, PREGLED IN POTRDITEV VLOGE PROJEKTA.....	33
7.4.1	DOKUMENTI IN DOKAZILA	34
7.5	POTEK PROJEKTA	35
7.5.1	IZVEDBA JAVNIH RAZPISOV	38
7.6	NAČRT IZVEDBE PROJEKTA S FINANČNO KONSTRUKCIJO.....	39
7.6.1	GRADBENO – OBRTNIŠKA DELA	39
7.6.2	TEHNOLOŠKA IN POHIŠTVENA OPREMA.....	42
7.7	UPRAVIČENI STROŠKI	43
7.8	SPREMLJANJE IN POROČANJE.....	44
7.8.1	POROČANJE	44
7.8.2	NADZOR	44
7.9	VREDNOTENJE PROJEKTA TER POTENCIALNE NAPAKE IN TEŽAVE	46
7.10	UPRAVLJANJE S PREMOŽENJEM	48
8	UTEMELJITEV HIPOTEZ	50
9	DRUGE INVESTICIJE OBČINE BLED S POMOČJO EVROPSKIH SREDSTEV	53
9.1	KANALIZACIJA IN VODOVOD BOHINJSKA BELA	53
9.2	OBNOVITVENA DELA NA KULTURNEM SPOMENIKU – VILA ZORA	53
9.3	STARO JEDRO GRAD	53
10	ZAKLJUČEK	55
	LITERATURA IN VIRI	58

KAZALO PONAZORITEV

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prikaz razdelitve evropskih sredstev po operativnih programih za obdobje od 2007–2013.....	17
Tabela 2: Časovni pregled dogodkov.....	74
Tabela 3: Struktura financiranja projekta.....	75
Tabela 4: Prikaz realizacije projekta Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu.....	75

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Prikaz strukture financiranja v investicijo Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu.....	50
Graf 2: Prikaz realizacije projekta Veslaškega centra in ciljne regatne arene Zaka na Bledu.....	52

KAZALO PRILOG

Intervju 1.....	63
Intervju 2.....	66
Intervju 3.....	68
Intervju 4.....	71
Tabela 2: Časovni pregled dogodkov.....	74
Tabela 3: Struktura financiranja projekta.....	75
Tabela 4: Prikaz realizacije projekta Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu.....	75

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV

BDP	Bruto domači proizvod
DČ	Država članica
DIIP	Dokument identifikacije investicijskega projekta
EKUJS	Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad
EPD	Enotni programski dokument
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
ESS	Evropski socialni sklad
EU	Evropska unija
Eurostat	Evropski statistični urad
FISA	Fédération Internationale des Sociétés d'Aviron (Mednarodna veslaška zveza)
FIUR	Finančni instrument za usmerjanje ribištva
KS	Kohezijski sklad
MF	Ministrstvo za finance
MŠŠ	Ministrstvo za šolstvo in šport
NSRO	Nacionalni strateški referenčni okvir
NUTS	Le Nomenclature des Unites Territoriales Statistique (Klasifikacija statističnih teritorialnih enot v EU)
OP	Operativni program
OP RČV	Operativni program razvoja človeških virov
OP ROPI	Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture
OP RR	Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov
PGD	Projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja
PID	Projekt izvedbenih del
PT	Posredniško telo
PZI	Projekt za izvedbo
PZR	Projekt za razpis
RS	Republika Slovenija
SVLR	Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj
U	Upravičenec
VK	Veslaški klub
VZ	Veslaška zveza

1 UVOD

»Želimo dinamično Evropo, ki vodi na področju znanstvenega in tehnološkega razvoja. Želimo produktivno Evropo, v kateri bodo vsi imeli delo, solidarno Evropo, ki bo skrbela za bolne, starejše in invalide, pravično Evropo, v kateri ni razlikovanja, v kateri imajo vsi enako pravico do zaposlitve in izobrazbe, Evropo brez onesnaženja, Evropo, ki skrbi za okolje in dejavno sodeluje pri reševanju svetovnih vprašanj, Evropo, ki se zavzema za skupne vrednote in jih tudi brani. To je torej Evropa mojih želja in vem, da si tako Evropo lahko zgradimo«. ¹ Za dosego takšne EU, kot jo je opredelila evropska komisarka, ki bo vse navedeno nudila svojim državljanom, naš čaka še trnova pot, kljub temu pa EU nudi veliko možnosti svojim DČ, da okrepijo svoje slabosti do te mere, da postanejo močna, konkurenčna in hitro se razvijajoča gospodarstva. Za dosego teh ciljev je EU kot instrumente evropske kohezijske politike vzpostavila evropske strukturne sklade in sicer Evropski socialni sklad (ESS), Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad (EKUJS), Finančni instrument za usmerjanje ribištva (FIUR), poleg teh pa še Kohezijski sklad.

Tako kot druge DČ pa je tudi Slovenija z vstopom v EU, kot polnopravna članica EU poleg raznih obveznosti, ki jih mora vseskozi izpolnjevati, pridobila tudi pravico do črpanja nepovratnih sredstev iz skladov EU. Ker v Sloveniji prevladuje centralistično odločanje, razvojne razlike med obstoječimi geografskimi regijami pa so zelo velike, je Slovenija v evropskih skladih videla priložnost za stabilizacijo razvojnih neravnovesij, predvsem pa možnost, da finančni instrumenti EU prinesejo Sloveniji gospodarski in socialni razcvet. Nepovratna sredstva DČ EU omogočajo krepitev ekonomske in socialne kohezije, odpravljanje največjih razvojnih neravnovesij v regijah Skupnosti, zmanjševanje razlik v bogastvu in življenjskih standardih v DČ EU in regijah, prav tako pa vodijo v zmanjševanje ekonomskih in socialnih neskladij, kar posledično omogoča stabilno gospodarstvo.

V svojem diplomskem delu sem proučevala projekt ureditve Veslaškega centra (v nadaljevanju VC) Bled, ki je zame še posebej zanimiv in aktualen, saj prihajam z Bleda in sem samo izvajanje projekta lahko opazovala na lastne oči, po drugi strani pa sem imela možnost o konkretnem dogajanju pri projektu, govoriti z ljudmi, ki so postopke v zvezi s projektom vodili od začetka do konca in projekt globinsko poznajo. In prav to je bil namen diplomskega dela – seznaniti se z vsemi podrobnostmi, ki so spremljale izvajanje projekta, vse od prednosti, ki jih sam projekt prinaša za samo mednarodno prepoznavnost in gospodarski razvoj Bleda, do vseh negativnih okoliščin, ki so bile pravočasno prepoznane in tudi odpravljene. Moj cilj je bil spoznati postopke in pregledati vso dokumentacijo, ki mi je omogočila vpogled v nastajanje projekta. Po vsem tem sem spoznala, da za tako obsežnim projektom (finančno in časovno) stojijo odgovorne osebe, ki se trudijo v roku premagovati ne le birokratske ovire, temveč poskušajo s svojim trdim delom pravočasno izpeljati zastavljeni projekt.

¹ Tako je svoje poglede na Evropo za prihodnje generacije je nanizala EU komisarka Danute Hübner v Varšavi, 17. 10. 2006.

Sorazmerno z izbiro blejskega veslaškega centra za gostitelja svetovnega prvenstva v veslanju, leta 2011, je potekal projekt ureditve VC (Delo, 2008). Sama organizacija svetovnega prvenstva v veslanju na Bledu leta 2011 je veliko priznanje Sloveniji, ki je po doseženih medaljah v tem športu na število prebivalcev med najuspešnejšimi državami na svetu. Predsednik organizacijskega odbora je poudaril, da jim je bilo z izkazanim zaupanjem hkrati naložena tudi velika odgovornost. »Zavedamo se kompleksnosti izzivov pri usklajevanju zahtev in interesov izvedbe prvenstva, vendar smo trdno odločeni, da postavimo nov mejnik pri organizaciji velikih tekmovanj veslaškega športa.« (Benčina, 2011).

»Bled nosi s seboj tako bogato veslaško tradicijo, da je bil skrajni čas, svetovno prvenstvo v veslanju prihodnje leto pa tudi lepa priložnost, da Bledu s športno veslaško infrastrukturo vrnemo sloves svetovnega VC (Rajšter v: Rant, 2009b), saj bo kot tak »z urejeno infrastrukturo predstavljal Slovenijo v svetu.« (predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk, 2010). »Imamo najlepše jezero in eno najlepših veslaških prog na svetu, vendar so potrebni tudi primerni spremljevalni objekti, brez katerih se veslači ne morejo pripravljati na tekmovanja.« (Žvegelj v: Stanovnik, 2010). »Država bo znatno pripomogla, da bo VC na Bledu prenovljen v skladu s potrebami in zahtevami sodobnega vrhunškega veslanja, ki bo tudi v prihodnje omogočal razvoj tega lepega in zahtevnega športa.« (Lukšič, 2011).

In prav z namenom omogočiti veslačem primernejše pogoje za doseganje uspehov, se je občina Bled prijavila na razpis za dodelitev evropskih sredstev, na podlagi katerih je »/.../ nastal kompleks, ki bo omogočal funkcionalno izvedbo tekmovanja in bo hkrati prostorsko ustrezen, torej ne bo agresiven ampak bo ustrezno zadržan, da bodo kakovosti prostora ob Blejskem jezeru ohranjene in tudi poudarjene.« (Šuklje Erjavec v: Rant, 2009a).

Organizacijski odbor si je takoj na začetku postavil naslednje cilje (Benčina, 2011):

- odlična izvedba prvenstva v tekmovalnem in družabnem smislu;
- podpora razvoju veslaškega športa v ožji in širši okolici;
- prvenstvo naj bo dodana vrednost za prebivalce lokalnih skupnosti;
- zgrajena infrastruktura in pridobljeno znanje naj postaneta osnova za razvoj športnega turizma regije;
- okolju prijazen pristop organizacije in izvedbe prvenstva;
- promocija Bleda in regije kot celovite športne in turistične destinacije.

Hipotezi, ki sem si ju zastavila že v času načrtovanja svojega diplomskega dela in ki ju bom na podlagi predelane literature in virov ter pridobljenih informacij tudi zavrnila oziroma potrdila:

- Občina Bled je za projekt Veslaški center in ciljna regatna arena Bled iz Evropskega sklada za regionalni razvoj izčrpala maksimalen delež nepovratnih sredstev
- Občini Bled je uspelo s pridobljenimi sredstvi uresničiti vse aktivnosti projekta, ki si jih je zadala v projektni dokumentaciji.

Skozi celotno diplomsko delo se tako prepletajo različne uporabljene metodologije. V prvem, bolj teoretičnem delu sem uporabila predvsem deskriptivno metodo, s katero sem poskušala opisati teoretični vidik črpanja sredstev iz skladov EU. V tem delu sem se naslonila predvsem na primarne vire, kot so različni vladni dokumenti, razvojni programi občine, revizijska poročila itd., ter na sekundarne vire in uporabila deskriptivno (opisno)

metodo, s pomočjo katere sem predvsem teoretični del diplomskega dela podkrepila z interpretacijo primarnih in sekundarnih virov. V drugem delu diplomskega dela, ko sem se ukvarjala predvsem s proučevanjem konkretnega projekta, sem informacije dobila predvsem na podlagi fokusiranega intervjuja z gospodom Kovačičem, ki na občini Bled opravlja funkcijo višjega referenta na področju investicij, ter z analizo študija primera, in sicer z intenzivno zastavljenim raziskovanjem obravnavanega projekta. Vse skupaj, tako prvi kot drugi del diplomskega dela sem okrepila z zgodovinsko razvojno metodo, ki mi je dala vpogled v začetek razvoja evropskih strukturnih skladov in v zgodovino VC.

Projekt ureditve Veslaškega centra in ciljne regatne arene Zaka na Bledu je vsem vpletenim povzročil ne malo skrbi, vendar pa se odgovorni zdaj lahko pohvalijo z moderno urejeno infrastrukturo, ki predstavlja veliko pridobitev za razvoj veslaškega športa na Bledu.

2 KOHEZIJSKA POLITIKA EU

2.1 ZGODOVINA KOHEZIJSKE POLITIKE

Slovenija je prejemnica finančne podpore EU že vse od leta 1992. In sicer se je ta podpora v preteklosti dodeljevala preko PHARE programov (Lajh, 2010, str. 8).

V prehodni periodi od leta 1992–1995 je bila finančna podpora namenjena predvsem reorganizaciji slovenskega gospodarstva. Sredstva pod programom PHARE² so bila razdeljena po sektorjih – privatizacija, javne finance in bančništvo (20 %), infrastruktura (20 %), TEMPUS program in izobraževanje (20 %), znanost in tehnologija, okolje, energija in turizem (20 %). V primerjavi s preostalimi kandidatki je Slovenija v tej periodi namenila veliko sredstev področju znanosti, tehnologije in izobraževanja (Genorio, 2002 v: Lajh, 2010, str. 8).

Po zaključku prehodne periode pa se je predpristopna finančna podpora usmerjala k implementaciji predpristopne strategije, k harmonizaciji zakonodaje, reformi javne administracije in družbenega razvoja (Genorio, 2002 v: Lajh, 2010, str. 8). V tej periodi so se predvsem trudili povečati javno administracijo za učinkovito koordinacijo z EU, obveščati javnosti o zadevah EU in pridružitvi Slovenije EU ter vključiti podporo Državnega zbora Republike Slovenije k aktivnostim v predpristopnem obdobju. Pod programom Phare se je krepilo tudi čezmejno sodelovanje z Italijo (1994), Avstrijo in Madžarsko (1995) (Lajh, 2010, str. 8).

V okviru finančnega obdobja od leta 1992–2002 je za PHARE nacionalni program in programe čezmejnega sodelovanja Slovenija v povprečju prejela 336 milijonov EUR. V okviru instrumenta predpristopnih strukturnih politik (ISPA–Instrument for Structural Policies for Pre-Accession) v periodi 2000–2002 pa je prejela 71 milijonov EUR, v okviru programa SAPARD oziroma posebnega pristopnega programa za kmetijstvo in razvoj podeželja je prejela v omenjeni periodi 19,4 milijonov EUR. Z vidika celostne finančne pomoči Sloveniji pa je v desetletnem obdobju prejela 426,4 milijonov EUR (Lajh, 2010, str. 9).

Vstop prejšnjih centralnoplanskih gospodarstev v EU v letu 2011 je zahteval spremembo regionalne politike, saj je kar 75 milijonov novih prebivalcev EU postalo potencialnih uporabnikov regionalnih sredstev EU (Kesner–Škreb, 2009, str. 103).

2.2 SISTEM ČRPANJA EVROPSKIH SREDSTEV

Proračun EU se določa letno in sicer znotraj okvira večletne finančne perspektive. Takšna praksa je bila uvedena leta 1988 kot odziv na številne proračunske krize v 80. letih. Celoten proračun znotraj finančne perspektive je razdeljen na posamezna poglavja, ki

² Program Phare je pobuda EU, ki zagotavlja državam srednje in vzhodne Evrope finančno pomoč za podporo procesa ekonomske preobrazbe, hkrati pa jim pomaga okrepiti njihove na novo oblikovane demokratične družbe.

določajo zgornjo mejo dodeljenih pravic za posamezno skupino namenov (Wostner, 2005, str. 20).

Pri novem sistemu črpanja evropskih sredstev gre za večletne dodelitvene programe (7-letni), strukturni skladi in kohezijski sklad pa ne financirajo individualnih projektov, temveč razvojne programe več regij, DČ in Evropske komisije skupaj (Wostner, 2005, str. 20).

Več vidikov uspešnega črpanja evropskih sredstev sta opredelila Mrak in Wostner, 2005: finančna absorpcijska sposobnost (sposobnost zagotavljanja domačega financiranja), realna absorpcijska sposobnost (realne potrebe države), programska projektna absorpcija (pravočasna in kakovostna priprava programskih dokumentov), administrativna absorpcijska sposobnost (izpeljava kompleksnih postopkov na državni ravni kot na ravni prijavitelja projekta).

O pravilih za namenskost evropskih sredstev in o samem proračunu strukturnih skladov soodločata Svet in Evropski parlament na predlog Evropske komisije. Komisija predlaga strateške smernice Skupnosti o kohezijski politiki, ki omogočajo DČ, da oblikujejo svoje programe tako, da bodo le-ti spodbujali inovativnost in podjetništvo, pospeševali gospodarstvo, znanja ter ustvarjali nova in boljša delovna mesta. Nato vsaka DČ v sodelovanju s Komisijo pripravi Nacionalni strateški referenčni okvir (v nadaljevanju NSRO), v katerem se opredeli strategija in seznam operativnih programov (v nadaljevanju OP) posamezne DČ. Komisija delno potrди NSRO in vsak OP. Vendar obstaja obveznost v smislu, da morajo države in regije, ki pridobijo sredstva iz cilja »konvergenca«, 60 % izdatkov nameniti za gospodarsko rast in delovna mesta (Lizbonska strategija), za države in regije, ki pridobijo sredstva iz cilja »konkurenčnost in zaposlovanje«, pa je ta delež 75 %. Gospodarski in socialni partnerji pa tudi organizacije civilne družbe so v času načrtovanja programov in pri vodenju OP ves čas vključeni. Potem ko Komisija sprejme odločitev glede operativnih programov, morajo DČ in njene regije oziroma njihovi organi za upravljanje, začeti izvajati programe, torej izbrati tisoče projektov za vsako leto, jih nadzirati in oceniti. Komisija nato odobri izdatke, da lahko DČ začne izvajati programe, ki pa jih ves čas tudi budno spremlja skupaj z DČ (EUROPA – Evropska komisija, 2011b).

Pri upravljanju skladov prihaja do decentralizacije, saj DČ težko same nosijo tako veliko odgovornost, zato jim pri doseganju boljših rezultatov pomaga EU skozi zagotavljanje poznejše kontrole (Wostner, 2005, str. 20).

Razpoložljivost plačil s strani Evropske komisije regijam sovpada s sposobnostmi regij oziroma držav za vpeljavo in sofinanciranje teh projektov (Mohl in Hagen, 2010, str. 353).

2.3 NAČELA ČRPANJA EVROPSKEGA DENARJA

Načelo dodatnosti ali zunanje koherence predstavlja nivo javne porabe. Strukturni skladi in kohezijski sklad, do katerih so upravičene DČ oziroma imajo od njih koristi, v skladu s tem načelom ne nadomeščajo nacionalnih, regionalnih in lokalnih virov v njihovih regijah in na trgu dela (Pociovălăsteanu in Dobrescu, 2009, str. 31), temveč evropski skladi predstavljajo dodatno možnost za razvoj posameznih regij in DČ. Po načelu povračila izvajalec storitev financira sam, nato pa zahteva povračilo stroškov s strani upravičenca

nepovratnih sredstev. Pri načelu družabništva gre za pomembno vlogo vključitve DČ in Komisije v fazah načrtovanja, nadzora in vrednotenja na lokalni, regionalni in nacionalni ravni. Na vseh teh nivojih je potrebno partnerstvo na gospodarskem, socialnem, sektorskem in teritorialnem področju z namenom povečanja enakih možnosti moškim in ženskam, uravnoveženega razvoja in okoljevarstva (Pociovălăsteanu in Dobrescu, 2009, str. 32).

2.4 KOHEZIJSKA POLITIKA IN NJEN NAMEN

Kohezijska politika EU izvira iz načela solidarnosti, po katerem vsaka DČ v skupni proračun EU prispeva različni delež sredstev, iz katerega pa se nato strogo namensko zagotavljajo sredstva za različne namene, tudi za strukturne sklade (Aljančič, 2005, str. 30).

Širitev EU prinaša strukturne spremembe na bistvene vidike trga dela EU. Delež brezposelnih se povečuje. Evropska ustava si za EU želi skladen razvoj, družbeno tržno ekonomijo, polno zaposlenost, boj proti socialni izključenosti in diskriminaciji, ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo ter solidarnost med DČ. Lizbonska strategija pa stremi h konkurenčni, dinamični in na izobraževanju temelječi ekonomiji. Pri uresničevanju teh ciljev veliko vlogo igra prav evropska kohezijska politika skozi svoje finančne instrumente. Razvoj večine pristopnih držav zaostaja za povprečjem držav članic EU (15), kar se kaže v problemu ekonomske in socialne kohezije (Bachtler in Gorzelak, 2007, str. 309), zato EU skozi svoje finančne instrumente poskuša uresničevati postavljene cilje in stremeti k bolj uspešni EU kot celoti.

Za dosego procesa integracije EU z združitvijo socialno in gospodarsko stabilnih DČ se zahteva politično in gospodarsko prizadevanje pridružujočih se držav (Mestanza, 2005, str. 151 – 172 v: Renart et al, 2007, str. 148), ki se odseva v letnem proračunu EU in preko evropskih strukturnih skladov (Hughes et. al., 2004, str. 523–551 v: Renart et al., 2007, str. 148).

Kohezijska politika zasleduje cilje kot so povečanje splošnega razvoja, zmanjšanje ali odprava razlik med različnimi nivoji razvoja različnih regij, povečanje napredka nazadujočih regij, vključujoč podeželska območja (Treaty of the European Communities, Article 158 v: Pociovălăsteanu in Dobrescu, 2009, str. 27) ter okrepitev gospodarske, socialne in teritorialne kohezije (Art. 158 Treaty on EU v: Mohl in Hagen, 2010, str. 353). Kohezijska politika vlaga v konvergenco in regionalno reorganizacijo na ravni bruto domačega produkta (v nadaljevanju BDP) in zaposlovanja (Bachtler in Gorzelak, 2007, str. 309), prav tako pa prispeva k premagovanju gospodarske krize in k izboljšanju ekonomske situacije DČ in EU regij. Znotraj konteksta gospodarske krize postaja vedno pomembnejši dostop do strukturnih skladov, hkrati pa so vse pomembnejši programi, ki jih financirajo strukturni skladi in kohezijski sklad (Dobrescu, 2009, str. 710). V vrsti z novim načrtom rasti in služb in v kontekstu globalizacije, kohezijska politika izboljšuje konkurenčni položaj regij v svetovnem gospodarstvu (Puigcerver – Peňalveri, 2007, str. 200).

Evropska kohezijska politika se torej osredotoča na regije z največjim primanjkljajem v razvoju, torej predvsem na regije novih DČ, ki zaostajajo z razvojem in bodo zato deležne največjega financiranja s strani evropskih skladov (Ziegler, 2003, str. 307).

Znotraj evropskih strukturnih skladov so postale pomembne pobude Skupnosti kot instrumenti strukturne politike Evropske komisije. Gre za pomemben in nujno potreben instrument v korist evropskemu razvoju, sodelovanju struktur znotraj razvojnih projektov, spodbujanju čezmejnega sodelovanja in uravnoveženega razvoja. Inovativni pristopi se osredotočajo na sodelovanje na sektorskem, regionalnem in lokalnem področju in s tem postavljajo nove, dinamične pristope na trgu dela (Ziegler, 2003, str. 309).

Slovenija si je med drugimi v okviru Poglavlja 21, ki vključuje regionalno politiko in koordinacijo strukturnih instrumentov, zastavila cilj, in sicer v tekoči finančni perspektivi doseči sporazum, po katerem bi manj razviti deli Slovenije dobili status regij cilja 1, kajti regije s tem statusom imajo največji možni dostop do sredstev strukturnih skladov (Lajh, 2010, str. 1).

Prispevek EU k povečanju teritorialne kohezije ima 3 dele: 1. uvedba in povečanje evropske regionalne politike s strateškim, povezanim in čezsektorskim pristopom h gospodarskemu razvoju; 2. podpora novega modela teritorialnega vladanja z večjo vlogo subnacionalnih avtoritet; 3. uvedba novega modela politične implementacije z vključitvijo družabništva med gospodarske in družbene akterje. Vključitev teritorialne kohezije med cilje strategij evropskih programov (Polverari in Bachtler, 2005, str. 29).

2.5 VZROK ZA NASTANEK REGIONALNE NEENAKOSTI

Na razvoj posameznih območij v EU najbolj vpliva območje, na katerem živijo posamezniki oziroma ali posamezniki živijo v razviti ali nerazviti regiji, dinamičnem okolju ali na območju v zaostajanju, vpliva tudi to, ali je regija bogata/ambiciozna oziroma perspektivna ali revna, ali gre za mestna ali podeželska območja, obrobna območja EU ali gospodarski center EU (Pociovălisteanu in Dobrescu, 2009, str. 27).

V številnih literaturah imajo avtorji svoje poglede na to, zakaj znotraj EU prihaja do regionalne neenakosti. Kesner-Škrebova vidi vzrok za regionalno neenakost v geografski oddaljenosti med regijami ter v socialnih in ekonomskih spremembah. Bachtler in Gorzelak pa vidita vzrok za regionalno neenakost v tem, da podeželske in obrobne regije postajajo nepriljubljene za tuj kapital, saj so brez potenciala za hitro rast, zato regionalne razlike rastejo. V bolj razvitih državah EU pa močna metropolitanska jedra ali dinamična podeželska jedra rastejo hitreje kot v manj razvitih državah (2007, str. 311).

Regionalna neenakost ima tudi velike posledice, ki se kažejo v socialni obubožanosti, slabi izobraženosti prebivalstva, visokem deležu nezaposlenih ter v nezadostni in neustrezni infrastrukturi (Kesner-Škreb, 2009, str. 103).

Evropska komisija pa Sloveniji na področju regionalne politike najbolj očita omejena sredstva in premalo zaposlenih na regionalni ravni. Fragmentacija občin v zadnjem desetletju je povzročila šibko finančno situacijo občin, ki posledično rezultira v omejenih lokalnih proračunih za javno sofinanciranje (Lajh, 2010, str. 27). Problem je povezan z državno teritorialno organizacijo, saj prihaja do prepada med nacionalno ravno in občinami in prav zato se zahteva modernizacija regionalne politike Slovenije (Lajh, 2010, str. 5–6).

V 90. letih regionalna politika v Sloveniji ni dosegala pričakovanih rezultatov, saj je vsako ministrstvo definiralo svoje prioritete regionalne naloge in svoje standarde za reševanje problemov. Subnacionalni akterji pa so bili izključeni iz teh procesov, zato so bili odnosi med ministrstvi in lokalnimi skupnostmi slabi. Nacionalni razvojni načrt je bil sprejet prav za uresničevanje osnovnega načela kohezijske politike EU – družabništva, ki pa vključuje načrtovanje sektorskega in regionalnega razvoja v sodelovanju s subnacionalnimi akterji in drugimi interesnimi skupinami ter civilnimi družbenimi organizacijami (Lajh, 2010, str. 21), vendar pa so v Sloveniji direktne povezave med subnacionalnimi akterji in EU institucijami vse prej kot pogoste (Lajh, 2004 in Prša, 2004 v: Lajh, 2010, str. 25).

2.6 PRIORITETE EVROPSKE KOHEZIJSKE POLITIKE

Reorganizacija distributivnega mehanizma, predstavljenega v Agendi 2000, se osredotoča na 3 glavna področja. Cilju 1 za razvoj regij, ki zaostajajo z gospodarskim razvojem, ustrezajo regije katerih BDP/prebivalca je pod 75 % povprečja EU. Cilju 2 ustrezajo regije z zmanjšujočim deležem industrijskih in podeželskih sektorjev, z deležem nezaposlenosti pod povprečjem EU in z nižajočim deležem zaposlenosti v proizvodnem sektorju, skozi cilj 3 pa se namenljajo sredstva za promocijo sposobnosti in zaposlitvene politike v regijah, ki ne sodijo pod cilj 1. Med vsemi politikami EU, so strukturni skladi najbolj primerljivi z nacionalnimi redistributivnimi mehanizmi (Kemmerling and Bodenstern, 2006, str. 376).

Cilj 1 je ključna prioriteta evropske kohezijske politike, zato so regije cilja 1 največje prejemnice, in sicer prejemajo kar 2/3 vseh sredstev strukturnih skladov, kajti 90 % populacije novih DČ, živi v regijah, katerih BDP/prebivalca je pod 74 % povprečja EU (Puigcerver – Peñalver, 2007, str. 187).

Leta 1988 je bilo financiranje cilja 1 usmerjeno v povečanje rasti BDP/prebivalca v regijah, ki so zaostajale za povprečjem EU in v povečanje agregatne rasti EU (European Commission, 2001 v: Becker, et al., 2010, str. 578). Programi cilja 1 so bili v periodih 1994–1999 osredotočeni predvsem v vlaganja v raziskave in razvoj, za katere se je namenilo 45 % celotne porabe, v fizično infrastrukturo pa se je namenilo 11 % porabe. Poraba je bila osredotočena na kohezijske države, financirala pa je predvsem njihovo transportno infrastrukturo, energijo in okoljske projekte, človeške vire ter razvoj kmetijstva in podeželja (Puigcerver – Peñalver, 2007, str. 187).

Strategije programov cilja 1 so bile v programski periodih 2000–2006 osredotočene predvsem na 3 glavne makro politične cilje (Polverari et al., 2001 v: Polverari in Bachtler, 2005, str. 29):

- gospodarska rast, konkurenčnost, oblikovanje služb;
- družbena in teritorialna kohezija;
- infrastrukturna preskrba in dostopnost.

Poraba za namen cilja 1 predstavlja največji del proračuna programov strukturnih skladov (70% celotnega proračuna od leta 1988–1993; 68 % od leta 1994–1999; 72 % od leta 2000–2006, v novi finančni periodih pa se za financiranje cilja 1 namenja 2/3 celotnega proračuna (European Commission, 1997, p.154, f in European Commission,

2007, str. 202 v: Becker et al., 2010, str. 578).

Cilj 2 danes pokriva regije z družbenogospodarskimi problemi, torej z visokim deležem brezposelnih. Regije morajo izpolnjevati 3 kriterije, da se jih uvršča v ta cilj: 1. delež brezposelnosti mora biti pod povprečjem Skupnosti; 2. visok delež služb v industrijskem sektorju napram povprečju Skupnosti; 3. padec industrijske delovne sile – povečanje človeškega kapitala (Becker et al., 2010, str. 578).

V novi programski periodi so cilji 1, 2 in 3 imenovani cilj konvergence, regionalne konkurenčnosti in zaposlovanja in cilj evropskega teritorialnega sodelovanja (Becker et al., 2010, str. 578).

Sredstva cilja 1 imajo pozitiven in statistično pomemben učinek na BDP regij, kajti 1 % povečanja sredstev cilja 1 vodi k majhnemu, ampak pozitivnemu učinku na regionalni BDP/prebivalca. Učinek rasti se ne pojavi takoj, temveč z zakasnitvijo treh let. Brez učinka ali celo negativne učinke pa naj bi imela sredstva cilja 2 in 3, saj neposredno vplivajo na trg dela, učinki pa se zato ne odražajo direktno v realnem BDP/prebivalca in posledično ni mogoče precizno izmeriti vpliva teh okoliščin (Mohl in Hagen, str. 362).

3 PRIPRAVA PROJEKTA IN ČRANJE KOHEZIJSKIH SREDSTEV EU

Skupnost mora prispevati k skladnemu, uravnoteženemu razvoju gospodarskih aktivnosti, razvoju zaposlovanja in človeških virov, varstvu okolja, povečevanju enakosti med moškimi in ženskami (Council Regulation (EC) No1260/1999 v: Moss et al., 2003, str. 57) in v programih in projektih, ki se sofinancirajo, morajo prijavitelji dokazati, da zasledujejo te temeljne cilje (Moss et al., 2003, str. 57).

Glavni cilj koriščenja nepovratnih sredstev je zmanjšati gospodarske in družbene razlike med DČ s specifičnimi cilji in sicer povečati dolgoročno konkurenčnost gospodarstev DČ, razvoj infrastrukture po evropskih standardih, razvoj človeškega kapitala, okrepiti administrativno sposobnost ter povečanje uravnoteženega razvoja (Pociovălisteanu in Dobrescu, 2009, str. 35).

Celoten sistem črpanja evropskih sredstev je zapleten, podatke o razpisih za dodelitev nepovratnih sredstev ni možno najti na enem mestu, ampak je potrebno spremljati objave razpisov v evropskem in slovenskem uradnem listu, druga možnost pa je najem svetovalnega podjetja. V primeru najema svetovalnega podjetja se v samo pripravo projektov občin ali podjetij, ko se le-ti nameravajo prijaviti na razpise za sofinanciranje iz EU sredstev, podjetje vključi zelo zgodaj. Stranke s podjetji kontaktirajo v času, ko preverjajo, ali ima posamezni projekt kakšno možnost, da pridobi sredstva sofinanciranja iz EU. Zato se že na začetku najprej določi obseg projekta in osnovne aktivnosti ter dejanja, ki jih je potrebno izvesti. Prav tako se določi terminski načrt izvedbe posameznih aktivnosti, da se ugotovi, ali je možno uspeti z zagotovitvijo vseh potrebnih pogojev do prijavnega roka (Intervju 4).

Pred objavo razpisov za financiranje projektov iz različnih finančnih virov začnemo zbirati informacije o možnih virih financiranja projektov. Priprava projektov zahteva več časa kot ga imamo po objavi razpisa, kajti rok od objave do zaključka razpisa je namenjen le sami pripravi projekta, medtem ko mora biti projekt vsebinsko pripravljen že veliko prej. Informacije o virih financiranja in o tem, kako bo mogoče financirati projekte, dobimo iz objav strategij, proračunov in finančnih okvirov programskih dokumentov (natančnejše informacije o pogojih financiranja najdemo v programskih dopolnilih, pripravljenih za vsak program posebej; predpisih, delovnih programih in razpisni dokumentaciji) (Kobal, 2005, str. 251).

Potem ko najdemo finančni vir, primeren za črpanje sredstev, preverimo, ali naš projekt izpolnjuje pogoje za pridobitev sredstev. To ustreznost preverimo z metodo logičnega okvira, in sicer bo projekt moral prispevati k uresničitvi ciljev, zastavljenih v strateškem ali programskem dokumentu. Projektne dejavnosti lahko izvajamo le v časovnem okviru – za dejavnosti pred začetkom in po koncu tega obdobja sofinanciranja ne moremo zahtevati. Vsak program pa tudi natančno določa, za izvajanje katerih dejavnosti lahko zahtevamo sofinanciranje, hkrati moramo preveriti, kako jih je treba izvajati (Kobal, 2005, str. 253).

V času pripravljanja in izvajanja projektov v okviru strukturnih skladov in pobud skupnosti je potrebno preučiti merila za izbor projektov. Projekt, ki se ga prijavlja, mora

imeti vpliv na širši, regionalni razvoj, zato morajo izpolnjevati vse tehnične zahteve in dosežati zunanje učinke na razvoj regij in države (Kobal, 2005, str. 253).

V času pripravljanja in izvajanja projektov v okviru strukturnih skladov in pobud skupnosti je potrebno preučiti merila za izbor projektov. Projekt, ki se ga prijavlja, mora imeti vpliv na širši, regionalni razvoj, zato morajo izpolnjevati vse tehnične zahteve in dosežati zunanje učinke na razvoj regij in države (Kobal, 2005, str. 253).

Ne glede na lokacijo projekta in potrebe regij bodo sredstva vložena v tiste projekte, ki bodo prinašali največ zunanjih učinkov (Kobal, 2005, str. 253).

Za vsak projekt opredelimo njegov namen in cilje, določimo rezultate, ki nas bodo do ciljev vodili, ter dejavnosti, ki nas bodo vodile do rezultatov. V logičnem okviru opredelimo tudi kazalnike za spremljanje uspešnosti projekta (neposredne in dolgoročne rezultate posameznih dejavnosti in uresničenih ciljev). V tem okviru predvidimo tudi tveganja, ki utegnejo ovirati izvedbo projekta (Kobal, 2005, str. 254). Prav tako pa je potrebno paziti na zunanjo skladnost, ki pomeni, da se morajo splošni cilji projekta ujemati s cilji in prednostnimi nalogami, zastavljenimi v strateškem programskem (razvojnem) dokumentu, saj so podlaga za finančni instrument. Notranja skladnost pa pomeni usklajenost dolgoročnih oz. splošnih ciljev s konkretnimi (kratkoročnimi) cilji, ki jih želimo doseči (Kobal, 2005, str. 254).

Poleg vsebinske povezave posameznega projekta z dejavnostmi, ki so določene v ukrepih, mora posamezna institucija, ki želi pripraviti projekt, upoštevati tudi upravičene stroške in stopnje sofinanciranja. Za pravilnost postopkov izbora in izvajanja projektov bosta načeloma odgovorna izvajalec projekta in končni upravičenec, ki bo poskrbel, da bodo izvedeni v skladu z zakonodajo DČ in zakonodajo EU (Aljančič, 2005, str. 38).

Koraki od priprave dokumentacije do prijave projekta se razlikujejo glede na to, ali je podjetje razvojno naravnano, ali pa le zasleduje trende na posameznem področju (Žagar, 2009):

- *če podjetje sledi trendom v panogi:* tu je pomemben sektor dejavnosti oziroma področje, na katerem želimo prijaviti projekt, prav tako pa je pomemben tip projekta, ki ga prijavljamo (investicijski ali demonstracijski). Vedno velja, da je možno sofinancirati vse tipe projektov, tako v Sloveniji kot v Bruslju, razen investicijskih projektov, za katere so sredstva na razpolago samo na decentralizirani strani oziroma v Sloveniji. Podjetja nato poiščejo ustrezen razpis, preverijo ustreznost svoje projektne ideje, kriterije ocenjevanja, se samoocenijo in oddajo projektno prijavo, o uspešnosti katere odloča komisija, ki ocenjuje administrativno in vsebinsko ustreznost prijave;
- *če je podjetje razvojno orientirano* je najprej pomemben sektor dejavnosti podjetja oziroma področje, na katerem želi prijaviti projekt, nato se odloči o tipu projekta, ki ga želi prijaviti za sofinanciranje, pri čemer je pomembno prepoznavanje trenutnega stanja razvoja na določenem področju (state of the art). Ko prijavljamo projekt, nam mora biti jasno, da bomo nagrajeni le za izboljšanje trenutnega stanja (beyond the state of the art) oziroma za inovativnost. Na podlagi odločitve o tipu projekta podjetje poišče ustrezen razpis v Sloveniji ali v Bruslju. Nato se pripravi ustrezen projekt, ki mora biti izpeljan na podlagi pogodbe z naročnikom. V primeru centraliziranih projektov se plačila izplačujejo v obliki avansa ali predujma – prvi pogodbeni znesek dobimo v drugem mesecu trajanja projekta v višini med 30 in 40

% projektnega proračuna. Po polovici izvedenega projekta dobimo drugi avans, po uspešnem zaključku projekta pa še poračun manjkajočih sredstev. Pri decentraliziranih projektih v Sloveniji moramo projekt v celoti financirati z lastnimi in dolžniškimi viri, če gre za krajše projekte znotraj enega proračunskega leta, pri daljših projektih pa lahko praviloma zahtevamo povračila stroškov do trikrat na leto – v več fazah. Med projektom in ob zaključku projekta pa ustrezni organi izvajajo vsebinsko in finančno revizijo projekta.

Pri prijavi na razpise je pomembno dosledno pripraviti natančno dokumentacijo, z vsemi všteti kazalci in obrazložitvami kako bo projekt, ki ga pripravljamo, pripomogel k uresničevanju razvojnih strategij in politik EU. Prav tako je pomembno, da so stranke intenzivno vključene v pripravo projekta in prijavo, kajti svetovalno podjetje jim le pomaga razvijati projekt v pravo smer, torej v smer, da zadosti pogojem za pridobitev EU sredstev. Na ta način se zavedajo vseh problemov in težav ki lahko nastopijo v času priprave in izvajanja projekta (Intervju 4).

3.1 FAKTORJI VPLIVA NA IZVEDBO PROJEKTA

Na izvedbo projekta vpliva veliko faktorjev (Intervju 4):

- pripravljenost projekta, in sicer če bo projekt pripravljen natančno in v skladu z vsemi pravili in bolje kot je projekt pripravljen, bo tudi njegova izvedba bolj verjetna;
- ustrezna kadrovska zasedba: pri samem projektu mora biti imenovana projektna skupina, zadolžena za pripravo in izvedbo projekta,
- bolj kot je projekt domišljen, bolj so znani tudi viri financiranja in način pridobitve sredstev. V nasprotnem lahko pomanjkanje sredstev povzroči tudi propad projekta. Zato je pomembno tudi, da že na začetku vemo, kakšne so naše finančne možnosti;
- realnost: svoje sposobnosti moramo realno oceniti tako iz finančnega vidika kot tudi terminskega načrta izvedbe in kadrovske možnosti,
- projekt mora biti zato zelo ciljno usmerjen.

3.2 RAZPISI

Glede na to ali se prijavljamo neposredno na razpise EU ali na slovenske razpise, pa ločimo med centraliziranimi in decentraliziranimi razpisi in sicer (Štern, 2009 v: Žagar, 2009):

- če se prijavljamo neposredno na razpise, ki jih objavljajo pristojni direktorati Evropske komisije, govorimo o centraliziranih razpisih. Pri evropskih pozivih od objave poziva do zaključka poziva mine med 3 in 5 mesecev. Na odobritev ali zavrnitev vloge pa se nato čaka dodatne 3 mesece, tako da od pričetka projekta do zaključka poziva mine pol leta. Prijava se v tem primeru opravi v angleškem jeziku, prav tako preko tega sistema ne moremo oddajati investicijskih projektov;
- decentralizirane razpise pa posredno objavljajo pristojna slovenska ministrstva. V tem primeru od objave do zaključka razpisa mine od 30–45 dni, po zaključku razpisa pa smo o odločitvi obveščeni v 60 dneh, projekt se tako v večini primerov začne v treh mesecih po zaključku razpisa.

Glede na tipe projektov ločimo med razvojnimi, raziskovalnimi, investicijskimi, izobraževalnimi, demonstracijskimi projekti. V primeru razvojnih, raziskovalnih in demonstracijskih projektov je pri evropskih pozivih nujen pogoj vzpostavitev konzorcija, ki je sestavljen iz partnerskih podjetij ali institucij, ki s svojimi ekspertizami pripomorejo

k najboljšemu projektnemu rezultatu. Konzorcij je pomemben faktor ocenjevanja komisije, saj projekti, ki uspejo ustrezno prikazati vlogo in ekspertizo partnerjev, pridobijo pozitivno oceno v tej kategoriji ocenjevanja podjetja. Pri investicijskih podjetjih konzorcija ne potrebujemo, saj vlagamo v lastno opremo ali gradnjo. Angleščina je iz praktičnih razlogov najpogostejši projektni jezik pri centraliziranih projektih (Štern v: Žagar, 2009).

Razpisno dokumentacijo sestavljajo 3 osrednji deli (Štern, 2009 v: Žagar, 2008):

1. administrativno-finančni del, ki zajema osnovne podatke o projektu, morebitnih partnerjih ter povzetek in finančni načrt projekta;
2. vsebinski del: povzetek projekta, njegov namen, cilj in pričakovane rezultate, povezanost projekta s politikami EU, opis trenutnega stanja na povezanem področju in kakšno inovacijo prinaša prijavljeni projekt, potreben je tudi opis delovnega programa oziroma aktivnosti;
3. priloge: k prijavi je potrebno priložiti investicijske in poslovne načrte, izpiske iz registrov, potrebna dovoljenja (vse, kar je zahtevano v razpisu). Vsak projekt moramo dojemati na način, da bo po končanju pripomogel k izboljšanju poslovanja, povečanju zaposlenosti ali tehnološkemu napredku. Vključevati mora simulacije, kazalce, njihovo definicijo in omogočiti spremljanje učinkov.

Kar se tiče uspehov na razpisih, imamo razpise, kjer tako rekoč ni konkurence – vsak, ki pripravi ustrezno vlogo pridobi sredstva sofinanciranja (npr. razvoj regij iz Evropskega sklada za regionalni in Kohezijski sklad). Imamo pa razpise, kjer pridobi, kdor prej prijavi ustrezno pripravljen projekt ali pa gredo projekti v konkurenco in pridobi projekt, ki zbere več točk. V vsakem primeru je uspeh odvisen od vrste projekta (če je projekt dobro domišljen in v celoti ustreza razpisnim pogojem je uspeh odvisen od dobre priprave) (Intervju 4).

4 SLOVENIJA IN KOHEZIJSKA SREDSTVA EU

4.1 KLASIFIKACIJA NUTS

Zaradi vzpostavitve enotne in primerljive klasifikacije teritorialnih enot DČ EU, ki se uporablja kot podlaga za izvajanje nekaterih politik EU, na primer kohezijske politike, je Eurostat že pred več kot 25 leti uvedel tako imenovano klasifikacijo NUTS (Le Nomenclature des Unites Territoriales Statistique) oziroma klasifikacijo statističnih teritorialnih enot v EU (Wostner, 2005, str. 20).

Eurostat razlikuje med tremi subnacionalnimi regionalnimi agregati – NUTS 1 predstavlja velike regije s populacijo od 3 do 7 milijonov prebivalcev, NUTS 2 skupine okrožij ali skupnih avtoritet s populacijo od 0,8 do 3 milijone prebivalcev in NUTS 3 regije okrožja od 150 do 800 tisoč prebivalcev (Becker et al., 2010, str. 579). Slovenski model regionalnega razvoja temelji na kategoriji NUTS 3 – 3 regije v slovenskem kontekstu so subregije v kontekstu EU (Hughes et al. 2003: 73 v: Lajh, str. 13).

Slovenija je svoje statistične regije formalno uvrstila med NUTS klasifikacijo marca 2000. Slovenska vlada je na začetku ustanovila dve veliki NUTS 2 regiji (Ljubljana, mestna regija in ostala Slovenija), vendar je NUTS 2 statistična regija postala neprimerna za kratkoročno črpanje strukturnih skladov, zato je vlada predlagala uvedbo enotne NUTS 2 regije za programsko periodo 2004–2006 (Lajh, str. 15).

NUTS 3 statistične enote so bile predstavljene leta 1995 kot vmesni nivo med državo in občino (teh 12 regij – Pomurje, Podravje, Zasavje, Koroška, Gorenjska, Osrednja Slovenija itd. predstavljajo ključne regionalne akterje, hkrati pa formalno predstavljajo lokalne občine na nacionalni ravni in lobirajo za njihove interese na regionalni, nacionalni in EU ravni) (Lajh, 2010, str. 16).

4.2 PROGRAMSKI DOKUMENTI

Skladno z normativnimi podlagami EU je morala DČ za izvajanje kohezijske politike EU v obdobju 2007–2013 pripraviti programske dokumente na dveh hierarhičnih ravneh (Strukturni skladi EU v Sloveniji):

- na prvi ravni Nacionalni strateški referenčni okvir (v nadaljevanju NSRO), ki opredeljuje strategijo DČ za doseganje hitrejše konvergence s poudarkom na uporabi sredstev kohezijske politike;
- na drugi, konkretniji ravni, pa se pripravijo operativni programi.

4.2.1 NACIONALNI STRATEŠKI REFERENČNI OKVIR

Evropska komisija je 18. 6. 2007 Sloveniji, kot trinajsti izmed 27-ih DČ, potrdila NSRO, ki vključuje prednostne naloge, okvirno letno dodelitev sredstev in seznam operativnih programov. Splošna usmeritev NSRO je izboljšati blaginjo prebivalcev Slovenije s spodbujanjem gospodarske rasti, ustvarjanjem delovnih mest in krepitevijo človeškega kapitala ter zagotavljanjem uravnoteženega in skladnega razvoja, še posebej med regijami. Navedena usmeritev po eni strani opredeljuje blaginjo kot globalni cilj, po drugi strani pa daje poseben poudarek spodbujanju gospodarske rasti in ustvarjanju novih

delovnih mest, ključnima ciljema Lizbonske strategije, ter skladnemu regionalnemu razvoju.

Strateške prednostne naloge Slovenije za obdobje 2007–2013, določene v NSRO, so (Strukturni skladi EU v Sloveniji):

- spodbujati podjetništvo, inovacije in tehnološki razvoj;
- izboljšati kakovost izobraževalnega sistema, usposabljanja ter raziskav in razvojnih dejavnosti;
- izboljšati fleksibilnost delovne sile ter obenem zagotoviti gotovost zaposlitve, zlasti z ustvarjanjem delovnih mest in spodbujanjem socialne vključenosti;
- zagotavljati možnosti za gospodarsko rast s trajnostno mobilnostjo, ki izboljšuje kakovost okolja, in z zagotavljanjem ustrezne infrastrukture;
- spodbujati uravnotežen regionalni razvoj. Poudarek bo na izboljšavi institucionalnih in upravnih zmožnosti, zlasti javnega sektorja, kar bo omogočilo pospešitev gospodarske rasti v Sloveniji.

V okviru Nacionalnega strateškega referenčnega okvirja se pripravi analiza stanja, strategija, opredelijo se osnovni mehanizmi doseganja zastavljenih ciljev, vključno z določitvijo števila operativnih programov in osnovnimi finančnimi razdelitvami. Pri tem je ključnega pomena, da DČ NSRO uskladi po eni strani s Strateškimi smernicami skupnosti za kohezijo in Nacionalnim programom reform (Lizbonska strategija) ter Skupnim poročilom o socialni vključenosti na drugi strani (Strukturni skladi EU v Sloveniji).

Na podlagi sprejetega in z EU usklajenega NSRO 2007–2013, ki opredeljuje generalno strategijo DČ za doseganje hitrejšje konvergence, je Slovenija pripravila tri operativne programe, ki predstavljajo programsko podlago za črpanje sredstev (Strukturni skladi EU v Sloveniji):

- operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013 (OP RR), v okviru katerega je na razpolago 1.768 mio EUR (EU del) iz ESRR,
- operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013 (OP RČV), v okviru katerega je na razpolago 756 mio EUR (EU del) iz sredstev ESS ter
- operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013 (OP ROPI), v okviru katerega je na razpolago 1.577 mio EUR (EU del) iz sredstev KS in delno ESRR.

4.2.2 OPERATIVNI PROGRAMI

Operativni program je dokument, v katerem posamezna DČ predvidi črpanje sredstev iz posameznega evropskega sklada v programskem obdobju 2007–2013. Cilj operativnih programov je inovativna, dinamična in odprta Slovenija, z razvitimi regijami in konkurenčnim, na znanju temelječim gospodarstvu (Strukturni skladi EU v Sloveniji).

Vsak operativni program, ki ga pripravi DČ, je predmet pogajanj oziroma usklajevanj med DČ in Evropsko komisijo. Operativni program vsebuje osnovni načrt, v katerem je predvideno, za kakšne namene bodo pridobljena evropska sredstva porabljena (Strukturni skladi EU v Sloveniji). Za novo programsko obdobje 2007–2013 je Slovenija za doseganje t. i. cilja 1 (konvergenca) pripravila tri operativne programe v skupni vrednosti dobrih 4,1 milijard evrov (Strukturni skladi EU v Sloveniji).

Operativni program za krepitev regionalnih razvojnih potencialov je v prvi vrsti usmerjen v povečevanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, kar se predvideva tudi z

Lizbonsko reformo, v spodbujanje podjetništva, inovativnosti in tehnološkega razvoja. Eden ključnih ciljev, ki se financira iz tega operativnega programa, predstavlja ustvarjanje delovnih mest, še posebej s povečevanjem inovativnosti in s tem uspešnosti podjetij, z izkoriščanjem naravnih in kulturnih potencialov ter razvojem turizma, ki lahko delovna mesta ustvarja tudi v bolj odročnih področjih RS (Strukturni skladi EU v Sloveniji).

Poleg navedenih operativnih programov Slovenija v finančnem obdobju 2007–2013 izvaja še operativne programe cilja »evropsko teritorialno sodelovanje«, iz katerega je na razpolago 104 mio EUR, in sicer gre za krepitev odnosov z Avstrijo, Italijo, Madžarsko, Hrvaško ter v okviru Jadranske pobude (Strukturni skladi EU v Sloveniji) na podlagi medsebojnega sodelovanja in povezovanja med vključenimi državami. V okviru »transnacionalnega sodelovanja« pa je Slovenija udeležena v 4 programih, in sicer Območje Alp, Srednja Evropa, Jugovzhodna Evropa ter Mediteran, v okviru »medregionalnega sodelovanja« pa prav tako v 4 programih, in sicer INTERREG IVC, INTERACT II, ESPON ter URBACT (Strukturni skladi EU v Sloveniji).

Za novo finančno perspektivo si je Slovenija izpogajala za okoli 3,5-krat več sredstev, kot jih je imela na voljo v programskem obdobju 2004–2006. V okviru nove finančne perspektive bo Sloveniji za področje kohezijske politike na voljo 4.205 milijonov EUR. Sredstva bodo razporejena na naslednji način (SVRL, 2007b v: Markovič Hribernik et al., 2008, str. 115):

- 1.710 mio EUR namenjenih za Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013 (OP ESRR);
- 756 milijonov EUR za Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013 (OP ESS),
- 1.635 milijonov EUR za Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013 (OP ROPI),
- 104 milijonov EUR v okviru čezmejnih, medregionalnih in transnacionalnih operativnih programov.

Operativni programi bodo imeli v obdobju 2007–2013 enako funkcijo kot Enotni programski dokument (EPD)³ za obdobje 2004–2006 in torej v pravnem smislu predstavljajo pravno podlago za črpanje sredstev skladov, saj jih Evropska komisija potrdi z odločbo (Strukturni skladi EU v Sloveniji).

³ Enotni programski dokument (EPD) je bil pripravljen leta 2003 za predstavitev prednostnih nalog, ki jih je Slovenija s strukturnimi skladi nameravala podpirati in z njimi prispevati k ciljem, ki so predstavljeni v programu. Ključne sestavine EPD so bile strategija ter prednostne naloge, ki so obsegale večletne ukrepe in jih je bilo mogoče uresničevati s pomočjo enega ali več strukturnih skladov, enega ali več obstoječih finančnih instrumentov in Evropske investicijske banke (Aljančič, 2005, str. 36).

Tabela 1: Prikaz razdelitve evropskih sredstev po operativnih programih za obdobje od 2007–2013

Operativni program	Sklad	Sredstva EU (v EUR)	%	%	%
OP za krepitev regionalnih razvojnih potencialov	ESRR	1.709.749.422	40,7	41,7	63,6
OP razvoja človeških virov	ESS	755.699.370	18	18,4	28,1
OP razvoja okolijske in prometne infrastrukture	KS	1.411.569.858	33,6	34,4	
	ESRR	224.029.886	5,3	5,5	8,3
	Skupaj	1.635.599.744	38,9		
Čezmerjni in medregionalni OP	ESRR	96.941.042	2,3		
Transnacionalni operativni programi	ESRR	7.315.278	0,2		
Skupaj:		4.205.304.956	100	100	100

Vir: Strukturni skladi EU v Sloveniji (2010)

Načelno lahko porabljammo sredstva do leta 2015 (velja pravilo: sredstva se dodeljujejo do leta 2013, čas za porabo je še dve leti po tem roku, se pravi do 2015). Če projekt ni dobro ovrednoten (vrednost projekta je precenjena ali podcenjena), potem sredstva sofinanciranja ostajajo ali pa jih zmanjka. Običajno se o dodelitvi sredstev podpiše pogodba, v kateri se določi delež sofinanciranja in najvišji absolutni znesek sofinanciranja. Sredstva, ki tako ostanejo, se potem s ponovnim razpisom ali pa razporeditvijo na drugi namen (na državni ravni) porabijo za druge projekte (Intervju 4).

Zaenkrat so večji del sredstev dobile občine in država. Država je namreč za črpanje EU sredstev pripravila in sprejela operativne programe, ki določajo, za kakšne namene se lahko EU sredstva porabijo. Večji delež gre za urejanje okolijske in prometne infrastrukture (kanalizacije, čistilne naprave, vodovodi, odlagališča smeti, avtoceste, državne ceste, železnice, letališka infrastruktura ipd.), potem za regionalno infrastrukturo (poslovne cone, mestna jedra, manjše kanalizacije in vodovodi, ceste, turistična infrastruktura ipd.). Veliko sredstev v obdobju 2007–2013 je namenjenih tudi aktivni politiki zaposlovanja (Intervju 4).

»Vlaganja v ceste in vodovode pomeni vlaganje v razvoj, zato je infrastruktura osnovni pogoj, da se v regiji razvijajo različne dejavnosti. V času krize si želimo več projektov, usmerjenih v človeške vire, v ustvarjanje novih delovnih mest, take, ki bi aktivirali potenciale v regijah in bi povezovali ljudi.« (Strmšnik v: Zorko, 2009).

4.3 KLJUČNI ORGANI

Organe, ki sodelujejo pri izvajanju strukturnih skladov, predpisujeta Uredba Sveta (ES) št. 1260/1999 o splošnih določbah in strukturnih skladih ter izvedbena Uredba Komisije (ES) št. 438/2001 (Aristovnik in Lah, 2007, str. 33).

Ključna organa za upravljanje sredstev kohezijske politike EU sta organ upravljanja in plačilni organ. Organ upravljanja za vse sklade je Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko oziroma njena notranja organizacijska enota Urad za kohezijsko politiko EU. Plačilni organ pa je notranja organizacijska enota Ministrstva za finance (v nadaljevanju MF) – Sektor donacij EU – nacionalni sklad) (Aristovnik in Lah, 2007, str. 33).

Osrednji organ za finančno poslovanje strukturnih skladov in kohezijskega sklada je v okviru odgovornosti državnega sekretarja na Ministrstvu za finance, pristojnega za proračun. Ta je odgovoren za izvrševanje povračil iz sredstev strukturnih skladov EU v proračun na podlagi odobrenih zahtevkov za povračilo, ki jih prejme od končnih upravičencev⁴ (U) oziroma posredniških teles⁵ (PT) (Aristovnik in Lah, 2007, str. 33).

Neodvisni organ za finančni nadzor je Urad RS za nadzor proračuna, ki opravlja naloge neodvisnega nadzora vseh skladov EU (Aristovnik in Lah, 2007, str. 33).

⁴ Izvajalec, organ ali podjetje, javno ali zasebno, odgovorno za zagon in izvajanje operacije.

⁵ Organ, oseba zasebnega ali javnega prava, ki deluje v pristojnosti Organa za upravljanje ali potrjevanje, ali ki v imenu organa izvaja naloge v razmerju do upravičencev.

5 EVROPSKI STRUKTURNI SKLADI

Korenine skladov segajo na sam začetek integracije EU, sredstva pa so ostala neomejena vse do poznih 80. let. Leta 1988 je prišlo do ideje enotnega trga EU, ki je bil dodatni razlog za povečanje proračuna. Da bi proces gospodarske integracije tekel dalje, so bogate DČ revnejšim zagotovile finančno podporo povečanja njihove konkurenčnosti (Reiner, 2003, str. 3).

Strukturni skladi predstavljajo relativno majhen del gospodarskih aktivnosti držav ali regij, kljub temu pa so ustrezne velikosti, da se doseže uravnotežen razvoj (Ekins in Medhurst, 2006, str. 488).

Več kot tretjina celotnega proračuna EU se nameni za kohezijsko politiko skozi strukturne sklade (Art. 158 Treaty on EU v: Mohl in Hagen, 2010, str. 353), in sicer DČ EU prejmejo različno vsoto sredstev iz proračuna EU, in sicer je delež sredstev, ki se ga nameni posamezni DČ, odvisen od gospodarske potrebe DČ po teh sredstvih (Aksoy, 2010, str. 173).

Strukturni skladi se lahko koristijo za financiranje določenih projektov, ki imajo velik vpliv na lokalni in regionalni razvoj, kot so na primer prenova in izboljšanje transportne infrastrukture, izobraževanja in zdravje, izboljšanje poslovnega vzdušja z razvojem poslovnih struktur, kapitalizacija turizma in kulturnih potencialov s prenovo turistične infrastrukture, razvoj mestnih centrov s potenciali gospodarske rasti, kar predstavlja motor lokalnega in regionalnega razvoja (Dobrescu, 2009, str. 709).

Naloge, prioritetni cilji in organizacija strukturnih skladov so določeni s strani Sveta na predlog Evropske komisije in Evropskega parlamenta. Pogodba iz Rima (ki je začela veljati leta 1958) vsebuje določila za koordinacijo ekonomskih politik, vpeljavo politik, enotni trg in uporabo obstoječih strukturnih skladov in kohezijskega sklada. S prvo širitvijo in gospodarsko krizo v 70. letih se je povečala pozornost regionalnim problemom ter predlogom razvoja politik na tem področju. Po tem so strukturni skladi šli skozi številne reforme, ki so regionalne politike dvignile na višjo raven med aktivnostmi EU (Pociovălisteanu in Dobrescu, 2009, str. 29).

Skladi so usmerjeni v uresničevanje treh prioritetnih ciljev: konvergenca, zaposlitev in konkurenčnost. Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) še posebej prispeva k uresničevanju teh ciljev s prioritetai, kot so inovacije, okoljevarstvo in preprečevanje tveganj, vlaganje v infrastrukturo (še posebej v zaostajajočih regijah EU). Regije z BDP pod 75 % povprečjem EU (dogovor o evropskem proračunu leta 2005) se financirajo za doseg konvergenca, druge regije pa se financirajo za doseg konkurenčnosti in zaposljivosti (Theophilou et al., 2009, str. 137).

Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) je bil ustanovljen leta 1975 in je namenjen krepitvi ekonomske in socialne kohezije in odpravljanju največjih razvojnih neravnovesij v regijah Skupnosti. S tem prispeva k zmanjševanju vrzeli med stopnjami razvitosti različnih regij (Strukturni skladi EU v Sloveniji).

Evropski socialni sklad (ESS) je bil ustanovljen leta 1958 z namenom zmanjševanja razlik v bogastvu in življenjskih standardih v državah članicah EU in regijah ter spodbujanja gospodarske in socialne kohezije (Strukturni skladi EU v Sloveniji).

Poslanstvo ESS (Strukturni skladi EU v Sloveniji):

- investirati v človeški kapital,
- ustvarjanje delovnih mest,
- spodbujanje zaposlenosti in zaposljivosti ter
- krepitev inovativnosti.

Kohezijski sklad je finančni instrument, ki od leta 1994 DČ pomaga zmanjševati ekonomska in socialna neskladja in vodi k stabilizaciji gospodarstva. Financira do 85 % upravičenih izdatkov projektov s področja okoljske in prometne infrastrukture (Strukturni skladi EU v Sloveniji).

Evropsko teritorialno sodelovanje je usmerjeno v krepitev čezmejnega, transnacionalnega in medregionalnega sodelovanja (Strukturni skladi EU v Sloveniji).

Dokazi 2. kohezijskega poročila skozi dve programske periodi (1989–1993 in 1994–1999) kažejo na uspeh kohezijske politike Skupnosti, kar se najbolj kaže v razvoju zaostajajočih regij (European Commission, 2001 v: Reiner, 2003, str. 2).

Če za izvedbo posameznega projekta občina, podjetje ali posameznik prejme evropska sredstva, so na ta način projekti hitreje in finančno ugodneje izvedeni, prav tako pa evropska sredstva omogočajo investicijski cikel, ki velikokrat pomeni tudi gospodarsko rast, hitrejši razvoj manj razvitih območij (Intervju 4, 2011).

5.1 EVROPSKI SKLAD ZA REGIONALNI RAZVOJ

ESRR želi okrepiti ekonomsko in socialno kohezijo v Evropski uniji z izravnavo regionalnega neravnovesja. ESRR zagotavlja sredstva za (Kesner-Škreb, 2009, str. 104):

- neposredne pomoči za naložbe v podjetja zaradi ustvarjanja trajnih delovnih mest;
- infrastrukture na področju raziskav in inovacij, telekomunikacij, okolja, energije in prometa;
- finančne pomoči (skladi tveganega kapitala, skladi za lokalni razvoj itd.) za podporo regionalnemu in lokalnemu razvoju ter boljše sodelovanje med mesti in regijami;
- tehnično pomoč.

ESRR lahko zagotavlja sredstva tudi za tri nove cilje regionalne politike (EUROPA – Evropska komisija, 2011a), ki so opisani v nadaljevanju.

5.1.1 KONVERGENCA

Temeljno načelo cilja konvergence je spodbujanje rasti, ki vodi v pravo konvergenco v najmanj razvitih DČ in regijah. Ta cilj 18 DČ zadeva 84 regij s 154 milijoni prebivalcev, v katerih je BDP na prebivalca manjši od 75 % povprečja Skupnosti, ter 16 regij s 16,4 milijona prebivalcev z BDP rahlo nad pragom zaradi statističnega učinka širitve EU, za katere pa se pomoč »postopoma ukinja«.

Za cilj konvergence je na voljo 282,8 milijarde EUR, tj. 81,5 % vseh sredstev, znesek pa je razdeljen na naslednji način: 199,3 milijarde EUR je namenjenih konvergenčnim regijam, 14 milijarde EUR regijam, za katere še pomoč »postopno ukinja«, 69,5 milijarde EUR pa Kohezijskemu skladu, ki zadeva 15 DČ.

V regijah, ki spadajo v cilj »konvergenca« ESRR zagotavlja sredstva za modernizacijo in diverzifikacijo gospodarskih struktur ter za ohranjanje ali ustvarjanje trajnih delovnih mest. ESRR financira ukrepe na naslednjih področjih (EUROPA – Evropska komisija, 2011a):

- raziskave in tehnološki razvoj,
- inovacije in podjetništvo,
- informacijska družba,
- okolje,
- preprečevanje tveganja,
- turizem,
- kultura,
- promet,
- energija,
- izobraževanje,
- zdravje.

5.1.2 REGIONALNA KONKURENČNOST IN ZAPOSLOVANJE

Zunaj konvergenčnih regij je cilj regionalne konkurenčnosti in zaposlovanja namenjen krepitvi regionalne konkurenčnosti in privlačnosti ter zaposlovanju. Razvojni programi bodo regijam pomagali predvidevati in spodbujati gospodarske spremembe z inovacijami in spodbujanjem družbe znanja, podjetništva, varstva okolja ter z izboljšanjem njihove dostopnosti. Poleg tega pa bodo nova in boljša delovna mesta podprta s prilagoditvijo delovne sile in naložbami v človeške vire. V EU bo skupaj upravičenih 168 regij, kar je 314 milijonov prebivalcev. Med njimi je 13 regij z 19 milijoni prebivalcev, ki spadajo med tako imenovana območja, za katera se pomoč »postopno uvaja«, in ki so jim finančna sredstva dodeljena na poseben način zaradi njihovega prejšnjega statusa regij cilja 1. Znesek 55 milijard EUR, od katerega je 11,4 milijard EUR namenjenih regijam, za katere se pomoč »postopno uvaja«, predstavlja malo manj kot 16 % vseh dodeljenih sredstev. Ta cilj zadeva regije v 19 DČ (EUROPA – Evropska komisija, 2011a).

Prednostni cilji so trije (EUROPA – Evropska komisija, 2011a):

- inovativnost in na znanju temelječe gospodarstvo: krepiti je treba regionalne zmogljivosti za raziskave in tehnološki razvoj, spodbujati inovativnost in podjetništvo ter krepiti finančno inženirstvo, zlasti pri podjetjih, ki temeljijo na znanju;
- okolje in preprečevanje tveganj: obnova onesnaženih zemljišč, spodbujanje energetske učinkovitosti, spodbujanje čistega mestnega javnega prevoza in priprava načrtov za preprečevanje in upravljanje naravnih in tehnoloških tveganj;
- dostop do storitev prevoza in telekomunikacij splošnega gospodarskega interesa.

5.1.3 EVROPSKO OZEMELJSKO SODELOVANJE

Cilj evropskega teritorialnega sodelovanja je okrepiti čezmejno sodelovanje, transnacionalno sodelovanje ter medregijsko sodelovanje. 181,7 milijonov prebivalcev, ki predstavljajo 37,5 % celotnega prebivalstva EU, živi v čezmejnih območjih, medtem ko so vse regije in državljani EU zajeti z enim od 13 območij transnacionalnega sodelovanja.

Za ta cilj je na voljo 8,7 milijarde EUR (2,5 % celotnih sredstev), znesek pa je razdeljen na naslednji način: 6,44 milijard EUR za čezmejno, 1,83 milijarde EUR za transnacionalno in 445 milijonov EUR za medregijsko sodelovanje (EUROPA – Evropska komisija, 2011a).

ESRR zagotavlja pomoč na treh oseh (EUROPA – Evropska komisija, 2011a):

- razvoj čezmejnih gospodarskih in socialnih dejavnosti;
- vzpostavitev in razvoj transnacionalnega sodelovanja, vključno dvostranskega sodelovanja med pomorskimi regijami;
- večja učinkovitost regionalne politike s spodbujanjem medregionalnega sodelovanja, mreženjem in izmenjavo izkušenj med regionalnimi in lokalnimi oblastmi.

5.1.4 OZEMELJSKE POSEBNOSTI

ESRR želi ublažiti gospodarske, okoljske in socialne probleme v mestih. Območja z naravnimi geografskimi ovirami (otoške, gorske ali slabo poseljene regije) dobivajo posebno pomoč ESRR zaradi svoje oddaljenosti (EUROPA – Evropska komisija, 2011a).

6 VEČLETNI FINANČNI OKVIR

Večletni finančni okvir sprejemata Svet in Evropski parlament po posebnem zakonodajnem postopku. V večletnem finančnem okvirju se določijo letne zgornje meje glede odobrenih proračunskih sredstev za prevzem obveznosti po vrstah odhodkov (ustrezajo prioritetam dejavnosti EU) in letne zgornje meje odobrenih proračunskih sredstev za plačila (Večletni finančni okvir, 2011).

Skozi vsa leta so se zvrstile tri finančne perspektive, in sicer 1988–1993, 1994–1999 in 2000–2006 in EU je v vseh teh letih za spodbujanje konvergence in regionalnega razvoja na evropski in nacionalni ravni, predvsem v EU - 15 kohezijskih državah namenila 550 bilijonov EUR, od tega je šlo 308 bilijonov sredstev novim DČ v periodi 2007–2013 (Bachtler and Gorzelak, 2007, str. 309).

Za prilagoditev na področju regionalnega razvoja sta se oblikovali dve fazi, in sicer naj bi se v sklopu 1. faze zgradila institucionalna struktura za upravljanje in implementacijo predpristopne podpore EU (programi institucionalne strukture), 2. faza pa naj bi bila priprava za udeležbo v strukturnih skladih pod pogoji celotnega članstva EU (prilagoditev na osnovi znanja in izkušenj (Lajh, 2010, str. 7).

Vsaka pristopna država, z ambicijami po dosegu visoke ravni razvoja vseh svojih regij in v upanju, da prejmejo podporo s strani strukturnih skladov, mora veliko napora vložiti v oblikovanje učinkovitega institucionalnega okvirja, ki bo dovolil učinkovito upravljanje in implementacijo bodočega EU financiranja (Laffan, 2003 v: Lajh, str. 1).

6.1 FINANČNA PERSPEKTIVA 2000–2006

V periodi 2000–2006 je EU strukturnim skladom namenila 195 bilijonov EUR, kar predstavlja 1/3 celotnega proračuna EU. 50 regij cilja 1, ki predstavljajo 27 % prebivalstva EU, je prejelo 137,80 bilijonov EUR (Puigcerver – Peñalver, 2007, str. 180), kajti načelo kohezijske politike je uravnovežiti razvoj med različno razvitimi območji EU, kar pomeni, da se po načelu solidarnosti več sredstev nameni DČ, ki so v primerjavi z drugimi DČ v slabšem, nazadujočem položaju.

V finančni perspektivi 2000–2006 je bilo 213 milijard EUR sredstev strukturne politike namenjenih starejšim DČ (15), dodatnih 44 milijard EUR pa državam kandidatkam za članstvo EU. Nove DČ, ki so v EU pristopile maja 2004, so iz strukturnih skladov prejele 16 milijard EUR, od tega je bil največji delež sredstev namenjen manj razvitim DČ (Markovič Hribernik et al., 2008, str. 110).

Slovenija je za periodo 2004–2006 s strani EU prejela 405,4 milijonov EUR, od tega 236,8 milijonov EUR iz strukturnih skladov, 168,6 milijonov pa iz kohezijskega sklada (Lajh, 2010, str. 28), vendar pa je po uspešnem prvem obdobju članstva, ko je izčrpala 200 milijonov EUR sredstev in je bila posledično ena najuspešnejših porabnic evropskih sredstev med novimi DČ, do konca leta 2006 izkoristila le polovico dodeljenih sredstev,

predvsem na račun neugodne dinamike prejemkov iz proračuna EU (Aristovnik in Lah, 2007, str. 41).

DČ, ki so k EU pristopile maja leta 2004, so do konca leta 2006 izčrpale manj kot 10 % sredstev strukturnih skladov, namenjenih za povečanje konkurenčnosti (Pociovălisteanu in Dobrescu, 2009, str. 35). Kasnejši uspeh in odziv pristojnih ministrstev je pokazal pravilno strateško usmeritev EPD, saj je Slovenija v obdobju 2004–2006 pridobila 27,3 % vseh sredstev. Učinkovito se je črpalo predvsem iz ESRR, iz katerega je Slovenija absorbirala 40 % sredstev, iz ESS pa 17,7 %. Do konca decembra 2006 se je ta delež že znatno povečal na kar 59,4 % vseh porabljenih sredstev, od katerih je ESRR prispeval 83,5 %, ESS pa 41,7 % porabljenih sredstev (Markovič Hribernik et al., 2008, str. 111).

Za učinkovito porabo javnih in evropskih finančnih sredstev je potrebno imeti učinkovit administrativni aparat, sredstva pa razdeliti med upravičence, kot tudi nadzirati in spremljati porabo, preprečevati nepravilnosti in zagotoviti učinkovito svetovanje (Markovič Hribernik et al., 2008, str. 113)

6.2 FINANČNA PERSPEKTIVA 2007–2013

Poslanstvo kohezijske politike, torej vlaganje v inovativnost, podjetništvo, razvoj regij, človeške vire, okolje in promet, se nadaljuje tudi skozi novo finančno perspektivo, v kateri je EU namenila 3,7 od skupnih 4,4 milijard EUR prav za uresničevanje vizije kohezijske politike.

Na podlagi pozitivnih izkušenj iz prvega programskega obdobja Slovenija v novi finančni perspektivi ohranja centraliziran sistem upravljanja in dodatne poenostavitve sistema. Institucije, ki so vključene v izvajanje kohezijske politike pa so naslednje (SVLR 2007b v Markovič Hribernik et. al., 2008, str. 115): organ upravljanja (SVLR oz. njene notranje organizacijske enote), organ za potrjevanje (MF, nacionalni sklad – v programskem obdobju 2004–2006 je bil ta plačilni organ), posredniško telo, upravičenec (Markovič Hribernik, 2008, str. 115).

Slovenija bo v novi finančni perspektivi še povečala vpliv organa upravljanja – SVLR, ki bo imel večjo vlogo pri potrjevanju javnih razpisov, programov, projektov itd., finančnem upravljanju (tudi pri prerazporeditvah sredstev v primeru nedoseganja ciljev operativnih programov), nadzoru nad porabo sredstev EU, medtem ko bo odgovornost za vsebinsko pripravo in izvedbo instrumentov tudi v prihodnje na ministrstvih oz. njihovih agentih. Na ta način Slovenija želi zagotoviti še učinkovitejše upravljanje s sredstvi EU ter okrepiti nadzor nad pravilnostjo njihove porabe (Markovič Hribernik, 2008, str. 116).

Cilji politike ekonomske in socialne kohezije v finančni perspektivi 2007–2013 (Aristovnik in Lah, 2007, str. 38):

- 81,54 % za cilj konvergenca, ki je namenjen regijam DČ EU, katerih BDP/prebivalca je manjši od 75 % povprečja Skupnosti;
- 15,95 % za cilj konkurenčnost in zaposlovanje;
- 2,52 % za cilj evropsko ozemeljsko sodelovanje.

Skupnost skozi strukturne sklade, kohezijski sklad in druge finančne instrumente podpira dosego teh treh ciljev (Reiner, 2003, str. 3), ki tudi v novi finančni perspektivi predstavljajo glavne finančne instrumente za uresničevanje treh poglobitvenih ciljev

kohezijske politike.

Slovenija si je kot enotna regija (na ravni NUTS 2) za 7-letno obdobje tekoče finančne perspektive zagotovila 4,205 milijard EUR sredstev, ki naj bi Sloveniji omogočile dohieteti povprečje EU do leta 2013. Slovenski proračun naj bi v 7-letnem obdobju nove finančne perspektive dobil do 2 milijardi EUR več sredstev, kot naj bi jih prispeval. Slovenija ima torej vse potrebne pogoje (podaljšanje obdobja črpanja, višja stopnja financiranja), da razpoložljiva sredstva tudi učinkovito in uspešno porabi (Aristovnik in Lah, 2007, str. 38).

V novi finančni perspektivi 2007–2013 se na podlagi izkušenj uvaja poenostavitev postopkov izvajanja sistema črpanja kot tudi poenostavitve na področju domače zakonodaje, zaposluje večje število strokovno usposobljenega kadra, zato se tudi pričakuje večja učinkovitost pri črpanju kohezijskih sredstev EU (Aristovnik in Lah, 2007, str. 31).

Leta 2010 je bilo objavljenih 10 javnih razpisov za sofinanciranje projektov, ki spodbujajo razvoj regij, v skupni višini 508 milijonov EUR, za razvoj človeških virov so razpisali in namenili skupno 101 milijon EUR, za projekte s področja trajnostne energije pa 163 milijonov EUR. Samo v letu 2010 je preko kohezijske politike Slovenija v gospodarstvo in ljudi lansirala že več kot 430 milijonov sredstev, kar predstavlja več kot 1,2 % slovenskega BDP (Gjerkeš v: Zorko, 2010).

Zaenkrat imamo sprejete programe črpanja do leta 2013. Do takrat je do sredstev EU upravičena celotna Slovenija. Po tem letu se bo Slovenija razdelila na 2 kohezijski regiji. Vzhodna bo do teh sredstev upravičena še naprej (ne bo še dosegla 75 % razvitosti poprečja EU), zahodna regija pa ne več (oz. upravičena bo do bistveno nižje višine teh sredstev) (Intervju 4).

6.3 POMANJKLJIVOSTI SISTEMA ČRPANJA

Evropsko računsko sodišče je zaznalo napake in nepravilnosti v zvezi z evropskimi strukturnimi skladi, zato je predlagalo, da se razlogi, posledice in okoliščine napak izpostavijo pri upravljanju in nadzoru strukturnih sredstev s strani EU.

Do nizke absorpcije iz skladov v nekaterih DČ je prišlo, ker le-te ne želijo zagotoviti sofinanciranja, ki bi dopolnilo financiranje iz EU skladov. Učinkovitost strukturne politike je odvisna tudi od sodelovanja med evropskimi, nacionalnimi in sub-nacionalnimi avtoritetami (Reiner, 2003, str. 7), torej s povečanjem vključitve nacionalne in regionalne vloge v celoten sistem črpanja. Na drugi strani pa je absorpcija obvez EU s strani DČ v nekaterih primerih zelo nizka zaradi pomanjkanja učinkovitosti nacionalne administracije (Tsoukalis, 1997 v: Reiner, 2003, str. 7). Hkrati pa sklad z večjo ekonomsko oskrbo subvencionira več aktivnosti in programov in ima posledično več napak in šibkosti pri upravljanju in kontroli. Najvišje število nepravilnosti oziroma šibkosti je bilo zaznanih v letih od 2002–2004, in sicer je bil ESRR sklad z visokim številom šibkosti (206 – 10,6 % vseh zaznanih napak v skladih). Leta 2001 je bilo zaznanih najmanj napak, in sicer zaradi majhnega števila aktivnosti in izčrpanih sredstev (Renart et al., 2007, str. 152).

Konec leta 2004 so se tudi v Sloveniji pokazale prve pomanjkljivosti že obstoječega sistema institucionalne ureditve (Markovič Hribernik, et al., 2008, str. 11). Kohezijska politika EU DČ omogoča zagon gospodarskega razvoja in procesa realne konvergence, vendar pa je Slovenija do konca leta 2006 izkoristila le polovico dodeljenih sredstev, dodeljenih za obdobje 2004–2006 (Aristovnik in Lah, 2007, str. 25).

Projekte v prvi fazi v celoti financira država, MF pa povračila iz proračuna EU za vložen denar dobi šele takrat, ko na Evropski komisiji potrdijo zahtevke za povračilo, ki jih pripravljajo pristojna ministrstva, in pri zahtevkih se velikokrat zatakne. Razkorak med izplačili iz državnega proračuna in povračili iz bruseljske blagajne v državni proračun na podlagi zahtevkov za povračilo je novembra leta 2010 dosegel 425 milijonov EUR, po ukrepanju ministrstva pa se je zmanjšal že na 190 milijonov evro (siol.net, 2010).

Za nepridobitev povračil iz proračuna EU iz naslova strukturne in kohezijske politike naj bi bila kriva kadrovska podhranjenost državnih institucij, neustrezna usposobljenost obstoječega kadra, slaba administrativna sposobnost prijaviteljev, slaba priprava projektov, slaba komunikacija med ministrstvi, vključenimi v sistem črpanja sredstev EU, pritožbe na javnih razpisih, zaradi česar se je proces podaljševal (SVLR, 2006e, Mrak in Wostner 2005 v: Markovič Hribernik et al., 2008, str. 114). Sam sistem podeljevanja evropske pomoči je preveč zapleten in zbirokratiziran, saj so postopki prezapleteni, pretogo zastavljeni, poleg tega pa ni možnosti prelivanja teh sredstev med posameznimi resorji, kar marsikaterega podjetnika odvrta od širitve svoje dejavnosti (Konferenca o prihodnosti Kohezijske politike na Bledu, 2011).

Premalo pozornosti se namenja načrtovanju projektov – ni projektne pristopa pri njihovem uresničevanju, za kar so potrebna ustrezna znanja ali strokovna pomoč strokovnjakov pri oblikovanju in vodenju projektov. Pomembna je pravilna izvedba oddaje javnih naročil, v nasprotnem primeru pride do ustavitve plačil in zahtevkov po vrnitvi sredstev (Šoltes v: Pušnik, 2008).

Po drugi strani pa sem s strani podjetja K&Z d.o.o. dobila drugačno mnenje. »Jaz v tem trenutku nimam mnenja, da je Slovenija neuspešna pri črpanju EU sredstev. Veliko projektov je v izvajanju, zato Slovenija kot država zanje še ne more uveljavljati zahtevkov za povračila v Bruslju. V vsakem primeru pa je za izostanek črpanja krivih več faktorjev (Intervju 4):

- nedomišljeni postopki in javni razpisi,
- nepravilno izvedene investicije,
- napake v postopkih,
- neznanje in neizkušenost tako na državni kot lokalni in podjetniški ravni,
- nesmiselni postopki in ovire.

Poleg tega pa naj bi sam sistem črpanja imel še naslednje pomanjkljivosti, ki ovirajo samo izvedbo (Aristovnik in Lah, 2007, str 37):

- zapletena razpisna dokumentacija (predviden čas izvedbe javnih razpisov vidno daljši od načrtovanega, kompleksnost, nejasen predmet javnega razpisa, nejasni pogoji za sodelovanje, slabo določena ciljna skupina);
- slaba pripravljenost prijaviteljev;
- pomanjkanje sinergij med različnimi ukrepi in skladi;

- kar se tiče izvajanja kontrol po 4. členu Uredbe Komisije primanjkuje izkušenega kadra, težave se pojavljajo na področjih preverjanja (neskladnost projekta oz. programa s programskimi dokumenti, nepoznavanje postopkov oddaje javnih naročil in drugih postopkov za dodeljevanje subvencij ali sofinanciranje projektov, neupoštevanje pravil obveščanja in informiranja javnosti, okoljevarstvenih pravil in zagotavljanja enakih možnosti).

»Evropska sredstva bodo med gospodarsko krizo postala še privlačnejša, vendar pa tisti, ki se prijavljajo na projekte, morajo zagotoviti tudi lasten del financiranja – pridobiti posojila, ki so sedaj manj ugodna. Vendar je ta vir sredstev edini, ki je razmeroma poceni. Kriza bo tako še pospešila hitrost črpanja evropskih sredstev.« (Šoltes v: Pušnik, 2008).

Črpanje nepovratnih sredstev EU je zaradi vse slabših razmer v gospodarstvu in na finančnih trgih zelo iskan vir financiranja projektov, vendar pa podjetja še vedno ne vedo, kako priti do teh sredstev (Žagar, 2009).

6.4 PREDLAGANI UKREPI

Med strokovnjaki se vedno znova pojavljajo novi predlogi za reformo sistema črpanja evropskih sredstev, in sicer naj bi bil sistem črpanja učinkovitejši s pomočjo aktivnejše vsebinske vloge organa upravljanja, na katerega bi se prenesle funkcije posredniških teles (PT) za ESRR in ESS, kar bi posledično izboljšalo odzivnost, preglednost in učinkovitost sistema. SVLR pa naj bi tudi intenzivneje sodeloval in komuniciral s plačilnim organom, Uradom RS za nadzor proračuna in resornimi organi, prav tako se zahteva večja vključenosti zunanjih neodvisnih strokovnjakov v pripravo ter spremljanje in vrednotenje izvajanja instrumentov (Državni razvojni program 2007–2013, 2006, str. 43 v: Aristovnik in Lah, 2007, str. 35). Še bolj centraliziran nadzor in sistem upravljanja pa bosta v tekoči perspektivi povečala vpliv organa upravljanja pri potrjevanju instrumentov, finančnem upravljanju, prerazporeditvi sredstev med projekti in/ali ministrstvi in kontroli porabe sredstev EU, saj tak sistem odpravlja administrativno nesposobnost državne administracije, saj se na ta način lažje spremljajo učinki kohezijske politike, hitreje se zazna (ne)sposobnost črpanja EU sredstev na ravni programov po ministrstvih. Administrativno usposobljenost črpanja naj bi se izboljšalo tudi z uvedbo trajnega izobraževanja zaposlenih v državni upravi in prijaviteljev projektov, saj bi se na ta način spoznali s sistemi načrtovanja, priprave projektov in njihove izvedbe (Aristovnik in Lah, 2007, str. 39).

Za doseg transparentnega sistema se zahteva redno spremljanje izvajanja in poročanja pristojnim institucijam in dodatno zaposlovanje na področju kontrol upravičenosti stroškov iz sredstev tehnične pomoči, za večjo obveščenost upravičencev pa bi bila potrebna boljša promocija in informiranje o strukturnih skladih in kohezijskem skladu, boljša priprava instrumentov, priprava preglednih in jasnejših navodil in usmeritev, natančnejša opredelitev upravičenih stroškov, prav tako pa se je potrebno posvečati administrativni sposobnosti, dodatnemu prestrukturiranju proračunskih izdatkov, uporabi dobrih praks iz tujine, višji stopnji strokovnosti in učinkovitosti oziroma uspešnosti slovenske državne uprave (Aristovnik in Lah, 2007, str. 41), kajti le na ta način bo Slovenija učinkoviteje izkoristila razpoložljiva evropska sredstva in s tem povečala ekonomsko in socialno kohezijo.

Sprememba Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o izvajanju postopkov pri porabi sredstev evropske kohezijske politike v RS v programskem obdobju 2007–2013 za lažje izvajanje projektov in hitrejše in učinkovitejše črpanje sredstev evropske kohezijske politike, uvaja izplačila predplačil (avansov) upravičencem, kar bo pospešilo izvajanje operacij, omogočilo hitrejša povračila EU sredstev v državni proračun. Upravičenci bodo predplačila dobili na podlagi predloženega finančnega zavarovanja, ki bo služilo kot zavarovanje posredniškemu telesu, v primeru neupravičene porabe predplačila s strani upravičenca. Upravičenec mora torej za uveljavitev predplačila predložiti bančno garancijo, kavcijsko zavarovanje pri zavarovalnici, zastaviti obveznice RS oz. drugo primerljivo obliko finančnega zavarovanja s predhodnim soglasjem MF (Podjetniški portal, 2009).

V tekoči finančni perspektivi naj bi se več ukvarjalo s fazo priprave instrumentov, torej s samo kakovostjo razpisne dokumentacije, kar bo omogočalo pregleden in enostaven odnos med prejemniki in dodeljevalci spodbud ter združevati dejavnosti glede na vsebinske cilje (Konferenca o prihodnosti Kohezijske politike na Bledu, 2011).

Uvajanje poenostavitev in sprememb je kompleksen proces, ki rezultatov ne daje čez noč, a s sodelovanjem pristojnih ministrstev ter tesnim sodelovanjem z upravičenci in podjetji, je bil že opazen korak naprej. Poenostavljeni so bili že postopki za poročanje na strani upravičencev – znatno zmanjšanje obsega dokumentacije, odobreni so bili pavšali za obračun posrednih stroškov, odpravljene so bile nepotrebne dvojne kontrole na strani države, kar je prihranilo veliko časa na strani prejemnikov sredstev, ki so posledično hitreje prišli do sredstev, skrajšal pa se je tudi čas od izplačila iz državnega proračuna do povračila iz proračuna EU, s tem pa je kohezijska politika pripomogla k boljšemu obvladovanju primanjkljaja v državnem proračunu (Konferenca o prihodnosti Kohezijske politike na Bledu, 2011).

Zahteva po uravnoteženem razvoju mora biti integrirana v vse faze programskega upravljanja vse od priprave programskih dokumentov do procedur za izbiro projektov, nadzora napredka programov in ocene predstavitve programa in projektov (Moss et al., 2003, str. 60).

7 VESLAŠKI CENTER IN CILJNA REGATNA ARENA ZAKA NA BLEDU

7.1 ZGODOVINA VESLAŠKEGA CENTRA BLED

Prve veslaške objekte ob Blejskem jezeru, čolnarno z garderobami in startom pred Park hotelom so postavili turistični in veslaški delavci leta 1930. Zaradi želje po organizaciji vrhunskih veslaških prireditev pa so leta 1954 začeli graditi svoj VC v Zaki. Za evropsko prvenstvo leta 1956 so že postavili čolnarno, v Veliki Zaki pa tribuno ter provizorični ciljni stolp (Benedik, 1996, str. 19).

Za prvo svetovno prvenstvo leta 1966 so zgradili že nov ciljni stolp v Veliki Zaki, nov veslaški dom z vsemi stranskimi prostori, pontone ob čolnarni v Veliki Zaki za ceremonial ter kabelsko zvezo med startom in ciljem (Benedik, 1996, str. 20).

Z namenom izvedbe mladinskega svetovnega prvenstva so leta 1971 zgradili novinarsko zidano tribuno poleg tribune za gledalce, leta 1979 pa so ob ponovnem svetovnem prvenstvu v Mali Zaki v predelanem podstrešju zgradili telovadnico s sanitarijami (Benedik, 1996, str. 20).

Večji poseg je VC doživel ob pripravah na tretje svetovno prvenstvo leta 1989. S povezavo Vile Planinke (veslačem jo je leta 1956 podarila občina Bled) in veslaškega doma so pridobili povečano poslopje z dvema restavracijama, razkošnimi prostori za organizacijo prireditev ter namestitvenimi prostori. Domači veslači so dobili svojo telovadnico in prostore za trening z vsemi pripravami. Nova Župančičeva cesta je ponujala ugoden dostop do VC ter številna parkirišča ob vhodu. V Veliki Zaki so povečali ciljni stolp zaradi številnejših tehničnih pripomočkov, stara startna hišica pa je dobila novo preobleko. Celotno veslaško središče je s tem pridobilo nov sodoben videz in opremo, primerno za vsa bodoča tekmovanja, zato je predstavljalo športno in rekreativno središče turističnega Bleda (Benedik, 1996, str. 21).

Po letu 1989 je VC nasledil Veslaški klub Bled (v nadaljevanju VK Bled) – oskrba premoženja, dohodki od najemnin so se vračali izključno v objekte, naprave in opremo (Benedik, 1996, str. 22).

Za evropsko prvenstvo leta 1956 je bilo potrebno soglasje Mednarodne veslaške zveze – FISE in takratni predsednik je bil nadušen tako nad idiličnim jezerom kot tudi nad naravno progno (Benedik, 1996, str. 39).

Osmo svetovno prvenstvo se je nato ponovno izvedlo na Bledu, in sicer leta 1979, za katerega so se priprave začele že leta 1977, stroške tekmovanja pa so za to svetovno prvenstvo pokrile dotacije in prodaja televizijskih pravic (Benedik, 1996, str. 45). Vse naprave so bile za ta namen tudi obnovljene in modernizirane, zgrajen je bil sanitarni blok v Mali Zaki, provizorji, tribune, sodniški stolp in tiskovno središče pa postavljena ob delno spremenjenih načrtih iz leta 1966, prav tako pa so dodatno pokrili betonsko in častno tribuno (Benedik, 1996, str. 46).

Tretje svetovno prvenstvo se je ponovno odvilo na Bledu, in sicer leta 1989 (Benedik, 1996, str. 46), kar je s seboj prineslo tudi nove obveznosti in zato so zgradili nov VC; poleg restavracij, 35 novih postelj, novega parkirišča so konstruirali Župančičevo cesto, ki je nudila nemoten dostop do centra (Benedik, 1996, str. 49).

Kot prvi objekt je bila leta 1954 v Veliki Zaki v opuščnem peskolomu zgrajena še danes uporabna tribuna za 950 gledalcev, poleg nje stojišča v terasah, pod njo pa še manjša tribuna za častne goste, zmagovite ekipe pa pristajajo in sprejemajo nagrade na pomolu pod tribunami.

Na nasprotni strani, v ciljni črti, je zrasel ciljni objekt v treh nadstropjih, ki je bil namenjen sodnikom, napovedovalcem in novinarjem in nudi odličen pregled nad celotno progo.

Največji problem je zaradi same globine pa tudi same oblike jezera predstavljala označba proge, ta je bila celovito rešena, ko so po vzoru proge iz olimpijade v Rimu prvič po vsej dolžini jezera potegnili močne žice, nanje pa pritrdili gumijaste ali plutovinaste boje (Benedik, 1996, str. 34).

Prednosti Blejskega jezera se kažejo z lepim, mirnim jezerom z ravno progo sredi idiličnega okolja, VC pa nudi tudi vso najnujnejšo opremo. Ker gre za majhen kraj, se tekmovalci, funkcionarji in novinarji nahajajo v bližini. Pomanjkljivosti pa se kažejo v omejenem prostoru VC, v stiski z garderobami, počivališči, z ogledom televizijskih prenosov, težavah z dostopom do središča, ker ob obali ni mogoče speljati ceste za spremljanje tekmovanja in še posebej za televizijske prenose (Benedik, 1996, str. 40).

7.2 OBLIKOVANJE IDEJE IN PARTNERSTVA ZA PROJEKTNI PREDLOG TER PRIČAKOVANI REZULTATI

Povod za izvedbo projekta posodobitve Veslaškega centra in ciljne regatne arene Zaka na Bledu je bila odobrena kandidatura za izvedbo svetovnega veslaškega prvenstva leta 2011.

Vsaka izvedba svetovnega veslaškega prvenstva zahteva izpolnitev določenih pogojev, oblikovanih s strani FISE. Eden izmed pogojev je bila tudi ustrezno urejena infrastruktura, ker pa so bili veslaški objekti in okolica VC dotrajani, se je občina odločila, da zagotovi ustrezne pogoje za izvedbo svetovnega prvenstva, kajti priložnost, ki jo je dobila občina za izvedbo prvenstva, je velik poklon, ki pa ga je Bled dobil zaradi naravnih danosti, ki so predstavljale odločilni faktor pri izbiri lokacije svetovnega prvenstva za leto 2011, vendar pa brez urejene infrastrukture, Bled ni imel ponuditi ničesar. Ker občina ni imela dovolj lastnih finančnih sredstev za izvedbo tako finančno obsežnega projekta, se je s projektom prijavila na razpis za dodelitev nepovratnih sredstev.

Občina Bled je lastnica zemljišč, na katerih se je izvajala gradnja v Veliki Zaki, v Mali Zaki pa je lastništvo deljeno na Občino Bled, VK Bled in VZ Slovenije, zato so solastniki pooblastili Občino Bled za vodenje celotnega postopka investicije kot investitorja in upravičenca po pogodbi z MŠŠ (Občina Bled, 2011, str. 2).

V načrtovanje projekta je bilo potrebno vključiti ustrezno usposobljeni kader, ki je projekt vodil vse od idejne zasnove do primopredaje objektov. Za ta namen je bila

ustanovljena projektna skupina, ki jo je vodil direktor občinske uprave, sestankov pa so se udeleževali vodilni VK Bled in ljudje, ki so na občini zadolženi za posamezna področja, katerih znanje je bilo potrebno za čim učinkovitejšo izvedbo projekta.

Občini Bled je pri izvedbi javnih razpisov pomagalo podjetje K&Z, d.o.o., ki je občino s projektom Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka prijavilo na javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje investicij v športnorekreacijsko infrastrukturo, na katerem je občina tudi uspela pridobiti večinski delež sredstev za izvedbo tega projekta.

V sami idejni zasnovi, ki so jo opravili na občini Bled, so se v sklopu 1. faze predvidela investicijsko vzdrževalna dela, in sicer se je v hangarju predvidela celovita obnova objekta, obnova obstoječih sanitarij in garderob ter ureditev novih sanitarij, garderob in prenovitev skladiščnih prostorov in prostorov za shranjevanje čolnov, v telovadnici pa se je predvidela obnova sanitarij, garderob, male telovadnice ter tehnološka posodobitev kotlarne in telovadnice. Ta faza naj bi se izvedla v vrednosti približno 600.000 EUR brez DDV, dela pa naj bi se začela takoj po podpisu pogodbe, predvidoma 27. 8. 2009, zaključena pa naj bi bila do 30. 10. 2009.

V sklopu 2. faze so predvideli izvedbo gradbeno obrtniških del in instalacij (v nadaljevanju GOI), in sicer za rušenje in novogradnjo sodniškega stolpa ter za izvedbo zunanje ureditve Male in Velike Zake. V sklopu A je bila predvidena izvedba GOI dela za izgradnjo sodniškega stolpa v Veliki Zaki, katerega vrednost je bila ocenjena na približno 400.000 EUR brez DDV, v sklopu B pa ureditev obale in rekreacijskih površin v Veliki in Mali Zaki v vrednosti približno 800.000 EUR brez DDV. Dela na teh sklopih naj bi se začela po podpisu pogodb, predvidoma 11. 9. 2009, zaključena pa naj bi bila predvidoma do 28. 2. 2010.

V 3. fazi se je predvidevala izvedba GOI v približni vrednosti 470.000 EUR brez DDV. V tej fazi naj bi se zrušile obstoječe tribune v Veliki Zaki in na istem mestu zgradile nove. Dela na tribunah so bila predvidena od 20. 3. 2010 do 15. 5. 2010.

7.3 NAMEN IN PREDMET IZVEDBE PROJEKTA TER PRIČAKOVANI REZULTATI

Športno-rekreacijska ponudba postaja vse pomembnejši element celovite ponudbe turističnih destinacij (MŠŠ, 2008, str. 11). Obstoječa turistična, kulturna, športna in okolijska infrastruktura tudi za občino Bled predstavlja izjemen kapital, zato je za ohranitev rentabilnosti poslovanja le-te, potrebno obstoječo infrastrukturo nenehno nadgrajevati in posodabljeni (Občina Bled, 2009, str. 33).

Vendar pa v večini primerov stanje športne infrastrukture ni omogočalo celostnega vključevanja tega področja v storitve in turistično ponudbo v primernem obsegu. Gre za bistveno zaostajanje za srednjeročnim in dolgoročnim ciljem nacionalnega programa športa v RS, kajti celotna športna infrastruktura je v Sloveniji precej zastarela, ne ustreza športnim normativom in sodobnim trendom razvoja športa in športne rekreacije. Objekti so slabo opremljeni, z vidika upravljanja neracionalni, energetsko potratni in zato okolju neprijazni. Več kot 60 % objektov je starih več kot 25 let, od tega jih je vsaj polovica potrebnih obnove. Na splošno primanjkuje večjih objektov, kjer bi se lahko organizirale tudi prireditve za večje število obiskovalcev (MŠŠ, 2008, str. 12).

Investiranje v obnovo in posodobitev javne športne infrastrukture pomeni obuditev enega izmed temeljnih turističnih območij, ki bo namenjeno športnim, rekreacijskim in drugim dejavnostim. Z vlaganjem v športno-rekreacijsko turistično infrastrukturo se pričakuje povečanje atraktivnosti Bleda kot turistične destinacije, kar bo posredno vplivalo na poznavanje območja in povečanje porabe v turistični destinaciji, predstavljalo dodatno ponudbo novih turističnih produktov, izboljšano strukturo gostov, povečano število dnevnih in stacionarnih gostov, neposredno vplivalo na povečanje nočitev, dnevnih gostov in storitev v turistični destinaciji, s svojimi sinergijskimi učinki pospeševalo zaposlovanje, samozaposlovanje in investicijski razvoj turistične destinacije, vplivalo na razvoj programov za športno rekreacijo in omogočalo organizacijo športno-rekreacijskih prireditev, hkrati pa se na ta način pričakuje pospešen razvoj hotelirstva, gostinstva in trgovine (MŠŠ, str. 30).

Vse članice združenja FISE podajo svoje pogoje glede organizacije svetovnega prvenstva, objektov, prostorov itd. in teh minimalnih normativov se morajo države članice FISE natančno držati. Na podlagi minimalnih standardov so ugotovili, da obstoječi objekti ne zadostijo tem pogojem (predvsem sodniški stolp in tribune), medtem ko je bila ureditev zunanjih površin namenjena predvsem obiskovalcem in krepitvi Bleda kot turistične destinacije, telovadnica in drugi prostori pa veslačem, da se jim uredi ustrezne pogoje za nadaljnji razvoj veslaškega športa na Bledu.

Skladno z zavestjo o posodobitvi obstoječe športne infrastrukture ter posledično s tem ohranitev občine Bled kot vrhunske turistične destinacije, ki ji bodo obnovljeni objekti omogočili še večjo mednarodno prepoznavnost, se je v razvojnem programu občine Bled med drugimi predvidela tudi obnova športnih objektov.

Z namenom izkoristiti mednarodno prepoznavnost Bleda, njegove naravne danosti, ki pa za razvoj Bleda kot turistične destinacije same po sebi še niso dovolj, se je občina Bled prijavila na javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje investicij v športno-rekreacijsko infrastrukturo, ki je bil objavljen 25. 4. 2008. Razpis je delno financirala Evropska unija iz ESRR, v okviru OP RR za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov, prednostne usmeritve športno-rekreacijska infrastruktura.

Namen ukrepa je bil do maja 2010 vzpostaviti prostorske pogoje, ki bi omogočili razvoj državnega VC s ciljem, da se pridobi status olimpijskega centra za veslanje, zagotovitev pogojev za izvedbo velikih mednarodnih tekmovanj kot tudi za priprave reprezentanc, izboljšanje trženjskih možnosti območja, dopolnitev športno-rekreacijske in turistične infrastrukture v turistično prepoznavnem Bledu. Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu je investicija, ki je vključevala: ureditev centra, arene, prostora za manjše športno-rekreacijske in druge prireditve ter ureditev lastninskih razmerij (Občina Bled, 2009, str. 49).

Javni razpis je bil objavljen z namenom posodobitve zastarele in slabo opremljene športno-rekreacijske infrastrukture, ki kot taka ni ne v ponos okolju in ne dovolj tržno zanimiva. Zato je v sklopu javnega razpisa za razvoj športnih, rekreativnih in sprostitvenih programov občina Bled kandidirala za modernizacijo Veslaškega centra in ciljne regatne arene Zaka na Bledu.

Že v javnem pozivu je MŠŠ navedlo, da se bodo v okviru javnega razpisa sofinancirali športni objekti državnega oziroma regionalnega značaja, ki neposredno prispevajo k razvoju turizma v Sloveniji (MŠŠ, 2008, str. 16). Če gre za vrednost nacionalnega pomena, čemur sledi še kvalitetna prijava na poziv, se investiciji zagotovi ustrezna podpora (intervju 3), kar se je v primeru VC Bled tudi zgodilo, kajti vlada in MŠŠ sta projekt umestila med vrednost nacionalnega pomena, s katerim se torej neposredno privablja turizem v Slovenijo, kar s seboj prinaša še druge pozitivne učinke za razvoj celotnega kraja.

7.4 PRIJAVA NA RAZPIS, PREGLED IN POTRDITEV VLOGE PROJEKTA

Občina Bled se je kot lastnica javnih športnih objektov, torej objektov z okolico VC Bled, ki je izpolnjevala pogoje iz Pravilnika o merilih za sofinanciranje izvajanja letnega programa športa na državni ravni (Ur. l. RS, št. 121/03, 119/04, 6/07), prijavila na javni razpis za sofinanciranje investicij v športno-rekreacijsko infrastrukturo, v okviru Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov, prednostne usmeritve športno-rekreacijska infrastruktura. Prav tako pa občina za isti namen ni smela prejeti drugih sredstev državnega proračuna.

Vrednost projekta brez DDV je morala presegati 1,5 milijona EUR, ni pa smela presegati 15 milijonov EUR, čemur je občina Bled s projektom, vrednim 3.500.000 EUR, ustrezala, prav tako pa je bila iz finančne konstrukcije razvidna vrednost lastnih sredstev, tudi za plačilo DDV, v vrednosti 700.000 EUR, ki je predstavljala neupravičen strošek (MŠŠ, 2008, str. 15)

Ostali pogoji, ki so jih prijavljeni projekti, med njimi tudi projekt Veslaški center in ciljna regatna arena v Zaki, morali izpolnjevati (MŠŠ, 2008, str. 15):

- projekt je moral biti skladen s predmetom in namenom razpisa, vloga pa z razpisno dokumentacijo, kar se je dokazalo s predložitvijo investicijske dokumentacije;
- projekt, ki se je prijavljal, se je moral začeti graditi najkasneje 1. 7. 2009, zaključen pa je moral biti v letu 2010;
- prijavitelj je v skladu z javnim razpisom moral predložiti izjavo, da bodo pridobljena vsa predpisana upravna dovoljenja za začetek izvedbe del;
- prijavitelj je moral skupaj z investicijskim dokumentom predložiti sklep ustreznega organa prijavitelja o potrditvi predložene investicijske dokumentacije in zaznamek na investicijskem dokumentu, ki je predmet sklepa;
- v predloženem investicijskem dokumentu je moralo biti prikazano ustvarjanje prihodkov na projektu;
- prijavitelj je moral prav tako predložiti izjavo, da se izvedba del še ni začela, saj se javno naročilo za izvedbo del lahko začne šele po zagotovitvi sredstev iz državnega proračuna;
- prijavitelj se je zavezal, da so v projektu upoštevani omilitveni ukrepi Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov oziroma OP RR, in sicer učinkovitost izrabe naravnih virov, okolijska učinkovitost, trajnostna dostopnost, zmanjševanje vplivov na okolje;
- prijavitelj se je s prijavo zavezal, da v obdobju 5 let po zaključku investicije ne bo prišlo do spremembe namembnosti ali lastništva objekta, ki bi vplivala na cilje tega

razpisa oziroma bi predstavljala pridobitev neutemeljene prednosti za tržne subjekte na enotnem evropskem trgu.

7.4.1 DOKUMENTI IN DOKAZILA

Da je bila vloga popolna, je morala občina Bled predložiti (MŠŠ, 2008, str. 18–19):

- prijavni obrazec (izpolnjen preko aplikacije MJR ter podpisan in ožigosan);
- obrazec MŠŠ – ESRR – JR s podatki o operaciji, ki je vseboval naslednje dele:ž
 - izjavo o strinjanju z razpisnimi pogoji,
 - podatke o projektu,
 - terminski in finančni načrt za izvajanje projekta,
 - finančni načrt projekta po stroških,
 - utemeljitev projekta z vidika prispevka k razvojnim ciljem,
 - stopnjo pripravljenosti projekta,
 - časovni načrt izvajanja projekta,
 - organizacijo izvajanja projekta,
 - analizo stroškov in koristi v skladu s Smernicami glede metodologije za izvedbo analize stroškov in koristi, Delovni dokument št. 4 Evropske komisije – Navodila za uporabo metodologije pri izdelavi analize stroškov in koristi.
- obvezne priloge:
 - izjava o bremenu prostega lastništva oziroma dokazilo o pravici za graditev,
 - zadnji potrjen investicijski dokument (najmanj Dokument identifikacije investicijskega projekta), izdelan skladno z Uredbo o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06 in ne sme biti starejši kot eno leto),
 - izvleček iz projektne dokumentacije (PGD – vodilna mapa, tehnični opis, situacija objekta, karakteristični tlorisi in prerezi),
 - fotokopija lokacijske informacije oz. do prijave pridobljena druga upravna dovoljenja za poseg v prostor,
 - dokazila o virih financiranja,
 - strategija razvoja turistične destinacije – izvleček iz regionalnega razvojnega programa.

Vse popolne in pravočasno prispеле vloge je nato ocenjevala strokovna komisija, ki jo je imenoval minister. Pristojna strokovna komisija je pravilno označene vloge odprla v roku, določenem v razpisu.

V primeru nepopolnih vlog je komisija pozvala prijavitelje k dopolnitvi le-teh v roku 8 dni, v primeru, da prijavitelji nepopolnih vlog niso dopolnili v zahtevanem roku, jih je komisija zavrgla. V primeru, da je prijavitelj predložil investicijski dokument, ki ni bil v celoti v skladu s predpisano metodologijo, se je taka vloga prijavitelja zavrgla.

Vse popolne vloge v skladu z navedbo v 10. točki razpisa je komisija pregledala z vidika izpolnjevanja pogojev za kandidiranje in v primeru, da vloga ni izpolnjevala teh pogojev, jih je komisija zavrgla. Med pogoji za kandidiranje je bila definirana tudi skladnost investicije z nameni razpisa ter pripravljenost vloge skladno z metodologijo razpisne dokumentacije.

Vse popolne vloge sta ločeno ocenila dva člana strokovne komisije in zunanji ocenjevalci. V primeru, da sta se oceni razlikovali za 15 točk, je vlogo ocenil še tretji ocenjevalec po izboru komisije. Ocena se je nato oblikovala na osnovi povprečja najbližjih dveh ocen.

Vsak projekt gre torej skozi sistem točkovanja glede na ustreznost posameznim, vnaprej določenim merilom za izbor projektov za sofinanciranje oziroma glede na doprinos izvedbe projekta k razvoju turističnih in drugih dejavnosti, uresničevanju ciljev OP RR – prispevek h gospodarski rasti in razvoju (pozitivni multiplikacijski vpliv na razvoj turistične destinacije, še posebej prispevek k njeni prepoznavnosti in ustvarjanju delovnih mest, skladnost z nacionalnim programom športa), večnamenskost projekta (ustreznost za športne panoge, uporabnike in športne prireditve), kvaliteta projekta (izkazana ekonomska upravičenost projekta, realni in jasno prikazani pričakovani rezultati), zanesljivost in učinkovitost poslovanja investicije, izvedljivost (trdnost in zanesljivost finančne konstrukcije, skladnost stroškov s posameznimi fazami in realnost višine predvidenih stroškov, organizacija izvedbe operacije, realnost terminskega plana izvedbe operacije).

Skupno število možnih točk je 100 in za sofinanciranje so bile izbrane vloge, ki so dosegle vsaj 61 točk, s tem da je minimalno število doseženih točk pri sklopih meril I, II, III in IV – podpora razvoju turistični in drugim dejavnostim, uresničevanje ciljev OP RR, večnamenskost objekta, kvaliteta projekta – moralo znašati 50 % vseh možnih točk v okviru posameznega sklopa meril. V primeru, da pri oceni kateregakoli od zgornjih sklopov meril vloga ni dosegla 50 % možnih točk, ni bila vključena v nadaljnje ocenjevanje.

Če se je po končanem ocenjevanju izkazalo, da skupna vrednost pričakovanega sofinanciranja projektov, ki so dosegli prag števila točk, presega razpoložljiva sredstva, so se sredstva razdelila glede na višino doseženih točk, prednost pri dodelitvi pa so imeli projekti z višjim številom točk.

V primeru, da je več projektov doseglo enako oceno, se je upoštevala stopnja pripravljenosti projekta (že pridobljena projektna dokumentacija in upravna dovoljenja za poseg v prostor), regionalni kriterij (prednost manj razvite regije), če so bili projekti iz istih regij pa višina doseženih točk pri kvaliteti projekta.

Komisija je nato pripravila predlog liste projektov in ga posredovala ministru, ki izda odločitev o izboru. Izbrani projekti so se nato po veljavnem postopku uvrstili v Načrt razvojnih programov v državnem proračunu, ministrstvo pa je kot posredniško telo nato sklenilo s prijaviteljem kot upravičencem pogodbo o sofinanciranju operacije (MŠŠ, 2008, str. 19–24).

7.5 POTEK PROJEKTA

Za tako obsežno investicijo, kot je bil projekt Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu, v občinskem proračunu ni dovolj sredstev, zato je občina Bled obravnavani projekt želela izpeljati s pomočjo evropskih sredstev, kar pa zahteva številne birokratske priprave, zato se je začela pripravljati investicijska dokumentacija, v sklopu katere se je oblikovalo vso potrebno dokumentacijo za začetek izvedbe projekta, in sicer dokument

identifikacije investicijskega projekta (DIIP), predinvesticijska zasnova ter investicijski program.

Dokumentacijo je za občino Bled pripravilo podjetje K&Z, svetovanje za razvoj d.o.o., ki je občino Bled s projektom »Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka Bled« prijavilo na razpis za dodelitev evropskih sredstev iz ESRR. Pogodba o sofinanciranju z MŠŠ je bila podpisana 20. 8. 2008, na tej podlagi se je izvedel javni natečaj, pri tem pa je bila predložitev DIIP in osnovnih opredelitev stroškov (analiza stroškov in koristi) pogoj, da je občina lahko kandidirala na razpis MŠŠ maja 2008. Če je program pravilno oziroma korektno pripravljen, torej so idejne zasnove, investicijska dokumentacija, načrti razvojnih programov, kvalitetno pripravljeni in če temu sledi državna podpora, evropskega denarja ni težko pridobiti (intervju 3).

Prijavljen program (idejne zasnove) je bilo potrebno v celoti izvesti, saj se je s tem upravičila investicija, izvedle so se celo dodatne, ne vnaprej predvidene aktivnosti, ampak po dogovoru z MŠŠ.

Projektna dokumentacija je bila razdeljena na tri sklope, in sicer (Fajfar, 17. 2. 2009):

- projekt za izvedbo (PZI) in projekt izvedbenih del (PID) za telovadnico in hangar;
- projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja (PGD), projekt za izvedbo (PZI) in projekt izvedbenih del (PID) za sodniški stolp ter zunanjo ureditev Velike in Male Zake;
- projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja (PGD), projekt za izvedbo (PZI) ter projekt izvedbenih del (PID) za tribune v Veliki Zaki.

Izdelava projektne dokumentacije je za občino Bled predstavljala velik strošek. V letu 2008 se je za izdelavo projektne dokumentacije in vodenje projekta porabilo 101.473,41 EUR. Upravičeni stroški so znašali 93.013,40 EUR, 8.460,01 EUR pa je predstavljalo delež občinskega proračuna oziroma DDV v višini 20 % (Fajfar, 17. 02. 2009).

Zakonodaja zato predpisuje, da je potrebno za izdelavo projektne dokumentacije izvesti arhitekturni natečaj, za katerega se izvede objava natečaja v uradnem listu ali v javnih občilih, ustreznost prijavljenih na razpis pa oceni komisija, na podlagi česar se izbere najprimernejšega kandidata. Nato se z njim podpiše pogodba, na podlagi katere izbrani izvajalec pripravi projektno dokumentacijo (intervju 2).

Na podlagi sklepa MŠŠ, s katerim je bil projekt na razpisu tudi izbran, se je sklenila pogodba, v skladu s katero je bilo potrebno vseskozi voditi dokumentacijo za povračilo sredstev (intervju 2). Izvajalec naročniku izstavlja mesečne račune za opravljeno delo. Zahtevek v tabelarični obliki in kopije računov (dokazila o plačilu in potrdila o plačilu DDV) nato občina posreduje na MŠŠ v obliki obrazca, na katerega je potrebno navesti točne številke, datume posameznih računov in vrednosti zneskov (intervju 2). V primeru da izvajalca občina še ni poplačala, to stori iz občinskega proračuna ter naknadno pošlje dokazila na MŠŠ (intervju 1).

MŠŠ je nato posredoval zahtevek na MF, sredstva se nato na podlagi zahtevka dobi v občinski proračun (intervju 2).

V roku tekočega meseca so se zbrali vsi računi, na podlagi katerih se je vsakič znova pripravil zahtevek, ki se mu je predložilo tudi kopije vseh računov, potrdila o plačilih za

vsak javni razpis posebej. Ta se je skupaj s potrebno dokazno dokumentacijo predložil na MŠŠ. Za tem se je izvedel javni razpis, čemur je sledilo zbiranje in odpiranje ponudb, na podlagi obvestila o izdaji javnega naročila. Vse poslane situacije na MŠŠ pregledajo, in če je vsa dokumentacija korektna, jo predložijo na MF (intervju 3).

VC je bil že v javnem razpisu opredeljen kot investicija nacionalnega pomena – že v javnem razpisu se je MŠŠ moral opredeliti do tega in to je osnova, da je MŠŠ financiral 15 % neto vrednosti investicije (zato sofinanciranje po ključu: 85 % upravičenih sredstev iz naslova razvoja regij ESRR, 15 % Slovenija (MŠŠ), občinski proračun je za projekt VC financiral neupravičeni strošek 20 % DDV (intervju 3).

Ministrstvo je bilo upravičencu, v tem primeru občini Bled, dolžno sofinancirati aktivnosti v višini upravičenih stroškov, ki jih je le-ta izkazal, in sicer do dogovorjene pogodbene vrednosti v dogovorjenem deležu sofinanciranja posameznega upravičenega stroška. Najvišje dovoljeno odstopanje pri skupni višini posamezne vrste upravičenih stroškov je bilo 20 %. V primeru podaljšanja roka porabe sredstev glede na predvideni terminski plan je bil upravičenec dolžan ministrstvu obrazložiti in utemeljiti vzroke za podaljšanje ter predložiti nov terminski plan. Če se je ministrstvo strinjalo s spremembo, se je spremembo terminskega plana porabe opredelilo z aneksom k pogodbi (MŠŠ, 2008, str. 30).

Ministrstvo je odobrena sredstva za sofinanciranje izplačevalo enkrat mesečno, po tem ko so bile izstavljenе obračunske situacije, predložene v višini 100 % upravičenih stroškov in po opravljeni kontroli s strani ministrstva v roku, ki je bil opredeljen s pogodbo. Zahtevek za izplačilo se je posredoval na predpisanem obrazcu z obveznimi prilogami (MŠŠ, 2008, str. 30).

Upravičenec je bil dolžan takoj, ko je prejel sredstva s strani ministrstva, nakazati sredstva izvajalcu del, ki je izstavil račun oz. situacijo, in ministrstvu v roku 7 dni predložiti dokazilo o plačilu obveznosti (fotokopija bančnega izpiska), poročilo o izvedenih aktivnostih na predpisanem obrazcu, poročilo o opravljeni kontroli ter seznam upravičenih računov. Prejemnik je bil dolžan vse stroške investicije voditi na posebnem stroškovnem mestu (MŠŠ, 2008, str. 30).

Po terminskem planu so projektanti PGD občini Bled predali do 20. 2. 2009, sama pridobitev gradbenega dovoljenja pa je bila predvidena do 20. 3. 2009 (Fajfar, 18. 11. 2008).

Za izvedbo investicije je bila ustanovljena usklajevalna oziroma projektna skupina, v kateri so sodelovali župan Janez Fajfar, bivši direktor Občinske uprave Bled mag. Boris Malej, predsednik VK Bled, dr. Peter Fajfar in predsednik Veslaške zveze Slovenije (VZ Slovenije) Tomislav Levovnik. Naloga usklajevalna skupine je bila usklajevati tudi ostale aktivnosti za izvedbo svetovnega pokala in svetovnega prvenstva in sestava organizacijskega in častnega odbora (Fajfar, 30. 9. 2008).

Pri definiranju projektne naloge, s katero se definira obseg in kvaliteta odobrenih del, so bili udeleženi tudi projektanti (intervju 3).

7.5.1 IZVEDBA JAVNIH RAZPISOV

Za najustreznejšo rešitev so na občini Bled najprej razpisali javni natečaj za najboljši ureditveni načrt, s katerim so nato kandidirali za državna oziroma evropska sredstva. Po dolgem usklajevanju so poskušali poiskati pravo rešitev, ki bi bila kombinirana iz dveh od desetih prispelih elaboratov, da bi bila v enem bolj primerna arhitekturna rešitev, v drugem pa širša krajinska ureditev. Pri izbiri elaborata so sodelovali tako predstavniki VK in VZ kot tudi arhitekti in strokovnjaki zavoda za zaščito narave in kulturne dediščine (Delo, 2008).

Projektantski podjetji ARHE d. o. o. in Multiplan d. o. o. sta v mesecu februarju 2009 izročili projekte PZR in PGD za ureditev tako Male kot Velike Zake, vendar ker je bilo pri pregledu projektne dokumentacije ugotovljeno, da projektantski izračuni krepko presegajo vrednost predvidenih del, ki so opredeljena v DIIP, na podlagi katerih so bila pridobljena sredstva s strani MŠŠ, je bila projektantskima podjetjema podana naloga racionalizacije projektov v okvirih obsega iz DIIP (Fajfar, 2. 6. 2009). Projektantski podjetji sta nato v mesecu juniju izročili projekte PZI, PZR in dopolnjene projekte PGD za ureditev Male in Velike Zake. Na podlagi te dokumentacije je bil dne 17. 6. 2009 izdan sklep o začetku postopka oddaje javnega naročila »Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu – 1. faza«, dne 19. 6. 2009 pa je bil na portalu Uradnega lista objavljen javni razpis (Fajfar, 7. 7. 2009).

Javno naročilo se je delno financiralo s strani EU, ESRR v okviru OP RR 2007–2013 (Fajfar, 7. 7. 2009).

Nato se je izvedlo 6 javnih razpisov in zbiranja ponudb za gradbena dela in 6 javnih razpisov za opremo. Na podlagi javnih razpisov, objavljenih na portalu javnih naročil, so se prijavili izvajalci, občina Bled pa je v skladu z Zakonom o javnih naročilih izbrala najugodnejše, s katerimi se je po pravnomočnosti tudi podpisala pogodba (intervju 2).

Po prijavi izvajalcev na razpis se je izvajalce tistih, katerih ponudba je prispela pravočasno in ki so predložili ustrezno dokumentacijo, povabilo na pogajanje. Tu so se ponudbe javno odprle, javno so se napovedale cene, v zapisnik pa so se zapisali tudi možni popusti (intervju 2).

Po tem se je dve ponudbi, ki sta prispeli pravočasno in izvajalci katerih so podali ustrezno dokumentacijo, računsko presojalo, od izbranega najugodnejšega ponudnika pa se je nato zahtevalo, da predloži vsa potrebna dokazila v obliki digitalne dokumentacije. V tem postopku se omogoča tudi pritožba v treh delih, vendar v primeru VC Bled pritožb ni bilo, po zaključku pritožbenega roka so podpisali pogodbo z izbranimi ponudniki, po podpisu pa so izbrani izvajalci v 10 dneh predložili še bančne garancije za dobro izvedbo del ter zavarovalno polico, da je bila gradnja zavarovana, nato je pogodba postala izvršljiva (intervju 1).

10. 9. 2009 so postavili temelji kamen za gradnjo VC, s tem pa slovesno zaznamovali začetek prenove VC Bled (Rant, 2009). Dela na projektu so se začela 14. 9. 2009. Prenova več kot 50 let stare veslaške infrastrukture je oznanila pomemben premik v blejski veslaški zgodovini (M. R., 2009).

7.6 NAČRT IZVEDBE PROJEKTA S FINANČNO KONSTRUKCIJO

7.6.1 GRADBENO – OBRTNIŠKA DELA

Investitor je investicijo razdelil na 3 faze. 1. faza pomeni prenovno telovadnice in hangarja v Mali Zaki, v sklopu 2. faze se je porušilo in na novo zgradilo sodniški stolp, hkrati so se uredile tudi zunanje površine Male in Velike Zake, medtem ko je 3. faza zajemala rušenje in novogradnjo tribun v Veliki Zaki.

Za začetek izvajanja investicije se je štel začetek dejanske izvedbe del – začetek gradnje oziroma obnove. Pripravljalne aktivnosti do izdaje gradbenega dovoljenja so se štete kot obdobje priprave projekta. Za prijavo na razpis se je štel datum prispetja vloge na ministrstvo, medtem ko se za zaključek investicije šteje datum podpisa zapisnika o primopredaji objekta (MŠŠ, 2008, str. 29).

1. faza

Projektno dokumentacijo za dela 1. faze je pripravilo podjetje Multiplan arhitekti iz Ljubljane. 17. 6. 2009 je bil izdan sklep o začetku postopka oddaje javnega naročila »Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu – GOI 1. faza«. Za izbiro izvajalca GOI (telovadnica in hangar v Mali Zaki) je bil 19. 6. 2009 na portalu javnih naročil objavljen javni razpis, preko katerega je bil izbran izvajalec MAKRO 5 GRADNJE iz Kopra, s katerim je bila 31. 8. 2009 podpisana pogodba v višini 634.244,61 EUR z DDV, za investicijsko vzdrževalna dela pri obnovi hangarja in telovadnice pa gradbeno dovoljenje ni bilo potrebno. Problem se je pojavljal s kanalizacijskim omrežjem ter ostrejšem hangarja, zato so obnovili sanitarije, uredili prezračevanje, obnovili športni tlak v spodnji telovadnici, zamenjali kritine v telovadnici in hangarju, zamenjali okna, prenovili prostore, zamenjali sistem ogrevanja, in sicer so vpeljali plin ter hkrati zamenjali kotlovnico v telovadnici in v hangarju ter dodali nove vsebine, kot so garderobe, tuši, soba za prvo pomoč, prostor za opravljanje logističnih dejavnosti za izvedbo prvenstva ter kontrolo dopinga (intervju 1).

Dela v okviru 1. faze so se v celoti zaključila do konca meseca februarja 2010, kar pomeni, da so se dela v okviru 1. faze, ki naj bi bila končana do 30. 10. 2009 nekoliko zavlekla. Celotna vrednost investicije v obnovo hangarja in telovadnice pa je znašala 790.939,76 EUR, kar je nekoliko preseгло prvotno načrtovano vrednost investicije v obnovo hangarja in telovadnice, ki je bila sprva predvidena v znesku 634.244, 61 EUR (Fajfar, 16. 2. 2010).

2. faza

Dne 30. 6. 2008 je bil izdan sklep o začetku postopka oddaje javnega naročila »Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu – GOI 2. faza« z obsegajočima sklopoma A in B. Sklop A je obsegal rušitev in novogradnjo sodniškega stolpa, medtem ko se je v sklopu B uredilo zunanje površine Velike in Male Zake. Projektno dokumentacijo za oba sklopa je pripravilo podjetje ARHE iz Ljubljane. Dne 24. 11. 2009 pa je bilo izdano gradbeno dovoljenje (glej tabelo 2 na str. 72) za zunanjo ureditev v Veliki in Mali Zaki ter sodniški stolp.

Sklop A

Za izvedbo GOI del za sklop A – sodniški stolp, je bil izbran izvajalec SGP Tehnik Škofja Loka, s katerim je bila 23. 10. 2009 podpisana pogodba v višini 306.458,76 EUR. Podjetje Tehnik Škofja Loka je skladno z gradbenim dovoljenjem (glej tabelo 2 na str. 72) porušil star sodniški stolp in na istem mestu zgradil nov sodniški stolp, na katerem so se dela zaključila do druge polovice meseca aprila 2010, čeprav je bilo sprva predvideno, da se bodo dela 2. faze zaključila do 28. 2. 2011, pa se je celoten proces podaljšal zaradi spremembe gradbenega dovoljenja (glej tabelo 2 na str. 72), ki je bilo pridobljeno šele 12. 4. 2010 (Fajfar, 16. 2. 2010).

Tekom gradnje so se na občini odločili, da bi bilo potrebno namembnost stolpa razširiti, zato so poiskali racionalne rešitve in stolp popolnoma obvili s termopanskimi stekli, ki ne predstavljajo le dobre izolacije, temveč to omogoča tudi opremo stolpa z elektriko in s tem možnost uporabe stolpa skozi celo leto (intervju 1). Dela na sodniškem stolpu so se v celoti zaključila, 25. 5. 2010 pa je bilo pridobljeno uporabno dovoljenje (glej tabelo 2 na str. 72) in izvedena primopredaja objekta (Občina Bled, 2011, str. 3).

Sama izvedba je bila izredno zahtevna, kajti potrebne so bile predhodne podvodne arheološke raziskave, sama prednost novega sodniškega stolpa pa se kaže v njegovi dimenziji, ki je tokrat večja, sestavljen je iz šestih jeklenih stebrov, ki grafično ponazarjajo ločje, na njih sta pritrjeni dve nadstropji in terasa, ki se lahko uporablja kot razgledna ploščad. Sodniški stolp je izdelan v skladu z zahtevami Mednarodne veslaške zveze (FISA) in v času izvajanja raznih veslaških tekmovanj predstavlja pomembno vlogo sodnikom, ki na podlagi »fotofinisha« merijo čas prispetja tekmovalcev v cilj (Fajfar, 16. 2. 2010).

Sklop B

Za izvedbo GOI del zunanja ureditev Male in Velike Zake – sklop B je bil izbran izvajalec Kovinar - gradnje ST Jesenice, s katerim je bila 5. 10. 2009 podpisana pogodba v višini 736.271,44 EUR, vrednost pogodbenih del pa je znašala 952.716,01 EUR.

V sklopu B so se opravila naslednja GOI: obnovile so se povozne in pohodne površine v Veliki in Mali Zaki, postavil se je pločnik v Veliki Zaki, in sicer vse do sodniškega stolpa, uredili pa so prav tako ciljni del obale v Veliki Zaki. Prav tako so vključene površine opremili z javno razsvetljavo in komunalno infrastrukturo, vzpostavili električno energijo ne le sodniškemu stolpu, ampak tudi tribunam in jo omogočili tudi drugim prireditvenim prostorom, in sicer na primer za potrebe »big screen-a«. V Mali in Veliki Zaki so postavili nove lesene pomole, obstoječe pa popolnoma obnovili, prav tako so poskušali dela izvajati v sožitju z naravo in obstoječimi površinami, zato je bil cilj sprememba obstoječe površine v enovito površino v gradbenem in krajinskem smislu ter uporaba hladnejših materialov, kot je na primer metrični beton (intervju 1). Dela so se v celoti zaključila v mesecu aprilu 2010, čeprav je bil zaključek del predviden do 28. 2. 2010. 25. 5. 2011 je bilo pridobljeno tudi uporabno dovoljenje za zunanjo ureditev Velike in Male Zake (glej tabelo 2 na str. 72) in izvedena primopredaja objektov (Občina Bled, 2011, str. 3).

3. faza

Za 3. fazo rušenje in novogradnjo tribun v Veliki Zaki je projektno dokumentacijo pripravilo podjetje Multiplan arhitekti iz Ljubljane.

Občina Bled je v letu 2008 skupaj z VZ Slovenije, VK Bled in Zbornico za arhitekturo in prostor Republike Slovenije organizirala javni anonimni krajinsko arhitekturni projektne natečaj za Veslaški center in ciljno regatno areno Zaka na Bledu. V fazi izvedbe natečaja je bila Občina Bled lastnica celotnega zemljišča, za katerega so predvidevali projektno nalogo in kasneje natečajne rešitve za postavitev novih tribun, skladnih z izbrano idejno rešitvijo, pridobljeno na javnem anonimnem krajinsko arhitekturnem projektne natečaju za Veslaški center in ciljno regatno areno Zaka na Bledu, ki ga je razpisala Občina Bled, v sodelovanju z VK Bled in VZ Slovenije ter Zbornico za arhitekturo in prostor Republike Slovenije in ki je bil objavljen na portalu javnih naročil dne 23. 1. 2008 pod oznako JN460/2008. Na podlagi izdelane projektne dokumentacije so pridobili gradbeno dovoljenje (glej tabelo na str. 72). Na podlagi pripravljenih projektov za razpis ali PZR, je bil dne 9. 2. 2010 na portalu javnih naročil objavljen javni razpis za izvajalca GOI del za rušenje obstoječih in gradnjo novih tribun kapacitete cca 500 gledalcev in aneksa k tribunam na zemljiščih, ki so izključno v lasti Občine Bled. Javno odpiranje ponudb je bilo 25. 2. 2010, na katerem je bil izbran izvajalec podjetje Kovinar - gradnje ST Jesenice, s katerim je bila dne 23. 3. 2010 podpisana pogodba v vrednosti 471.376,22 EUR. Projekti PGD so bili končani v drugi polovici meseca februarja, dne 16. 4. 2010 pa je bilo izdano gradbeno dovoljenje (Občina Bled, 2011, str. 3).

Po zaključku javnega natečaja je bil končan denacionalizacijski postopek, ki je večinski del obravnavanega zemljišča v naravi vrnil denacionalizacijskim upravičencem, to je članom Agrarne skupnosti Rečica (v nadaljevanju AS Rečica). Občina Bled je kasneje želela pridobiti lastništvo na zemljišču AS Rečica, vendar zaradi neizvršenega dedovanja umrlih članov AS Rečica, ki so zemljiškoknjžni lastniki predmetnega zemljišča, ni bilo formalnopravnih pogojev za pridobitev lastninske pravice (Obvezna razlaga odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o prostorsko ureditvenih pogojih za plansko celoto Bled, Uradni list RS, št. 95/08, str. 3). V zemljiško knjigo so kot lastniki (člani AS Rečica) namreč vpisani umrli, kar pomeni, da bi bilo treba pred prenosom lastninske pravice na občino Bled predhodno izpeljati vse zapuščinske postopke, ugotoviti dejanske lastnike ter z le-timi skleniti pravne posle. Ker navedenega postopka ni bilo možno izpeljati v času, kot je Občina Bled kot naročnik zavezana za izvedbo projekta Veslaškega centra in ciljne regatne arene Zaka na Bledu, je bila posledica preprojektiranje tribun v obsegu razpoložljivih zemljišč, ki so v izključni lasti naročnika, skladno s projektno nalogo, veljavnim prostorskim aktom in skladno s projektnimi pogoji soglasodajalcev (Fajfar, 16. 2. 2010). To pomeni, da so zgraditi nove tribune le na delu, kjer so bile postavljene že stare in zato so tribune nekoliko manjše od načrtovanih, zato pomanjkanje sedežev v času veslaških prvenstev nadomestijo z montažnimi tribunami (intervju 1). Dela so bila tako v celoti zaključena, sicer kasneje od sprva predvidenega datuma 15. 5. 2010. 24. 9. 2010 je bilo pridobljeno uporabno dovoljenje št. 351-338/2010-16 ter izvedena primopredaja objektov (Občina Bled, 2011, str. 3).

V sklopu 4. faze so se izvajala investicijsko vzdrževalna dela pri obnovi lesenih pomolov. Na podlagi izvedenega javnega naročila male vrednosti je bila dne 14. 4. 2010 podpisana pogodba z izvajalcem del Kovinar - gradnje ST Jesenice za obnovo lesenih pomolov v Mali in Veliki Zaki. Vrednost pogodbenih del je znašala 66.385,56 EUR in so bila v celoti zaključena 25. 5. 2010 (Fajfar, 16. 2. 2010).

5 faza GOI je obsegala obnovo ceste med Malo in Veliko Zako, ki pa je prav tako vključevala predhodno vgraditev energetske cevi z možnostjo polaganja optičnega kabla po potrebi ter montažo in obnovo javne razsvetljave in ne nazadnje rešitev lomljenja oziroma posedanja ceste zaradi bližine obale (Intervju 1).

Poleg tega se je na obravnavanem območju izvedla še postavitev sistemov tehničnega varovanja na športnih objektih v Mali in Veliki Zaki, za kar je bilo izbrano podjetje G7 tehnika Ljubljana. Izvajalec je dobavil in namestil sistem tehničnega varovanja na športne objekte in predal sistem v uporabo (Občina Bled, 2011, str. 4).

7.6.2 TEHNOLOŠKA IN POHIŠTVENA OPREMA

1. faza

Izveden je bil javni razpis 1. faze za tehnološko opremo hangarja in montažnih tribun, ki so nadomestile izpadle kapacitete prvotno predvidenih tribun iz javnega natečaja.

Investicija je bila razpisana v dveh sklopih:

Sklop A:

Pod sklopom A se je v hangar dodalo novo tehnološko opremo, med drugim tudi stojala za čolne, ki s svojo funkcionalno obliko prihranijo ogromno prostora. Dobavo in montažo je izvedlo Cestno podjetje Kranj s podizvajalcem GP Tržič. Dela so bila zaključena v mesecu maju, pogodbeno vrednost opravljenih del pa je znašala 87.599,86 EUR.

Sklop B:

Dobavo in montažo montažnih tribun je izvedlo podjetje ELAN Inventa d.o.o. iz Begunj. Montažne tribune so v času, ko ne potekajo veslaška tekmovanja, nameščene v Športnem parku na Bledu. Dela so bila zaključena 25. 5. 2010, pogodbeno vrednost opravljenih del pa je znašala 95.400,00 EUR.

2. faza

Izveden je bil javni razpis za opremo 2. faze, tj. za dobavo in montažo pontonskih splavov. Pogodbeno dela je izvedlo podjetje ELAN Inventa d.o.o. iz Begunj. Večnamenskost splavov s poljubno dolžino omogoča tako podelitveni oziroma prireditveni prostor, saj jih je možno sestaviti v večje površine do 400 m². Na splave je možno pritrditi montažne ograje in kopalne lestve z namenom uporabe površine za sončenje v Grajskem kopališču Bled ter kot prostor za pristajanje v Mali Zaki (intervju 1).

Dela so bila zaključena 25. 5. 2010, pogodbeno vrednost opravljenih del pa je znašala 149.868,00 EUR.

3. faza

Izveden je bil javni razpis za opremo 3. faze, tj. za dobavo in montažo pohištvene in tehnološke opreme za objekte telovadnica, hangar in sodniški stolp. Naročila za dobavo in montažo pohištvene in tehnološke opreme za objekte telovadnica in hangar v Mali Zaki ter sodniški stolp v Veliki Zaki je izvedlo podjetje Atlas oprema d. o. o. iz Ljubljane. Dela so bila zaključena 26. 5. 2010, njihova pogodbeno vrednost pa je znašala 42.955,92 EUR (Fajfar, 8. 6. 2010).

4. faza

4. faza opreme je vključevala dva sklopa, in sicer:

Sklop A:

V sklop A sodi športna oprema za potrebe veslačev, za katere dobavo in montažo je bilo izbrano podjetje Elan Inventa Begunje.

Sklop B

Za sklop B, kamor sodi bubble-line oziroma ciljna črta iz zračnih mehurčkov, ni bilo pridobljene nobene pravilne ponudbe, zato je naročnik izpogajal ceno s ponudnikom Elan Inventa ter z njimi sklenil aneks za dobavo ciljne črte (Občina Bled, 2011, str. 4).

Za izvedbo naročila za dobavo in postavitev šotorja za skladiščenje čolnov in veslaške opreme je bilo izbrano podjetje Petre šotori iz Žalca. Šotor je dobavljen in čez zimo shranjen pri dobavitelju, zato bosta postavitve šotorja in prevzem opravljena spomladi 2011 (Občina Bled, 2011, str. 5).

7.7 UPRAVIČENI STROŠKI

V okviru razpisa so se sofinancirali stroški izgradnje objekta športno-rekreacijske infrastrukture od začetka izvedbe del na gradbišču do predaje pridobitve uporabnega dovoljenja, vključno s pripravo zakonsko predpisane dokumentacije in storitev za investicijski projekt (MŠŠ, 2008, str. 16).

Med upravičene stroške so se v okviru javnega razpisa šteli (MŠŠ, 2008, str. 16):

- stroški investicijske dokumentacije;
- stroški investicijske dokumentacije, ki jo določa Uredba o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ;
- stroški projektne dokumentacije;
- stroški projektiranja za objekte in zunanje ureditve (krajinsko načrtovanje, urbanizem, arhitektura, strojne in elektroinstalacije, požarna varnost, varstvo pri delu);
- stroški revizije projektne dokumentacije;
- stroški izdelave tehnične dokumentacije za obratovanje objekta;
- stroški tehniških storitev, neposredno vezanih na projekt;
- stroški svetovalnega inženiringa za gradnje in pripravo gradenj;
- stroški izvedeniških mnenj;
- stroški pripravljavanja javnih razpisov in javnih arhitekturnih natečajev;
- stroški izgradnje in opreme do pridobitve uporabnega dovoljenja;
- stroški izvedbe gradenj, rušitev, priprave za gradnjo in izvedbe gradbeno obrtniških instalacijskih del;
- stroški zunanjega urejanja objektov;
- stroški nadzora nad gradnjo objektov;
- stroški pridobivanja soglasij, dovoljenj in drugih dokumentov za obratovanje objekta
- stroški nakupa in montaže tehnološke opreme;
- stroški nakupa in montaže opreme objekta, ki je potrebna za pridobitev uporabnega dovoljenja (investicijska oprema);
- stroški nakupa in montaže opreme objekta, ki je potrebna za funkcijo objekta (interier, pohištvo, inventar);

- stroški nakupa in montaže opreme objekta z vizualnimi komunikacijami;
- stroški nakupa in montaže opreme za varovanje objekta;
- stroški nakupa in montaže opreme objekta.

Stroške je bilo potrebno dokazovati s predložitvijo kopij računov izvajalcev del ali storitev, plačila pa z bančnimi izpisi (MŠŠ, 2008, str. 17).

7.8 SPREMLJANJE IN POROČANJE

7.8.1 POROČANJE

Občina Bled je morala v času trajanja pogodbe poročati (MŠŠ, 2008, str. 30):

- o izvajanju aktivnosti:
 - ob plačilu izvajalcu del,
 - vmesna poročila,
 - zaključno poročilo.
- o doseganju ciljev, opredeljenih v vlogi in povzetih v pogodbi o sofinanciranju, in sicer za vsako leto do zaključka petletnega obdobja po zaključku projekta do 15. 2. naslednjega leta.

Upravičenec je moral nadzornim organom predložiti vse dokumente, ki izkazujejo resničnost, pravilnost in skladnost upravičenih stroškov projekta. V primeru nadzora na kraju izvajanja projekta je prijavitelj moral omogočiti vpogled v računalniške programe, listine in postopke v zvezi z izvajanjem projekta.

Vsi dokumenti se morajo na občini Bled hraniti do leta 2020 na podlagi dobro urejenega sistema in dokumentacije, saj se na ta način izkazujejo upravičeni stroški in izvedba aktivnosti. V skladu s tem mora hraniti vse originalne račune, dokazila o plačilu in dokazila o upravičenosti stroška skupaj z metodologijo izračuna. Zato je bila občina Bled v skladu s pogodbo o sofinanciranju projekta dolžna voditi in spremljati porabo sredstev za posamezne aktivnosti kot tudi za podaktivnosti, in sicer v ločenem računovodstvu, po stroškovnih mestih, tako da se je lahko opravil pregled nad namensko porabo sredstev (MŠŠ, 2008, str. 26)

7.8.2 NADZOR

Občina Bled je nad izvajanjem projekta MŠŠ pristojnim organom Republike Slovenije in pristojnim organom Evropske skupnosti omogočila tehnični, administrativni in finančni nadzor (MŠŠ, 2008, str. 26).

Nadzor nad porabo nepovratnih sredstev, ki ga izvaja naročnik projekta, je strog in natančen. Ustrezno slovensko ministrstvo oziroma ustrezna institucija na evropski ravni opravlja nadzor nad kakovostjo opravljenih storitev in produktov znotraj projekta, kakovost pripravljenih poročil, finančno skladnost z načrtovano porabo sredstev in ustreznost dokazil.

Občina Bled je v skladu z Zakonom o javnem naročanju izvedla postopek oddaje javnega naročila na podlagi zbiranja ponudb. Strokovno-tehnični nadzor je zajemal izvajanje nadzora na gradbišču, in sicer ali se je gradnja izvajala v skladu s projekti, kontrolirala se je kvaliteta opravljenih GOI del, gradbenih proizvodov, drugih materialov, pohištvene in tehnološke opreme, hkrati pa se je nadziralo dogovorjene roke izvedbe GOI del in dobave ter vgradnje pohištvene in tehnološke opreme. Nadzoroval se je predvsem način izvajanja del pri izvedbi gradbenih, obrtniških ter inštalacijskih del, vse od preverjanja kvalitete uporabljenih materialov, strokovno-tehničnega izvajanja in dinamike izvajanja del, ki so v interesu naročnika ter usklajevanje med investitorjem in izvajalcem gradnje, in sicer se je preverjalo, ali izvajalci gradbena, obrtniška in inštalacijska dela opravljajo v skladu s pravili stroke in projektno dokumentacijo, za katero je bilo izdano gradbeno dovoljenje, preverjalo se je, ali se gradbeni in ostali materiali uporabljajo in predelujejo v skladu s predpisi, preverjalo dinamiko in pravočasnost izvajanja del, nadzornik pa je prav tako pripravil in izvedel vse postopke v zvezi s tehničnim pregledom in pridobitvijo uporabnega dovoljenja. Strokovno-tehnični nadzor nad investicijo so opravljali za to usposobljeni strokovnjaki, včlanjeni v inženirsko zbornico, ki so bili na podlagi izdelane projektne dokumentacije, sočasno z objavljenim javnim razpisom, izbrani za izvajanje nadzora nad kvaliteto in količino, prav tako pa so skupaj s projektno skupino reševali probleme, ki so se pojavili tekom izvajanja projekta.

Strokovni nadzor se je izvajal vse do končnega prevzema del in pridobitve uporabnega dovoljenja za celotno investicijo, za katero se je izdalo gradbeno dovoljenje (Pogodba o opravljanju strokovnega nadzora pri izvedbi GOI del in dobavi pohištvene in tehnološke opreme operacije »Veslaški center in cilja regatna arena Zaka na Bledu«).

V sklopu svetovanja pri koordinaciji gradnje je nadzornik izvedel primopredajo gradbišča (predaja projektne dokumentacije izbranemu izvajalcu, prijava gradbišča, priprava ustreznega načrta organizacije gradbišča itd.), prav tako je pregledal terminski plan izvedbe del izbranega ponudnika, vodil tedenske operativne sestanke z izvajalci, dobavitelji in ostalimi udeleženci pri gradnji, izdeloval redna tedenska operativna poročila, izvajal koordinacijo med investitorjem, upravljalci komunalnih vodov, projektantom in izvajalci do dokončne rešitve in izvajal koordinacijo med vsemi udeleženci pri gradnji, tudi s predstavniki VK Bled in VZ Slovenije.

Generalni nadzornik je pokrival nadzor nad gradbenimi, elektro- in strojnimi instalacijami (intervju 3).

Za uspešnost črpanja se izvajajo kontrole po 9. členu Uredbe Komisije št. 438/2001, in sicer gre za izvajanje administrativnih kontrol na kraju samem, ki jih mora izvajati plačilni organ, prav tako pa se izvaja nadzor po 10. členu Uredbe Komisije št. 438/2001, ki pa je na ravni Slovenije pokazal naslednje težave: nezadostna kadrovska struktura v posameznih institucijah, nezadostna usposobljenost kadra, manjkajoči podrobni opisi postopkov, nepravočasno in pomanjkljivo delovanje kontrol po 4. členu Uredbe Komisije št. 438/2001 in Uredbe Komisije št. 1386/2001, nedelovanje nujno potrebnega informacijskega sistema za spremljanje in kontrolo aktivnosti, predvsem za področje evropskih strukturnih skladov (Aristovnik in Lah, 2007, str. 38).

Pri investicijskih projektih ne smemo odtujiti nakupljene opreme ali zgrajenega poslopja prej kot v 5 letih po zaključku investicije, dokumentacijo o projektu pa bo potrebno hraniti še 10 let po zaključku, saj v tem času nadzorni organ lahko opravi revizijo

projekta in vse dokumentacije, ob nepravilnostih pa zahtevati povračilo investiranih javnih sredstev z obrestmi (Štern v: Žagar, 2009).

Do leta 1999 pa so se pojavljale tudi pomanjkljivosti finančnega nadzora, kot so netočnost ciljev v programih, nezadostne definicije odgovornosti, slaba oziroma šibka koordinacija med DČ in institucijami Skupnosti (Clemente, 2001, str. 41–44 v: Renart et al., 2007, str. 149).

7.9 VREDNOTENJE PROJEKTA TER POTENCIALNE NAPAKE IN TEŽAVE

Skladno s prijavljenim projektom in določili, ki jih je pogodba vsebovala, se je v sklopu projekta Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu, od načrtovanih 3.382 m² na novo obnovilo 3.412 m² športnih površin in od prvotno načrtovanih 13.000 m² zunanjih površin se je obnovilo kar 22.336 m².

Poleg načrtovane obnove telovadnice in hangarja, zunanjih površin v Mali Zaki, do obnove ceste od Male do Velike Zake ter obnove tribun in sodniškega stolpa, so se z evropskimi sredstvi opravile še številne potrebne elektro- in vodovodne instalacije in nakup veslaške opreme, ki bo prispevala k večji motivaciji veslačev, kar bo zagotovilo njihov uspeh.

Od projekta se je pričakovala 100 % realizacija v skladu s prijavljenim projektom, vendar pa se je zaradi razmer na gradbenem trgu lahko opravilo še marsikaj več.

Sam projekt pa so spremljale številne napake in težave, ki pa jih je občina uspešno reševala skladno z njihovim pojavom ter omogočila učinkovito nadaljnje izvajanje zastavljenega projekta.

V primeru, da dela niso izvedena v skladu s pričakovanji, mora posamezni izvajalec izročiti bančno garancijo za dobro izvedbo del, ki jo ob prijavi za resnost ponudbe izvajalec tudi podpiše. Ker mora naročnik naročiti popravo napak pri drugem izvajalcu, za ta namen unovči bančno garancijo. Hkrati pa mora izvajalec tudi predložiti zavarovalno polico in zavarovati gradbišče (intervju 2).

S strani predstavnikov VK Bled in VZ Slovenije je bilo podanih veliko pripomb na samo izgradnjo stolpa, tribun, hangarja in zunanje ureditve v Mali Zaki, zato je bilo vloženih veliko naporov za uskladitev projektne naloge za izgradnjo Veslaškega centra in ciljne regatne arene v Zaki. Projektanti so bili izbrani na javnem natečaju, z njimi pa so bile podpisane tudi pogodbe in usklajen terminski plan. Po terminskem planu je občina Bled načrtovala pridobitev gradbenega dovoljenja do konca februarja 2009, v tem času pa je izvedla tudi javni razpis za izbor izvajalcev gradbenih del in opreme. Sama investicija se je po načrtih občine začela izvajati konec aprila 2009 in naj bi se končala konec januarja 2010 (Fajfar, 18. 11. 2008).

Pri izvedbi javnega natečaja pa je problem predvsem v tem, da se projektantov, ki jih izbere komisija, ne pozna. Različna mnenja so na operativnih sestankih sicer uspešno poenotili.

Kar se tiče projekta, že v sami zasnovi stvari niso bile pravilno zastavljene – idejna zasnova bi morala biti narejena v tolikšni meri, da bi lahko vedeli, kaj jih čaka. Ko je VK

Bled kandidiral za svetovno prvenstvo, ni imel predstave, kaj vse to potegne za seboj. Formulirati bi se moral organizacijski odbor, da bi vedeli, kako bo vsa situacija potekala (logistika, število gledalcev, zagotovitev montažnih tribun, obnova ali izgradnja novega sodniškega stolpa itd.). Kljub opozorilom občine, ko je začela z definiranjem projektne naloge, organizacijskega odbora še ni bilo, ta je bil ustanovljen šele, ko so se začeli projekti. V okviru definicije projektne naloge je zato prišlo do veliko problemov, kar je zahtevalo preprojektiranje, doprojektiranje, kar je povzročilo še dodatne stroške. Organizacijski odbor bi moral sodelovati že pri sami prijavi za evropska sredstva oziroma še preden je bila vložena kandidatura in na ta način se ti problemi ne bi pojavili. Ponosni so na to, da so z dobljenim denarjem naredili precej več, kot je bilo predvideno.

Veslači so mnenja, da je bila ureditev zunanje okolice nepotrebna, vendar pa je g. Kovačič mnenja, da ko bodo začutili odgovornost (vzdrževanje, upravljanje), se bodo njihovi negativni pogledi razblinili. Veslači občini najbolj zamerijo, da je obdržala javno pot skozi VC. Vendar pa gospod Kovačič poudarja, da je občina z evropskim denarjem delala optimalno, v smislu dobrega gospodarja, glede na to, koliko denarja so imeli in kaj vse z njim naredili (intervju 3).

V času poteka investicij je bilo potrebno izvršiti določene spremembe na posameznih projektih, ki v izbrani natečajni rešitvi niso bile predvidene (Fajfar, 16. 2. 2010):

- sprememba elektro- in kabske kanalizacije med tribunami in sodniškim stolpom v sklopu projekta zunanje ureditve, ki je bila nujno potrebna za normalno izvedbo veslaških tekmovanj in drugih prireditev javnega značaja;
- sprememba projekta zasteklitve in izvedba sistema ogrevanja in prezračevanja stolpa v Veliki Zaki sta bili prav tako nujno potrebni, da se sodniškemu stolpu doda večnamenska uporabnost preko celega leta, prav tako pa sprva ni bil predviden premik stolpa za 1 m zaradi podaljšanja ciljne linije veslaške proge zaradi homologizacije veslaške proge (zadostitev zahtevam FISA po že pridobljenem gradbenem dovoljenju), zaradi česar je prišlo do spremembe gradbenega dovoljenja št. 351-383/2009-29, pridobljenega 24. 11. 2009 v št. gradbenega dovoljenja 351-113/2010-6, pridobljenega 12. 4. 2010 za GOI dela 2. faza zaradi razširitve večnamenskosti sodniškega stolpa;
- projektantski podjetji ARHE d. o. o. in Multiplan d. o. o. sta v mesecu februarju 2009 izročili projekte PZR in PGD za ureditev tako Male kot Velike Zake, vendar ker je bilo pri pregledu projektne dokumentacije ugotovljeno, da projektantski izračuni krepko presegajo vrednost predvidenih del, ki so opredeljena v DIIP, na podlagi katerega so bila pridobljena sredstva s strani MŠŠ, je bila projektantskima podjetjema podana naloga racionalizacije projektov v okvirih obsega iz DIIP (Fajfar, 2. 6. 2009). Projektantski podjetji sta nato v mesecu juniju izročili projekte PZI, PZR in dopolnjene projekte PGD za ureditev Male in Velike Zake. Na podlagi te dokumentacije je bil dne 17. 6. 2009 izdan sklep o začetku postopka oddaje javnega naročila 1. faze;
- naročnik kljub pogajanjem z Agrarno skupnostjo Rečica, ki je tekom izvedbe projekta na podlagi denacionalizacijskega postopka postala lastnica nepremičnin ob obstoječih tribunah v Veliki Zaki, ni mogel pridobiti lastniške ali druge pravice graditi v celotnem obsegu natečajne rešitve. V zemljiško knjigo so kot lastniki (člani AS Rečica) namreč vpisani umrli, kar pomeni, da bi bilo treba pred prenosom lastninske pravice na občino Bled predhodno izpeljati vse zapuščinske postopke, ugotoviti dejanske lastnike ter z le-temi skleniti pravne posle. Navedeni postopek ne bi bilo možno izpeljati v času, kot je Občina Bled (naročnik) zavezana za izvedbo projekta

Veslaškega centra in ciljne veslaške arene Velika Zaka na Bledu. Posledica tega je bilo preprojektiranje tribun v obsegu razpoložljivih zemljišč, ki so v izključni lasti naročnika, skladno s projektno nalogo, veljavnim prostorskim aktom in skladno s projektnimi pogoji soglasodajalcev.

7.10 UPRAVLJANJE S PREMOŽENJEM

Kar se tiče vzdrževanja obnovljenih objektov in na novo pridobljene tehnološke opreme, je potrebno v skladu z Odlokom o prostorsko ureditvenih pogojih za plansko celoto Bled upoštevati določene pogoje, katerih namen je gospodarno ravnanje z javno lastnino.

Vsi posegi se izvajajo v skladu z idejno rešitvijo, izbrano na projektne natečaju za Veslaški center in ciljno regatno areno Zaka na Bledu, ki ga je razpisala Občina Bled v sodelovanju z VK Bled in VZ Slovenije ter Zbornico za arhitekturo in prostor Republike Slovenije in ki je bila objavljena na portalu javnih naročil dne 23. 1. 2008 pod oznako JN460/2008.

Spremembe namembnosti obstoječih stavb so možne za potrebe gostinstva, turizma in rekreacije. Dovoljena je postavitve začasni montažni objektov za potrebe izvedbe veslaških tekmovanj oziroma športnih in turističnih prireditev. V skladu z izbrano idejno rešitvijo je potrebno ohranjati vsa tipična drevesa, ki tvorijo značilno podobo obale.

Dovoljene so ureditve za potrebe rekreacije na prostem, a je tudi te treba urejati skladno z izbrano idejno rešitvijo, pridobljeno na javnem anonimnem krajinsko arhitekturnem projektne natečaju.

Nov sodniški stolp je dovoljeno vzdrževati, rekonstruirati, odstraniti ter zgraditi novega, ki mora biti skladen z izbrano idejno rešitvijo, pridobljeno na javnem anonimnem krajinsko arhitekturnem projektne natečaju za Veslaški center in ciljno regatno areno Zaka na Bledu, ki ga je razpisala Občina Bled v sodelovanju z VK Bled in VZ Slovenije ter Zbornico za arhitekturo in prostor Republike Slovenije in ki je bil objavljen na portalu javnih naročil dne 23. 1. 2008 – pod oznako JN460/2008 (Občina Bled, 2011, str. 3).

Obstoječe pomole je možno vzdrževati, rekonstruirati ter odstraniti in zgraditi nove v obstoječem obsegu.

Trajna postavitve reklamnih objektov na območju Male in Velike Zake ni dovoljena, dopustna je postavitve začasni reklamni panojev, in sicer le v času organiziranja športnih prireditev in ki jih je potrebno v roku 3 dni po zaključku prireditve odstraniti.

Trajna obeležitev sponzorjev je dopustna v obliki reklamne tablice iz pleksi prosojnega stekla, točkovno pritrjene na primernem mestu na stavbi, širine 50 cm, višine prilagojene lokaciji (Obvezna razlaga odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o prostorsko ureditvenih pogojih za plansko celoto Bled, Uradni list RS, št. 95/08, str. 3–4).

Do nadaljnjega se ponovne posodobitve celotnega veslaškega središča na Bledu ne predvideva. Skladno z razvojnim programom občine Bled se je izvedla prenova veslaških objektov kot odziv na izvedbo svetovnega prvenstva v veslanju v letu 2011. Vendar pa glede na zgodovino prenavljanja objektov VC lahko pričakujemo manjše spremembe oziroma posodobitve obstoječih objektov ob izvedbi prvega večjega prvenstva v veslanju, kar pa v razvojnem programu občine do leta 2020 sicer ni predvideno, kajti

Bled je kot turistična točka Slovenije dolžna posodabljati tudi drugo infrastrukturo, če želi v prihodnje v kraj privabiti več turistov ter delovne sile.

8 UTEMELJITEV HIPOTEZ

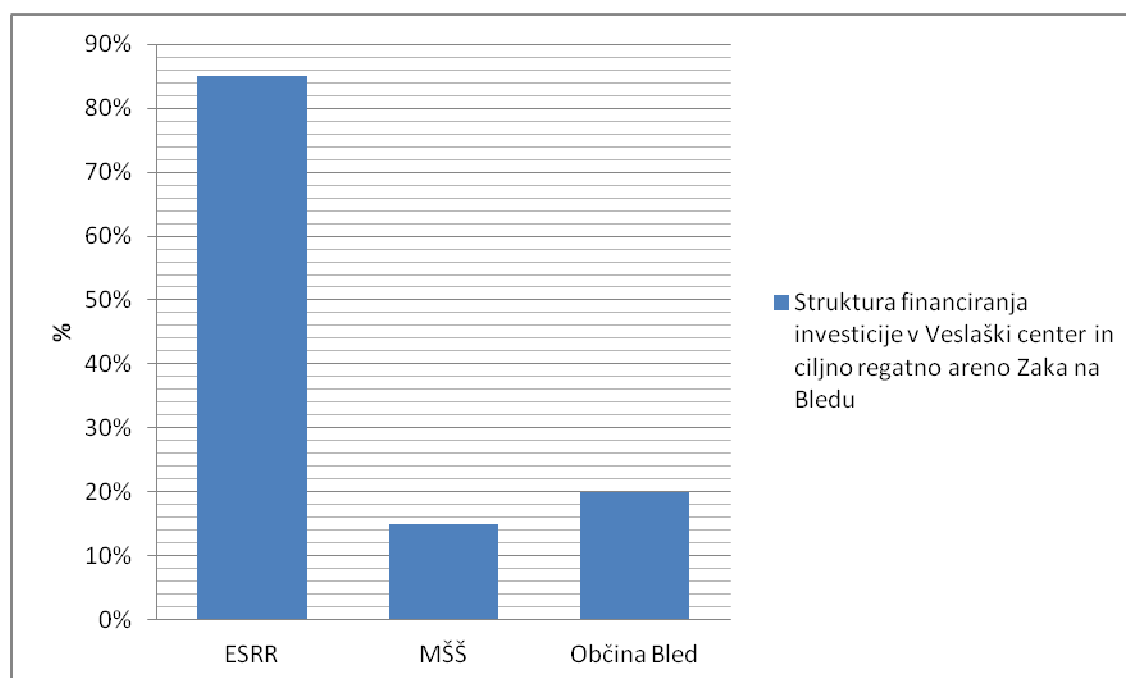
Hipotezi, ki sem si ju zastavila že v času načrtovanja svojega diplomskega dela, bom v tem poglavju na podlagi predelane literature in virov ter pridobljenih informacij tudi zavrnila oziroma potrdila:

- Občina Bled je za projekt Veslaški center in ciljna regatna arena Bled iz Evropskega sklada za regionalni razvoj izčrpala maksimalen delež nepovratnih sredstev.
- Občini Bled je uspelo s pridobljenimi sredstvi uresničiti vse aktivnosti projekta, ki si jih je zadala v projektni dokumentaciji.

Utemeljitev 1. hipoteze:

Občina Bled je celoten projekt ureditve VC izvedla s pomočjo 4.200.000 EUR. Ta vrednost predstavlja maksimalen delež, od katerega je bila občina finančno sposobna plačati DDV, ki je predstavljal neupravičen strošek, v znesku 700.000 EUR. Neupravičen strošek pa so predstavljala lastna sredstva občine Bled v višini 500.000 EUR, 195.000 EUR pa je uspel pridobiti VK Bled, ki je kandidiral na razpisu Fundacije za šport.

Graf 1: Prikaz strukture financiranja v investicijo Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu

Vir: Intervju 3 (2011)

Projekt Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu, se je financiral po naslednjem ključu in sicer se je 85 % neto vrednosti investicije financirala iz ESRR, v okviru OP RR za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov, prednostne usmeritve športno-rekreacijska infrastruktura. Po tem,

ko se je MŠŠ opredelilo za obravnavani projekt kot vrednost nacionalnega pomena, je ministrstvo financiralo 15 % neto vrednosti celotne investicije, občinski proračun pa je financiral 20 % vrednosti investicije, ki je predstavljal neupravičen strošek, torej DDV.

Občini Bled je bilo s strani MŠŠ oziroma EU za izpeljavo projekta Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu ponujenih celo 7.000.000 EUR, ki jih je morala občina zaradi previsokega zneska DDV, ki bi ga pri tem morala poravnati, zavrniti.

Zato lahko prvo hipotezo delno potrdim v delu, da je občina Bled za VC Zaka na Bledu na podlagi strokovno pripravljene prijave na javnem razpisu MŠŠ za pridobitev nepovratnih sredstev v športno-turistično infrastrukturo uspela.

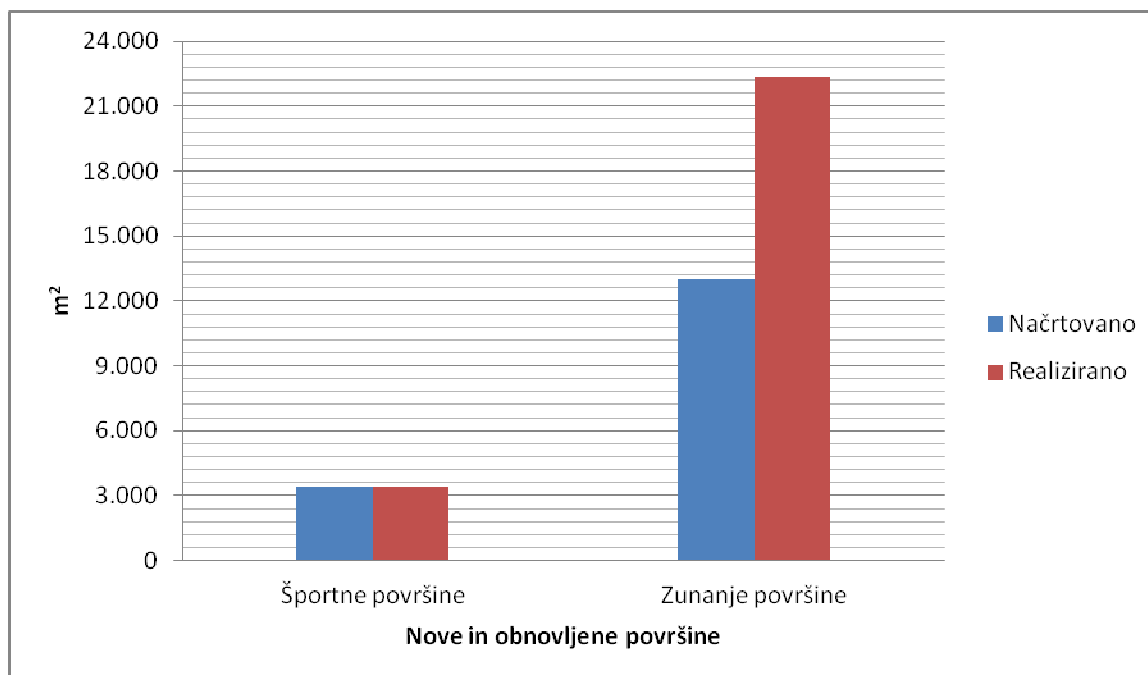
Na podlagi informacije, da je občina ponujeni znesek zaradi finančne nestabilnosti sprva zavrnila, pa lahko prvo hipotezo tudi delno zavržem, kajti ponujeni znesek 7.000.000 EUR je precej višji od sredstev, ki jih je pridobila občina za izvedbo projekta, kar pomeni, da bi s temi sredstvi v sklopu projekta Male in Velike Zake obnovili še obalo pod hotelom Park, kjer je speljana startna ravnina in kjer se v času veslaških tekmovanj zadržuje mnogo navijačev, ki si želijo svoje tekmovalce spodbujati že v samem začetku. Hkrati pa so sredstva na podlagi javnega razpisa posredno namenjena tudi vlaganju v turistični razvoj, zato bi s sredstvi turistom omogočili veliko bolj prijazno okolico okoli samega jezera. Vendar pa to zaradi gospodarske krize, ki je oklestila tudi blejski proračun, to ni bilo mogoče.

Utemeljitev 2. hipoteze:

Po uspehu na razpisu MŠŠ je občini uspelo pridobiti 3.500.000 EUR evropskih sredstev. S temi sredstvi jim je uspelo obnoviti 22.336 m² zunanjih površin, kar pomeni 9.336 m² več od načrtovanih, prav tako pa jim je uspelo na novo zgraditi oziroma obnoviti 3.412 m². Zaradi gospodarske krize in razmer v gradbeništvu je občini Bled uspelo s pridobljenimi sredstvi uresničiti več od prvotno načrtovanega. Zato lahko hipotezo v tem delu potrdim. Glede na to, da je bilo občini ponujenih več sredstev, pa jih je le-ta zavrnila, je bila v tem primeru neuspešna, saj ni izkoristila ponujenih možnosti.

Cilj projekta, ki so si ga zastavili na občini Bled, je bilo na novo zgraditi oziroma obnoviti 3.382 m² športnih površin, vendar jim je uspelo še več, saj so realizirali graditev oz. obnovitev 3.412 m² športnih površin. Kar se tiče obnove zunanjih površin, pa jim je od načrtovanih 13.000 m² uspelo obnoviti kar 22.336 m² (Občina Bled, 2011, str. 1).

Graf 2: Prikaz realizacije projekta Veslaškega centra in ciljne regatne arene Zaka na Bledu

Vir: Občina Bled (2011, str. 1)

Občina Bled je za projekt »Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu« uspela ne le realizirati načrtani cilj, temveč je ta cilj celo uspešno preseгла.

Hipotezo lahko potrdim, kajti občini Bled je uspelo projekt uresničiti v celoti oz. so svoje cilje celo presegli, kajti stanje na trgu se je tekom projekta spremenilo, cene gradbenih storitev so močno padle, zato so z odobrenimi sredstvi lahko naredili mnogo več ter nakupili več opreme.

Po drugi strani pa bi se z dodatnimi sredstvi, če bi občina le lahko zagotovila ustrezna lastna sredstva, lahko opravile aktivnosti, ki bi bile ponos vsem domačinom, hkrati pa očarale številne turiste na Bledu. Na ta način bi se lahko uredila več kot potrebna obala pod Park hotelom, kjer se zaradi samega razgleda in bližine centra zadržuje veliko turistov, v času veslaških tekmovanj pa je tu startna ravnina, kjer se pričakuje veliko število navijačev, sama sprehajalna pot v tem delu pa zares potrebuje ustrezno rekonstrukcijo.

9 DRUGE INVESTICIJE OBČINE BLED S POMOČJO EVROPSKIH SREDSTEV

Druge investicije, ki jih je občina Bled izvedla s pomočjo sredstev evropskih skladov, pa so bile do zdaj le tri in jih opisujemo v nadaljevanju.

9.1 KANALIZACIJA IN VODOVOD BOHINJSKA BELA

Investicija v izgradnjo sekundarnega sistema kanalizacije in obnovo vodovoda v naselju Bohinjska Bela za dolgoročno rešitev problema oskrbe s pitno vodo in odvajanja in čiščenja odpadnih voda, hkrati pa je ta investicija pomemben ukrep za sanacijo in varovanje okolja, se je do višine 85 % verodostojno izkazanih in plačanih upravičenih stroškov financirala iz ESRR, in sicer se je izvedla v okviru OP RR obdobje 2007–2013, razvojne prioritete »Razvoj regij«, prednostne usmeritve »Regionalni razvojni programi«. Vrednost operacije je bila ocenjena na 1.819.716 EUR, in sicer je znesek sofinanciranja operacije iz sredstev EU predstavljal 1.275.000 EUR, razliko pa so pokrila občinska lastna sredstva (Občina Bled, 2008).

9.2 OBNOVITVENA DELA NA KULTURNEM SPOMENIKU LOKALNEGA POMENA – VILA ZORA

V okviru projekta Brezmejna doživetja kulturne dediščine avstrijska Koroška – Gorenjska – »CULTH:EX CAR–GOR« se je izvedla investicija v občinsko hišo, ki je bila že v letu 2002 razglašena za kulturni spomenik lokalnega pomena.

Projekt izvedbe revitalizacijskega koncepta obnove Vile Zora in za preureditvena dela se je v višini do 85 % oziroma v višini 68.136 EUR financiral iz ESRR – v okviru Operativnega programa Slovenija – Avstrija, 2007–2013. Operacije pa so bile prav tako sofinancirane s sredstvi evropske teritorialne politike na državni ravni kot tudi s strani Službe Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, in sicer v višini 10 % vrednosti celotne investicije, torej v vrednosti 8.016 EUR, medtem ko je 5 % celotne investicije namenila tudi občina, in sicer v skupni višini 4.008 EUR (Občina Bled, 2010a).

9.3 STARO JEDRO GRAD

Predmet operacije je bila ureditev starega jedra Grad z urejenimi ulicami in dvema trgoma ter hkrati z urejeno komunalno in drugo infrastrukturo (obnova kanalizacije, vodovoda, javne razsvetljave). Kulturna dediščina starih mestnih jeder predstavlja potencial v razvoju regijskega turizma, ureditev mestnih in vaških jeder pa prispeva k vzpostavljanju Bleda z okolico kot turistične destinacije.

Operacija »Staro jedro Grad« se je financirala iz ESRR, in sicer se je izvajala v okviru prednostne usmeritve »Regionalni razvojni programi«, razvojne prioritete »Razvoj regij«,

OP RR 2007–2013 za obdobje 2010–2013 (objava št. Ob-1271/10 v Ur. l. RS št. 7/2010 z dne 29. 1. 2010).

Vrednost operacije je bila tako ocenjena na 1.047.197 EUR, in sicer je znesek 840.978 EUR predstavljal sofinanciranja operacije iz sredstev EU (Občina Bled, 2010b).

10 ZAKLJUČEK

Slovenija si je kot članica EU pridobila možnost, da absorbira evropska sredstva za različne namene, ki ji bodo omogočili hitrejšo rast, konkurenčnost na mednarodnih trgih, gospodarski razvoj in boljši življenjski standard za vse državljane. Skozi zgodovino se je sistem črpanja nekoliko spreminjal, vendar pa je princip ostal enak, in sicer skozi obstoj različnih instrumentov doseči zastavljene cilje EU. Eden izmed instrumentov EU je tudi kohezijska politika, s katero EU stremi k odpravljanju regionalnih razvojnih razlik med različno razvitimi regijami DČ EU, zato skozi to politiko EU največ sredstev nameni najmanj razvitim DČ z namenom doseči razvojno ravnovesje ter ekonomsko in socialno kohezijo.

V uvodu svojega dela sem predstavila razlog za izbor obravnavane teme, za katero sem se odločila zaradi aktualne in perspektivne tematike in s samim namenom pridobiti znanja na neznanem področju, ki ga bom mogoče kdaj v prihodnosti tudi potrebovala. V tem delu sem predstavila hipotezi, pri katerih sem za potrditev oziroma zavrnitev pridobivala ustrezne informacije. Evropska sredstva ne omogočajo DČ le odpravljanja razvojnih neravnovesij, ampak jim omogočajo tudi preboj na gospodarskem in socialnem področju. Tudi občina Bled je kandidirala za pridobitev nepovratnih sredstev, ki so bila potrebna za izvedbo projekta Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu, ki je občini prinesel veliko odgovornosti, ki pa jo je uspela upravičiti, saj je projekt že zaključen, v tem trenutku potekajo le še zaključne faze organizacije in promocije svetovnega prvenstva v veslanju, ki se bo na Bledu odvijalo od 28. 8. do 4. 9. 2011.

Namen kohezijske politike je pospešiti splošni razvoj DČ, še posebej nazadujočih regij, zmanjšati ali odpraviti razlike med različno razvitimi regijami in doseči gospodarsko, socialno in teritorialno kohezijo. V svojem diplomskem delu sem se posebej osredotočila na regionalno neenakost, kajti projekt, s katerim sem se ukvarjala, se je financiral iz ESRR, iz prioritete razvoja regij. Na področju Slovenije je še vedno preveč kapitala usmerjenega v osrednjo regijo, ki gospodarsko raste in se krepi, medtem ko oddaljene regije nazadujejo in propadajo. Problem je v sami fragmentaciji občin, ki prinaša šibko finančno situacijo občinam, kar se posledično kaže v omejenih lokalnih proračunih za javno financiranje.

Vsaka DČ mora na nacionalni ravni za izvajanje kohezijske politike sprejeti programske dokumente na dveh hierarhičnih nivojih, in sicer je morala tudi Slovenija za finančno perspektivo 2007–2013 sprejeti NSRO in tri OP, ki predstavljajo programsko podlago za črpanje sredstev.

Priprava projekta za razpis se začne z iskanjem možnih virov financiranja projekta, nato je treba preveriti, ali projekt izpolnjuje pogoje, ki so zahtevani v javnem razpisu, in sicer mora projekt prispevati k uresničitvi ciljev, navedenih v programskem dokumentu, prav tako pa mora organizacija pri prijavljanju projekta upoštevati upravičene stroške in stopnje sofinanciranja. Na samo izvedbo projekta vplivajo različni faktorji, in sicer kakovost pripravljenega projekta, realnost, ciljna usmerjenost projekta in ustrezna kadrovska zasedba. Pogoji za kandidiranje za pridobitev evropskih sredstev so odvisni od tipa projektov, ki so lahko raziskovalni, razvojni, investicijski, izobraževalni in

demonstracijski, ter od destinacije prijave, pri kateri ločimo med specifičnimi pogoji evropskih pozivov in slovenskimi razpisi.

Slovenija je za periodo 2004–2006 s strani EU prejela 405,4 milijonov EUR, ampak je po uspešnem prvem obdobju članstva, ko je izčrpala 200 milijonov EUR sredstev, do konca leta 2006 izkoristila le polovico dodeljenih sredstev, vendar je na podlagi odzivov pristojnih ministrstev Slovenija učinkovito črpala predvsem iz ESRR, iz katerega je absorbirala 83,5 %, iz ESS pa 41,7 % sredstev.

V tekoči finančni perspektivi se nadaljuje uresničevanje ciljev kohezijske politike, ki ji je namenjenih kar 36 % sredstev celotnega proračuna za spodbujanje podjetništva, inovativnosti, razvoju regij, človeškimi virom, okolju in prometu. 81,54 % sredstev bo namenjenih ciljem konvergence, 15,95 % cilju konkurenčnost in zaposlovanje, 2,52 % za cilj evropsko ozemeljsko sodelovanje.

Do pomanjkljivosti sistema črpanja prihaja predvsem zaradi nesodelovanja med evropskimi, nacionalnimi in regionalnimi avtoritetami, zapletene razpisne dokumentacije, slabe pripravljenosti prijaviteljev, nekatere DČ pa tudi ne želijo zagotoviti potrebnega sofinanciranja, ki bi dopolnilo financiranje iz EU skladov, obstoječi kadri so neustrezno usposobljeni, prav tako pa je število kadrov nezadostno, sam sistem črpanja pa je pretirano zapleten in zbirokratiziran. Zato se tako na nacionalni kot na evropski ravni predlagajo številni ukrepi, na podlagi katerih naj bi se dosegla večja učinkovitost pri črpanju evropskih sredstev.

Razlog prijave projekta na razpis MŠŠ je bila kandidatura VK Bled za organizacijo svetovnega prvenstva, sočasno s čimer so se začele izvajati aktivnosti, ki so vodile v učinkovito izvajanje projekta. Investicijsko dokumentacijo je pripravilo podjetje K&Z svetovanje za razvoj, d.o.o., ki je projekt Veslaški center in ciljno regatno arena Zaka na Bledu prijavilo na razpis za dodelitev evropskih sredstev. Nato se je podpisala pogodba z MŠŠ, na podlagi katere so se najprej začeli izbirati projektanti, ki so v mesecu juniju 2009 tudi izročili vso ustrezno projektno dokumentacijo (PZI, PZR in PGD), nato so se izbirali še izvajalci preko javnih natečajev in zato se je vodila tudi ustrezna dokumentacija za povračila stroškov.

V okviru projekta sta se izvajali dve vrsti nadzora. Strokovno-tehnični nadzor je zajemal izvajanje nadzora na gradbišču. Drugi tip nadzora pa se je izvajal v okviru izdelave projektne dokumentacije, šlo je torej za projektantski nadzor nad spremljanjem problemov in ustrezno reševanje le-teh skupaj s projektno skupino.

Uvodoma sem si zastavila 2 hipotezi, in sicer:

- Občina Bled je za projekt Veslaški center in ciljna regatna arena Bled iz Evropskega sklada za regionalni razvoj izčrpala maksimalen delež nepovratnih sredstev.
- Občini Bled je uspelo s pridobljenimi sredstvi uresničiti vse aktivnosti projekta, ki si jih je zadala v projektni dokumentaciji.

Obe hipotezi sem delno potrdila in delno zavrgla, kajti občina je bila pri črpanju evropskih sredstev izredno uspešna, ampak bi lahko izčrpala bistveno več, če bi imela dovolj lastnih sredstev, prav tako pa je bila uspešna pri izvedbi samega projekta, kajti

uspelo ji je opraviti še več od zadanega cilja, vendar pa bi lahko z dodatnimi sredstvi strani EU opravila marsikatero aktivnosti, s katerimi bi nam domačinom in samim turistom ponudili še nekoliko več.

Občina Bled nenehno aktivno išče vire za sofinanciranje svojih projektov, ki bi pospešili obnovo starih mestnih jeder ter druge potrebne infrastrukture, ki je na Bledu več let samevala, v evropskih sredstvih pa je občina videla priložnost, ki ji bo omogočila uresničitev ciljev, ki si jih je zadala v razvojnem programu. Občina Bled mora kot eno temeljnih turističnih središč Slovenije nenehno skrbeti za videz svoje okolice in infrastrukture. Po mnenju mnogih obiskovalcev Bled nima, razen naravnih danosti, dovolj športnih in drugih turističnih prizorišč, ki bi razširili namembnost kraja. Občina bi morala veliko več truda vlagati v krepitev mednarodne prepoznavnosti in vzdrževati sloves vrhunske turistične destinacije, zato so evropska sredstva priložnost, ki bi jo morala občina kar se da izkoristiti.

LITERATURA IN VIRI

LITERATURA

- AKSOY, Deniz (2010). Who gets what, when and how revisited: Voting and proposal powers in the allocation of the EU budget: *European Union Politics*. Letnik 2, št. 2, str. 1–25.
- ALJANČIČ, Mojca (2005a). Uvodna predstavitev (Strukturni skladi). V: WOSTNER, Peter (ur.): *Kako do denarja EU*. GV založba, Ljubljana.
- ALJANČIČ, Mojca (2005b). Evropski sklad za regionalni razvoj. V: WOSTNER, Peter (ur.): *Kako do denarja EU*. GV založba, Ljubljana.
- ARISTOVNIK, Aleksander, LAH Neja (2007). Uspešnost Slovenije pri črpanju kohezijskih sredstev EU v obdobju 2004–2006. *Uprava*. Letnik V, št. 4, str. 25–41.
- BACHTLER John, GORZELAK Grzegorz (2007). Reforming EU cohesion policy: A reappraisal of the performance of the Structural funds. *Policy Studies*. Letnik 28, št. 4, str. 309–326.
- BECKER, Sascha O., EGGER, Peter H., VON EHRLICH, Maximilian (2010). Going NUTS: The effect of EU Structural funds on regional performance. *Journal of Public Economics*. Letnik 2010, št. 94., str. 578–590.
- DOBRESCU, Emilian M. (2009). Structural funds and overcoming the economic crisis. *Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica*. Letnik 11, št. 2, str. 1–9.
- EKINS, Paul, MEDHURST, James (2006). The european structural funds and sustainable development. *A methodology and indicator framework for evaluation*. Letnik 12, št. 4, str. 474–495.
- KEMMERLING, Achim, BODENSTEIN, Thilo (2006). Partisan politics in regional redistribution. Do Parties Affect the Distribution of EU Structural funds across regions? *European Union Politics*. Letnik 7, št. 3, str. 373–392.
- KESNER-ŠKREB, Marina (2009). Regional policy of the European Union. *Financial theory and practice*. Letnik 33, št. 1, str. 103–105.
- KOBAL, Jurij (2005). ABC – kako do denarja. V: WOSTNER, Peter (ur.): *Kako do denarja EU*. GV založba, Ljubljana.
- LAJH, Damjan (2005). EU cohesion policy in Slovenia. Preparations for EU Structural funds. Governance research programme Institute for the study of social change University College Dublin, 6. 4. – 9. 4. 2005., str. 1-31.
- MARKOVIČ HRIBERNIK, Tanja, KIRBIS, Monika, VEK, Uroš (2008). Institucionalni okvir evropskih strukturnih skladov in uspešnost črpanja evropskih sredstev. *Naše Gospodarstvo*. Letnik 54, št. 5, str. 109–117.
- Ministrstvo za šolstvo in šport (2008). *Javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje investicij v športno-rekreacijsko infrastrukturo*. 25. 4. 2008.
- MOHL, P., HAGEN, T. (2010). Do EU structural funds promote regional growth - New evidence from various panel. *Regional Science and Urban Economics*. Letnik 2010, št. 30, str. 353–365.
- MOSS, Timothy, FISCHTER, Heidi (2003). Lessons in promoting sustainable development in EU Structural Funds programmes. *Sustainable Development - ProQuest Central*; Letnik 11, št. 1, str. 56–65.

- MIDELFART- KNARVIK, Karen Helene, OVERMAN, Henry G., LANE, Philip R., VIAENE, Jean-Marie (2002). Delocation and European Integration: Is structural spending justified? *Economic Policy*, Letnik 17, št. 35, str. 321–359.
- POCIOVĂLISTEANU, Diana - Mihaela, DOBRESCU, Emilian M. (2009). The role of structural funds in economic and social cohesion process. *European Research Studies*. Letnik 12, št. 2, str. 1–11.
- POLVERARI, Laura, BACHTLER, John (2005). The contribution of european structural funds to territorial cohesion. *The Town Planning Review*. Letnik 76, št. 1, str. 1–14.
- PUIGCERVER – PEÑALVERI, Mari - Carmen (2007). The impact of structural funds policy on european regions' growth. A theoretical and empirical approach. *The European Journal of Comparative Economics*. Letnik 4, št. 2, str. 179–208.
- REINER, Martin (2003). The Impact of the EU's structural and cohesion funds on real convergence in the EU. *NBP conference – potential output and barriers to growth*. Zalesie Górne, 2003, str. 1–20.
- RENART Marcos Anton, ENGUIX, Ma del Rocio Moreno, HERN'ANDEZ-MORA, Jos'e Antonio Vidal (2007). Errors and weaknesses detected by the European Court of Auditors in the reports on the european structural funds 2000–2004. *Accounting Forum*. Letnik 2008, št. 32, str. 148–161.
- THEOPHILOU, Vassilia, CASHMORE, Alan Bond, Mat (2009). Application of the SEA directive to EU structural funds: Perspectives on effectiveness. *Environmental Impact Assessment Review*, Letnik 30, str. 136–144.
- WOSTNER, Peter (2005). Uvod s sistematizacijo instrumentov EU. V: WOSTNER, Peter (ur.): *Kako do denarja EU*. GV založba, Ljubljana.
- ZIEGLER, Astrid (2003). The european structural funds under discussion. *Intereconomics*. Letnik 38, št. 6, str. 305–310.
- ZORKO, M. (2010). Tudi v prihodnosti na voljo evropski denar. *Dnevnik*. 12. 11. 2010.

VIRI

- CEKIN.SI (2010). *Evropska sredstva*. Dosegljivo na: <http://cekin.si/multimedia/davki/evropska-sredstva.html> (13. 1. 2010).
- Čemu regionalna politika? Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/why/index_sl.htm (10. 1. 2011).
- Delo (2009). *Vlada namerava bolj učinkovito črpati evropska sredstva*. Dosegljivo na: <http://www.delo.si/clanek/75298> (31. 1. 2009).
- Dernovšek, I. (2019). *Težavna pot do evropskih sredstev za zaposlovanje*. Dosegljivo na: http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/dnevnik/1042354304 (22. 4. 2010).
- EUROPA – Evropska komisija. *Evropski sklad za regionalni razvoj*. Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_sl.htm (14. 1. 2011a).
- EUROPA – Evropska komisija. *Faze oblikovanja politike*. Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/etap/index_sl.htm (3. 1. 2011b).
- Konferenca o prihodnosti Kohezijske politike na Bledu. Dosegljivo na: <http://www.eu-skladi.si/za-medije/novice-in-sporocila-za-javnost/aktualne-novice-o-evropskih-skladih/konferenca-o-prihodnosti-kohezijske-politike-na-bledu#c1=News%20Item&c1=novica> (15. 4. 2011).
- Podjetniški portal (2009). *Lažje izvajanje projektov in hitrejšje črpanje sredstev evropske kohezijske politike za podjetja*. Dosegljivo na: <http://www.podjetniski-portal.si/index.php?t=News&id=174> (29. 5. 2009).

- Poslovni dnevnik (2009). *Slovenska podjetja tarča goljufije nepovratnih sredstev*. Dosegljivo na: http://www.dnevnik.si/poslovni_dnevnik/1042281687 (7. 7. 2009).
- Programski dokumenti Slovenije za obdobje 2007–2013 Dosegljivo na: <http://www.eu-skladi.si/predpisi/operativni-programi/2007-2013> (6. 2. 2011).
- Pušnik, M. (2008). *EU sredstva bodo še bolj privlačna*. <http://www.finance-akademija.si/index.php?go=article&artid=233348> (22. 12. 2008).
- Računovodja.com (2009). *Črpanje evropskih sredstev*. Dosegljivo na: <http://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=3322> (16. 2. 2009).
- Računsko sodišče Republike Slovenije (2008). *Evropska sredstva in državne pomoči*. Dosegljivo na: [http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/KB141C64B6F73AFFBC12573EE004DF3D1/\\$file/Pravila_drzav_pomoci.pdf](http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/KB141C64B6F73AFFBC12573EE004DF3D1/$file/Pravila_drzav_pomoci.pdf) (13. 2. 2008).
- Rudolf, R. (2009). *Denar EU za projekte, ne pa podjetja*. <http://www.finance-akademija.si/index.php?go=article&artid=237529> (10. 2. 2009).
- SIOL.NET - PORTAL SIOL (SPORTAL) (2010). *Ministrstvo za finance priznalo težave pri črpanju sredstev EU*. Dosegljivo na: http://www.siol.net/eu/novice/2010/12/ministrstvo_za_finance_priznalo_tezave_pri_crpanju_sredstev_eu.aspx (11. 12. 2010).
- Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj (2008). *Priprava, prijava in potrjevanje operacij v okviru OP ROPI*. Dosegljivo na: http://www.bsc-kranj.si/resources/files/doc/priprava_vloge.pdf (19. 6. 2008).
- Strukturni skladi EU v Sloveniji. *Nacionalni strateški referenčni okvir 2007-2013*. Dosegljivo na: <http://www.eu-skladi.si/predpisi/operativni-programi/2007-2013/nacionalni-strateski-referencni-okvir-2007-2013> (6. 2. 2011).
- Strukturni skladi EU v Sloveniji. *Operativni programi*. Dosegljivo na: <http://www.eu-skladi.si/predpisi/operativni-programi> (5. 1. 2011).
- Strukturni skladi EU v Sloveniji. *Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov*. Dosegljivo na: <http://www.eu-skladi.si/predpisi/operativni-programi/2007-2013/operativni-program-krepitve-regionalnih-razvojnih-potencialov> (4. 2. 2011).
- Strukturni skladi EU v Sloveniji. *Kohezijska politika v Republiki Sloveniji*. Dosegljivo na: <http://www.eu-skladi.si/skladi/crpanje-evropskih-sredstev/podatki-o-crpanju> (5. 2. 2011).
- TV Slovenija, 1. program. *Dnevnik. SDS in SLS: Bolje črpati evropska sredstva*. Dosegljivo na: <http://tvslo.si/predvajaj/sds-in-sls-bolje-crpati-evropska-sredstva/ava2.56679803/> (13. 1. 2010).
- Večletni finančni okvir. Dosegljivo na: <http://www.evropa.gov.si/si/financiranje-in-proracun/vecletni-financni-okvir/> (15. 1. 2011).
- Zneski, ki so na voljo. Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/fonds/index_sl.htm (25. 1. 2011).
- ZORKO, M. (2009). *Januarja razpis za evropska sredstva za regije*. Dosegljivo na: <http://www.dnevnik.si/novice/slovenija/1042326070> (28. 12. 2009).
- Žagar, L. (2008). *Čez birokratske prepreke do skladov EU*. Dosegljivo na: <http://www.finance-akademija.si/index.php?go=article&artid=232938> (18. 12. 2008).

- Žagar, L. (2009). *Kako do nepovratnih evropskih sredstev*. Dosegljivo na: <http://www.finance-akademija.si/index.php?go=article&artid=240051> (5. 3. 2009).

LITERATURA IN VIRI ZA PROJEKT VESLAŠKI CENTER

- BENEDIK, Božo (1996). *Z vesli v svetovni vrh : kratek pregled na zgodovino blejskega veslanja*. Bled : Veslaška zveza Slovenije, Radovljica : Tiskarna knjigoveznica.
- Benčina, J. Dosegljivo na: http://www.bled2011.org/WRCB2011_SI,,letters_of_support,janez_bencina.htm (17. 5. 2011).
- Delo (2008). *Koliko denarja za blejski veslaški center?* Dosegljivo na: <http://www.delo.si/clanek/60101> (15. 5. 2008).
- Fajfar, J. Dosegljivo na: http://www.bled2011.org/WRCB2011_SI,,letters_of_support,janez_fajfar.htm (17. 5. 2011).
- FAJFAR, Janez (2008–2010). *Poročila župana o investiciji Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu*. 30. 9. 2008, 18. 11. 2008, 17. 2. 2009, 2. 6. 2009, 24. 3. 2009, 7. 7. 2009, 8. 12. 2009, 16. 2. 2010, 8. 6. 2010.
- Lukšič, I. Dosegljivo na: http://www.bled2011.org/WRCB2011_SI,,letters_of_support,dr_igor_luksic.htm (17. 5. 2011).
- M.R. (2009) *Zasadili lopato in kramp za veslaški center*. Dosegljivo na: <http://www.gorenjskiqlas.si/novice/gorenjska/index.php?action=clanek&id=34822> (16. 9. 2009).
- M.R. (2010). *Nov sodniški stolp do konca marca*. Dosegljivo na: <http://www.gorenjskiqlas.si/novice/gorenjska/index.php?action=clanek&id=38089> (13. 1. 2010).
- Občina Bled (2010a). *Obnovitvena dela na kulturnem spomeniku lokalnega pomena Vila Zora*. Dosegljivo na: http://obcina.bled.si/index.php?page=dokumenti/detail&id=211&page_id=93 (29. 9. 2010).
- Občina Bled (2008). *Operacija Kanalizacija in vodovod Bohinjska bela*. Dosegljivo na: http://obcina.bled.si/index.php?page=dokumenti/detail&id=179&page_id=93 (1. 10. 2008).
- Občina Bled (2010b). *Operacija staro jedro Grad*. Dosegljivo na: http://obcina.bled.si/index.php?page=dokumenti/detail&id=212&page_id=93 (6. 1. 2010).
- Občina Bled (2009). *Razvojni program občine Bled 2009–2020*. (20. 9. 2009).
- Občina Bled (2011). *Končno poročilo o poteku operacije*. Str. 1–5. (4. 3. 2011).
- Obvezna razlaga Odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto Bled. Ur. list RS, št. 95/08.
- Predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk (2010). *Predsednik si je ogledal prenovljeni veslaški center na Bledu*. Dosegljivo na: <http://www.up-rs.si/up-rs/uprs.nsf/dokumentiweb/27C47B70B6C8A59FC125772F003889A1?OpenDocument> (25. 5. 2010).

- Program priprave prostorskih ureditvenih pogojev za plansko celoto Bled. Uradni list RS, št. 41/2001, 95/2008.
- Rant, M. (2009). *Najprej na vrsti telovadnica*. Dosegljivo na: <http://www.gorenjskiqlas.si/novice/gorenjska/index.php?action=clanek&id=34733> (12. 9. 2009).
- Rant, M. (2009). *Udobnejše spremljanje veslanja*. Dosegljivo na: <http://www.gorenjskiqlas.si/novice/gorenjska/index.php?action=clanek&id=44758> (30. 9. 2009).
- Siol.net (Siol portal – Sportal) (2010). *Šola za organizatorje in veslače*. Dosegljivo na: http://www.siol.net/sportal/drugi_sporti/veslanje/2010/05/sola_za_organizatorje_in_veslace.aspx (31. 5. 2010).
- Stanovnik, V. (2010). *Boljše razmere za veslače*. Dosegljivo na: <http://www.gorenjskiqlas.si/novice/gorenjska/index.php?action=clanek&id=40442> (13. 4. 2010).
- Škrjanc, R. (2009). *Veslaški center brez dovoljenja*. Dosegljivo na: <http://www.zurnal24.si/gorenjska/veslaski-center-brez-dovoljenja-90514/clanek> (11. 9. 2009).
- Tomc, J. (2010). *Blejski regatni center postal pravo veslaško središče*. Dosegljivo na: <http://www.vest.si/2010/05/29/blejski-regatni-center-postal-pravo-veslasko-sredisce/> (29. 5. 2010).
- Türk, D. Dosegljivo na: http://www.bled2011.org/WRCB2011_SI,,letters_of_support,dr_danilo_turk.htm (17. 5. 2011).
- TV Slovenija, 1. program. *Dnevnik. Postavili temeljni kamen za veslaški center*. Dosegljivo na: <http://tvslo.si/predvajaj/postavili-temeljni-kamen-za-veslaski-center/ava2.44294161/> (13. 1. 2010).
- Žvegelj, D. Dosegljivo na: http://www.bled2011.org/WRCB2011_SI,,letters_of_support,denis_zvegelj.htm (17. 5. 2011).

INTERVJU

- KOVAČIČ, Anton (2011). *Končno poročilo o poteku operacije*. (4. 3. 2011).
- KOVAČIČ, Anton (2011). *Intervju 1*. (12. 1. 2011).
- KOVAČIČ, Anton (2011). *Intervju 2*. (11. 3. 2011).
- KOVAČIČ, Anton (2011). *Intervju 3*. (25. 5. 2011).
- KOVAČ, Boža – Podjetje K&Z, svetovanje za razvoj d.o.o. (2011). *Intervju 4*. (6 .6. 2011).

PRILOGE

INTERVJU 1 z g. Kovačičem, sreda, 12.01.2011

Razlog za kandidiranje na javni razpis za pridobitev nepovratnih sredstev (kdo in zakaj se je odločil, da bi bilo potrebno za projekt ureditve VC Bled pridobiti evropska sredstva; ali je projekt izpeljan hitreje, če se za njegovo izvedbo dodelijo evropska sredstva ali ne?):

Veslanje na blejskem jezeru je že prava tradicija, kajti naravno jezero prinaša veliko prednosti, vendar pa so za uspeh veslačev potrebne dobro urejene razmere.

Razlog za kandidiranje na javni razpis za dodelitev evropskih sredstev je bila potrjena kandidatura za prireditev svetovnega prvenstva leta 2011, vendar je bil osnovni pogoj za izvedbo, modernizacija dotrajanih veslaških objektov.

Katere pogoje je morala občina izpolniti za pridobitev sredstev?

- prostorski načrt (vsaka gradnja, obnova je pogojena s prostorskim načrtom, nato se prične z izdelavo projektne dokumentacije, pridobitvijo gradbenih dovoljenj na upravni enoti, šele nato se začne z izvedbo projekta).
- izvedba arhitekturnega natečaja
- izdelava projektne dokumentacije
- izvedle so se spremembe prostorskega načrta; javni natečaj (izbrana 2 izvajalca), projektna naloga se je dopolnila, projektanta sta začela s projektiranjem.
- pomoč občini pri izvedbi javnih razpisov (podjetje K&Z, d.o.o.)

Kaj vse se je s pridobljenim denarjem obnovilo/na novo zgradilo?

Več faz investicijsko-vzdrževalnih del (zaradi problema pridobivanja uporabnih dovoljenj): ni potrebno pridobiti gradbenega dovoljenja -> opravil se je le javni razpis

- 1. faza: pridobitev uporabnih dovoljenj za zunanjo ureditev in sodniški stolp; obnova telovadnice in hangarja, z javnim izvajalcem podpisana pogodba. Problem se pojavi s kanalizacijo, ostrešjem – princip obnove (rešitev: sanitarije, preнове prostorov, prezračevanje, zamenjava oken, obnova športnega tlaka v spodnji telovadnici, zamenjava sistema ogrevanja – plin, kotlovnica v telovadnici in v hangarju, obnova prostorov in dodane vsebine (garderobe, tuši, soba za prvo pomoč, za opravljanje logističnih dejavnosti za izvedbo prvenstva – kontrola dopinga, nove kritine v telovadnici in hangarju)
- 2. faza: sklop A: sodniški stolp, sklop B: zunanja ureditev
1 javni razpis (razdeljen na 2 sklopa – izbrati najugodnejšega izvajalca in podpis pogodbe z njim; za zunanjo ureditev na podlagi projektne dokumentacije pridobiti gradbeno dovoljenje, nato podpis pogodbe). Obstoječa dokumentacija je bila zopet pomanjkljiva (sprotno reševanje problemov – popis del ni bil eksakten – reševanje z aneksi k osnovni pogodbi)
- sklop B: zunanja ureditev: gradbeno-obrtniška dela: obnova povoznih in pohodnih površin, obnova lesenih pomolov, poskus sožitja narave in površin – sprememba v enovito površino v gradbenem in krajinskem smislu, uporaba hladnejših materialov – metrični beton; javna razsvetljava, pločnik v Veliki Zaki do sodniškega stolpa,

komunalna infrastruktura, moči električne energije, objekti sodniški stolp, tribune do možnih prireditvenih prostorov, ureditev obale v Veliki Zaki (ciljni del).

- sklop A: sodniški stolp: na podlagi gradbenega dovoljenja se je porušil stari stolp in na istem mestu zgradil nov (izvedba zahtevna – potrebne predhodne podvodne arheološke raziskave), večja dimenzija stolpa (možen tudi privez čolnov, sestavljen je iz 6 jeklenih stebrov, ki grafično ponazarjajo ločje, na njih sta pritrjeni 2 nadstropji in terasa (streha, uporablja se lahko kot razgledna ploščad), izdelan v skladu z zahtevami FISE (Mednarodna veslaška zveza) – merjenje časa, fotofinish, sodniki,...), stolp je obvit s termopanskimi stekli (+izolacija, elektrika, telefon, možnost uporabe stolpa skozi celo leto – klima!); težave so se pokazale tekom gradnje – zato so poiskali racionalne rešitve – zato so razširili njegovo namembnost (stekla, ogrevanje, hlajenje,...)

- 3. faza: rušitev starih tribun, gradnja novih, pod tribunami javni WC; težave: denacionalizacija: Agrarna skupnost Rečica je imela v lasti v zemljo, na kateri so nameravali zgraditi nov del tribun, potrebno je bilo preprojektiranje projektne dokumentacije.

Na podlagi izdelane projektne dokumentacije so pridobili gradbeno dovoljenje – nato PZI in PZR – objava javnega razpisa, podpis pogodbe, začetek gradnje v spomladanski mesecih, do konca poletja pa so bile zgrajene.

Sočasno so se izvajali razpisi za opremo v hangarju (tehnološko, športno,..., za obnovo pomolov) – opremo so preko javnih razpisov razdelili v več faz:

- 1. faza oprema: športna oprema: (montažne tribune – sklop A, notranja stojala za čolne v hangarju – sklop B)
- sklop A: montažne tribune – možno jih je uporabiti tudi na drugih lokacijah (450 ljudi)
- sklop B: stojala: varno in praktično shranjevanje, posebna konstrukcija (drsalna varianta - racionalnejši izkoristek prostora)
- 2. faza oprema: nabava splavov (za čas večjih prireditev, služijo kot podaljšek lesenih pomolov; večnamenski: podelitveni prostor, poljubna dolžina, za pristajanje v Mali Zaki, prav tako jih je možno sestaviti v večje površine do 400 m², na ta način lahko služijo kot prireditveni oder, možnost montažne ograje, uporaba v Grajskem kopališču za sončenje, možnost montaže kopalnih lestev)
- 3. faza oprema: masažne mize, garderobne omarice, omare, klopi, mize, stoli (pohištvo), prav tako svoj razpis
- 4. faza oprema: športna oprema (za potrebe veslačev: fitness, ležniki, bubble-line – ciljna črta iz zračnih mehurčkov)
- 5. faza gradbeno-obrtniških del: obnova ceste med malo in veliko Zako (predhodna vgraditev energetskih cevi z možnostjo polaganja kabla po potrebi; montaža in obnova javne razsvetljave, rešitev lomljenja ceste (posedanje) zaradi bližine obale
Novi objekti preko leta po večini samevajo, zato je bilo potrebno poskrbeti za ustrezen tehnološki nadzor objektov v Mali in Veliki Zaki.
Skladiščni prostori - naročila male vrednosti: šotor za shranjevanje, označevalne table; sistem javnega naročanja: izvajati nadzor v imenu naročnika, vodili gradnjo, pogodb itd.)

Podatki o zneskih teh sredstev in struktura financiranja

- 22 sklenjenih pogodb + naročilnice
- 4.200.000 EUR (z DDV)
- Na podlagi DIIP-a ocenjene aktivnosti in vrednosti
- Prijava na MŠŠ – zbiranje investicij preko razpisov

- Evropska sredstva iz strukturnih skladov
- Na podlagi uspele prijave občina Bled pridobila 3.500.000
- Fundacija za šport – iz katere so veslači pridobili denar – 195.000 EUR
- Občinski proračun - 500.000 EUR
- Minimalno neporabljenih sredstev – 4.500 EUR

Podatki o sklenjenih pogodbah, rokih (potek priprave projekta)

- V pogodbi je naveden rok, ki se ga je treba držati, v primeru argumentiranih, v skladu z Zakonom o javnih naročilih, opravičljivih objektivnih razlogov, se le-ta lahko izjemoma podaljša – aneks k osnovni pogodbi – do 30% vrednosti javnega naročila. Aneks – sklep o začetku postopka javnega naročila (29. člen)
- Povabilo k oddaji ponudbe (do kdaj, kaj je predmet ponudbe, itd.)
- Povabilo k pogajanju (kdaj se bodo pogajanja vodila, tema pogajanja, zapisnik, popusti, rezultati pogajanj – sklenitev aneksa)
- Obvestilo o oddaji javnega naročila
- Poročilo o oddaji javnega naročila (ugotovitve pogajanj, obrazložitev, pravni pouk, itd.)
- Zamudni penali v primeru zamud (do 10% pogodbene vrednosti -> v garanciji za izvedbo pogodbenih del)
- Z namenom zagotovitve racionalnosti porabe sredstev in del – podpis pogodbe – izvajalec naročniku izstavlja mesečne račune – občina pripravi zahtevek na MŠŠ, predloži dokazilo o plačilu izvajalca, v primeru, da izvajalca še niso poplačali, po pregledu dokumentacije dajo v izplačilo – izvajalca poplačajo iz občinskega proračuna in pošljejo dokazila na MŠŠ (kopija ustrezne dokumentacije za posameznega izvajalca).

Javno naročilo se začne s sklepom župana, javni razpis se objavi na portalu (razpisna dokumentacija – predpisan rok – odpiranje ponudb – zahteve kaj mora ponudnik predložiti – nato se izvede javno odpiranje ponudb (prisotnost ponudnikov, njihova identifikacija).

Javno odpiranje ponudb – ugotovi se ali je ponudba prispela pravočasno, javno se napove cena, v zapisnik se zapišejo možni popusti, če ni pripomb se vsi prisotni podpišejo (kopija zapisnika vsem ponudnikom).

Izvedba javnega razpisa: ena ali dve ponudbi (pravilni, podana ustrezna dokumentacija), računsko se ju presoja, od najugodnejšega ponudnika se zahteva da predloži vsa potrebna dokazila (digitalna dokumentacija).

Obvestilo o oddaji javnega naročila (možnost pritožbe, vpogled v razpisno dokumentacijo, pritoži se lahko v 3 delih, vloga državne revizijske komisije). Pritožb v primeru VC ni bilo, po zaključku pritožbenega roka so podpisali pogodbo z izbranimi ponudniki podpisu imajo 10 dni časa za predložitev bančne garancije za dobro izvedbo del + zavarovalno polico, da je gradnja zavarovana (nato pogodba izvršljiva, če ni bančne garancije, se izbere drug najugodnejši ponudnik)

Gradnja se lahko prekine tudi tekom izvajanja del (če ne izpolnjuje pogodbenih obveznosti).

Kdaj se projekt smatra za uspešno izpeljanega/zaključenega (v primeru zamud rokov, se sredstva vseeno dodelijo?)

Kandidatura uspešna: izdelan je potrebno imeti program, določiti cilje in koristi v javnem interesu, v prijavi natančno terminsko določiti nameravana dela – razpisni pogoji. Večina aktivnosti se je dogajala po MŠŠ, pri razpisu so zadostovale idejne zasnove.

Ali se po zaključenem projektu preverja njegova uporabnost (če se, kdo opravlja nadzor) in kakšna poročila nastajajo tekom opravljanja različnih nadzorov?

Izjava se strokovni nadzor (ali se dela izvajajo v skladu s projektno dokumentacijo in ponudbo javnega naročila), po zaključku primopredaja (izvajalec odpravi pomanjkljivosti v določenem roku) - na podlagi komisije, v zapisniku se pomanjkljivosti navedejo, odpravijo v 10 dneh, izvajalec naročniku izroči bančno garancijo, zahtevki (kopije celotnega postopka javnega naročila in aneksov – kontrolna enota pregleda ali je račun korekten, zahtevajo dopolnitev).

Nadzor s strani MF in Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in MŠŠ; 1. Nadzor, 2. pregled investicije (sredstva se lahko vrnejo v državni proračun). Do leta 2025 lahko pride evropska kontrola (ustrezna hranitev dokumentacije).

Poročila (vmesna – na 6 mesecev- v kakšnem stanju je projekt, kateri razpisi, izročitev dokumentacije, itd., končna).

Kaj prinaša projekt za prihodnost Bleda

Racionalnost tudi za občane (zunanja ureditev) – večnamenskost; prvih 5 let so objekti neodtujljivi - občina jih ne sme dajati v najem.

INTERVJU 2 z g. Kovačičem, petek, 11.03.2011

Opis postopka od začetka do konca - kaj je arhitekturni natečaj, kako, kdaj se projekt začne/konča:

Arhitekturni natečaj – izdelava projektne dokumentacije predstavlja velik strošek (300.000 EUR) – zaradi zakonodaje je potrebno izvesti arhitekturni natečaj za izdelavo projektne dokumentacije – poziv, komisija (npr. predstavniki kulture in narave, itd.), objava natečaja v uradnem listu ali v javnih občilih/oglasih (prijava kdo izpolnjuje pogoje – arhitekti, itd., komisija oceni in izbere najprimernejšega (natečajna rešitev) – postopek +dokumentacija; podpiše se pogodba, pripravi projektna dokumentacija, navodila za upravljanje, PZI, PZR, itd.)

Kdo izdelava projektno dokumentacijo? Se izdelava za vsak "objekt" posebej?

Projektna dokumentacija je bila predmet natečaja – zunanja ureditev Velike in Male Zake – tribune + stolp. Prišlo je do denacionalizacije – poziv UE, zahteva za odškodnino za del tribun (posestna meja po zunanjih gabaritih; obstoj tribun brez zunanje ureditve) – vrnjene Agrarni skupnosti Rečica (ni urejenih postopkov o dedovanju – zato niso mogli prodati občini, gradnja novih tribun le na delu, kjer so bile postavljene že stare (manjše).

Je bilo za vse "objekte" potrebno pridobiti gradbena dovoljenja? V kolikšnem času ste dobili gradbeno dovoljenje?

Gradbeno dovoljenje smo pridobivali za stolp in zunanjo ureditev – november 2009, za tribune drugo gradbeno dovoljenje – 2 tehnična pregleda in z uporabnimi dovoljenji (20. Aarila za zunanjo ureditev in sodniški stolp – pogoji za izvedbo svetovnega pokala, začetek jeseni za tribune). Po pravnomočnosti pričeli z izgradnjo; za tribune marca 2010 – zaradi izvedbe svetovnega prvenstva začeli z izgradnjo v 1. polovici junija).

Prijava projekta:

Prijava (predložiti DIIP – prijava analize stroškov in koristi, investicijski program – pogoji za pridobitev sredstev). Na podlagi sklepa MŠŠ, da so pridobljena sredstva – nato se je podpisala pogodba (voditi potrebno dokumentacijo za povračilo sredstev - posredovali zahtevek (obrazec – točne številke, datum računa, vrednost zneska) – kaj se financira, upravni stroški (100 % brez DDV – ni upr. stroškov) – 4.200.000 – ocenjena vrednost – MŠŠ – 3.500.000 – razlika po ključu : 500.000 občina Bled, 195.000 Fundacija za šport (veslači kandidirali na razpisu fundacije). Tabularična oblika zahtevka na MŠŠ + kopije računov (dokazila o plačilu + potrdila o plačilu DDV). Kontrola MŠŠ – naprej posredujejo zahtevek na MF – proračun občine Bled.

V kolikšni meri je potrebno idejne zasnove uresničiti?

Prijavljen program (idejne zasnove) je potrebno v celoti izvršiti (s tem se investicija opraviči) – lahko se izvede tudi več po dogovoru z MŠŠ. 6 javnih razpisov in zbiranja ponudb za gradbena dela + 6 za opremo. Na podlagi javnega razpisa na portalu javnih naročil so se prijavili izvajalci – v skladu z Zakonom o javnih naročilih smo izbrali najugodnejšega, po pravomočnosti, podpisali pogodbo.

Nekaj o izbranih izvajalcih (podatki). Koliko ponudnikov, cena, koliko časa so izvajali svoja dela:

Projektna dokumentacija (natečaj 2 projektanta – za zunanjo ureditev in sodniški stolp (Arhe - samostojni arhitekti); za tribune in tehnično opremo – Multiplan; za hangar in telovadnica - investicijska in vzdrževalna dela, zato ni potrebno izvajati arhitekturnega natečaja; javni razpis za obnovo telovadnice (Makro 5 gradnje – 791.000); javni razpis za zunanjo ureditev in sodniški stolp (sklop A – zunanja ureditev; sklop B – sodniški stolp) – Kovinogradnje st. Jesenice – zunanja ureditev; Tehnik Škofja Loka – sodniški stolp); gradbeno-obrtniška dela 3. faza (tribune) – Kovinogradnje; investicijsko-vzdrževalna dela – obnova lesenih pomolov – Kovinogradnje; 5. faza investicijsko-vzdrževalna dela (cesta+vgradnja komunalne infrastrukture + obnova javne razsvetljave) – CPK; obnova strehe na VC – Kovinogradnje; oprema – 1. faza: javni razpis: sklop A: tribune – Elan Inventa, sklop B: notranja stojala – CPK; 2. faza: pontonski splavi z valobrani – Elan Inventa; pohištvena oprema 3. faza: Atlas oprema; športna oprema 4. faza: sklop A: športna oprema – Elan Inventa; sklop B: bubble-line (kasneje Elan Inventa); šotor za skladiščenje (šotori Pehe); gradbena dela za pripravo šotora – Kovinogradnje; označevalne table (naročilnica) – CUD KAD Bled; tehnično varovanje – G7 Tehnika.

Gradbena dela: do 40.000 po internem pravilniku o Zakonu o javnih naročilih (zbiranje ponudb; od 40.000 – 80.000 (portal); nad 80.000 javni razpis

Oprema: do 20.000 zbiranje ponudb; od 20.000 – 40.000 objava na portalu; nad 40.000 javni razpis.

Mi lahko poveste kaj več o primopredaji in zavarovanju gradnje?

Na podlagi izvršenega dela – izvede se pregled (prisotni izvajalci – naročnik, predstavnik veslačev) – nadzor dokumentacije, kvaliteta del; primopredajni zapisnik. Po uspešni primopredaji začne teči garancijski rok (izročiti bančne garancije – ob prijavi za resnost ponudbe, po podpisu bančne garancije za dobro izvedbo del, predložiti zavarovalno polico, zavarovati gradbišče (naroči popravo napak pri drugemu izvajalcu – zato unovči bančno garancijo – za 15 let; višina bančne garancije + rok navedena že v pogodbi).

V kakšnem smislu gre pri gradnji projekta Veslaški center Bled za poskus sožitja obstoječe narave in površin?

Cilj projekta: posegi na zunanjih površinah + postavitve objektov ob sožitju narave (po mnenju strokovne komisije) – zadovoljiti funkcionalnim zahtevam.

Kakšne so bile zahteve FISE in zakaj?

FISA (brošura z minimalnimi standardi – upoštevane pri projektni nalogi – kvadrature, elektrooptike, instalacije, urejanje zunanjih površin (postavitev montažnih objektov).

Večnamenske tribune (šport + turizem)

Pontonski splavi (priključki na obstoječe splave ali kot prireditveni oder)

INTERVJU 3 z g. Kovačičem, sreda, 25.05.2011

Kdo in zakaj se je odločil, da bi bilo potrebno za projekt ureditve VC pridobiti evropska sredstva?

VK Bled je kandidirali za organizacijo svetovnega prvenstva. Kandidatura je bila potrjena leta 2007. Po tem so začele potekati aktivnosti, najprej na politični ravni (poziv vladi in MŠŠ za umestitev veslaškega centra med nacionalno vrednost). Za tem so se začele izvajati razne pripravljalne aktivnosti (idejne zasnove, oziroma začeli so graditi ideje). Pogodba o sofinanciranju z MŠŠ podpisana 20. 08. 2008 (osnova: projektna dokumentacija), javni natečaj (DIIP + osnovne opredelitve stroškov – pogoj, da je občina lahko kandidirala na natečaj MŠŠ – maj 2008) – sklep o zaključku javnega natečaja 11. 6. 2008.

Ali je projekt izpeljan hitreje, če se za njegovo izvedbo dodelijo evropska sredstva?

Brez evropskih sredstev, tako velika investicija, sploh ne bi bila mogoča.

Katere so bile ovire pri pridobivanju evropskih sredstev (okolščine, ki so vplivale na izvedbo celotnega projekta)?

V kolikor je program pravilno oziroma korektno pripravljen – idejne zasnove + priprava potrebne investicijske dokumentacije – načrti razvojnih programov – kvalitetna priprava + potrebna podpora države. Zato ovir ni bilo, je pa veliko administrativnega dela (predhodna priprava + veš kaj hočeš + veš kaj boš delal).

Ali je potrebno v dokumentacija natančno opredeliti za kateri namen gredo sredstva (kdo te argumente napiše?) Komu se ta dokumentacija odda?

Javni poziv s strani MŠŠ – v pozivu natančno precizirano kaj je predmet sofinanciranja (športni objekti). Sistem točkovanja – v kolikor gre za vrednost nacionalnega pomena, projekt dobi več točk + prijava na poziv korektno narejena – zadovoljiš vsem točkam in ni problem, da nisi izbran, če so stvari dobro pripravljene. V DIIP jasno opredeljeno kaj boš delal, koliko bo stroškov, itd. MŠŠ nato naredi selekcijo – ker je šlo za vrednost nacionalnega pomena, je bila te investiciji zagotovljena ustrezna podpora. V prijavi je potrebno opredeliti za kakšen namen gre (športni objekti in javna infrastruktura).

Kdo vse so bili za projekt zadolženi?

Za ta namen je bila ustanovljena projektna skupina (vodil jo je direktor občinske uprave, sestankov so se udeleževali ljudje, ki na občini pokrivajo posamezna področja, povezana

s projektom VC Bled + VK Bled + pri definiranju projektne naloge - udeleženi tudi projektanti – projektno nalogo se napiše v končno obliko in to projektant nato vzame za »sveto« - projektna naloga definira obseg in kvaliteto odobrenih del.

V kolikšni meri se je zastavljeni projekt uresničil?

Projekt se je uresničil v celoti, celo še nekoliko več, kajti stanje na trgu se je tekom projekta spremenilo, cene gradbenih storitev so močno padle, zato smo z odobrenimi sredstvi lahko naredili mnogo več ter nakupili več opreme.

Kako je z denarnimi tokovi?

Slovenija v okviru evropskih razvojnih programov (v okviru razvoja regij za konkretni projekt) kandidira na evropska sredstva, ki so strogo namenska. Osnovo za prijavo predstavlja podpisana pogodba z MŠŠ (opredeljena višina sredstev + kdaj se morajo črpati + dinamika črpanja sredstev) – da MŠŠ ve koliko denarja načrtovati v državnem proračunu za evropska sredstva.

V roku tekočega meseca se zberejo vsi računi, na podlagi katerih se pripravi zahtevek, kamor se predložijo tudi kopije vseh računov, potrdila o plačilih za vsak javni razpis posebej. Ta se skupaj s potrebno dokazno dokumentacijo predložijo na MŠŠ. Nato se izvede javni razpis, zbiranje in odpiranje ponudb, obvestilo o izdaji javnega naročila, za morebitne anekse po postopku v skladu z Zakonom o javnem naročanju, itd. tudi za nadzor, inženiring, varstvo pri delu. Vse poslane situacije se na MŠŠ pregledajo, v kolikor je vsa dokumentacija korektna, jo predložijo na MF.

VC je bil že v javnem razpisu opredeljen kot investicija nacionalnega pomena – že v javnem razpisu se je MŠŠ moralo opredeliti za to in to je osnova, da je MŠŠ financiralo 15% neto vrednost investicije (zato sofinanciranje po ključu: 85% upravičenih sredstev iz naslova razvoja regij ESRR, 15 % Slovenija (MŠŠ), občinski proračun je za projekt VS financiral neupravičeni strošek 20 % DDV).

Kakšne so bile zahteve oziroma pogoji FISE, da je le-ta kandidatura za svetovno prvenstvo Bledu potrdila?

Svetovna krovna organizacija za veslanje je na svoji skupščini tako kot vsako leto izbrala novega predstavnika svetovnega prvenstva. Vse članice združenja podajo svoje pogoje glede organizacije svetovnega prvenstva, objektov, prostorov, itd. in teh minimalnih normativov se je potrebno držati. Na podlagi minimalnih standardov se je ugotovilo, da obstoječi objekti ne zadostijo tem pogojem (predvsem sodniški stolp in tribune), medtem ko je bila ureditev zunanjih površin namenjena bolj obiskovalcem, telovadnica in drugi prostori pa veslačem, da se jim uredi ustrezne pogoje za veslanje.

Kdo je izvajal nadzor nad posameznimi deli?

Nadzor nad izvedbo investicije so opravljali za to usposobljeni strokovnjaki, včlanjeni v inženirski zbornici. Pri tem je šlo za strokovno-tehnični nadzor (na podlagi izdelane projektne dokumentacije, se je izvedel javni razpis, sočasno se je izbralo tudi strokovnjake, ki bodo opravljali nadzor nad kvaliteto, količino, prav tako pa bodo tudi sodelovali s projektno skupino in skupaj reševali probleme, ki se pojavijo tekom izvajanja projekta). Izvajala sta se dve vrsti nadzora: prvi v skladu z Zakonom o javnem naročanju (na podlagi javnega razpisa), drugi pa v okviru izdelave projektne dokumentacije – projektantski nadzor – spremljanje problemov in ustrezno reševati skupaj s projektno skupino.

Generalni nadzornik je pokrival nadzor nad gradbenimi, elektro in strojnimi instalacijami.

Pogodba o opravljanju strokovnega nadzora pri izvedbi GOI del in dobavi pohištvene in tehnološke opreme operacije »Veslaški center in cilja regatna arena Zaka na Bledu«:

Na podlagi Zakona o javnem naročanju je občina Bled izvedla postopek oddaje javnega naročila po postopku zbiranja ponudb in sicer za opravljanje strokovnega nadzora pri izvedbi GIO del in dobavi pohištvene in tehnološke opreme v sklopu operacije Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu. Strokovni nadzor zajema izvajanje nadzora na gradbišču, s katerim se preverja, ali se gradnja izvaja po projektih, kontrolira kvaliteto izvedenih GOI del, gradbenih proizvodov, drugih materialov, pohištvene in tehnološke opreme ter nadzira spoštovanje dogovorjenih rokov izvedbe GOI del in dobave ter vgradnje pohištvene in tehnološke opreme in sicer vse do uspešnega zaključka in pridobitve uporabnega dovoljenja, ki ga izda pristojna Upravna enota ter finančna kontrola izvedenih del. V sklopu svetovanja pri koordinaciji gradnje, je izvedel primopredajo gradbišča (predaja projektne dokumentacije izbranemu izvajalcu, prijava gradbišča, pripravi ustrezen načrt organizacije gradbišča itd.). Pregledal je terminski plan izvedbe del izbranega ponudnika, vodil tedenske operativne sestanke z izvajalci, dobavitelji in ostalimi udeleženci pri gradnji, izdeloval redna tedenska operativna poročila, izvajal koordinacijo med investitorjem, upravljavci komunalnih vodov, projektantom in izvajalci do dokončne rešitve in izvaja koordinacijo med vsemi udeleženci pri gradnji, tudi s predstavniki VK Bled in VZ Slovenije.

V sklopu strokovno-tehničnega nadzora, se je opravljal nadzor nad izgradnjo in obnovo objektov ter dobavo in vgradnjo pohištvene in tehnološke opreme. Temeljne obveznosti te vrste nadzora so bile usmerjene v način izvajanja del (strokovno-tehnični nadzor nad izvedbo gradbenih, obrtniških ter inštalacijskih del), v preverjanje kvalitete uporabljenih materialov, v strokovno tehnično izvajanje in dinamiko izvajanja del, v interes naročnika ter usklajevanje med investitorjem in izvajalcem gradnje, preverjal je ali izvajalci gradbena, obrtniška in inštalacijska dela opravljajo v skladu s pravili stroke in projektno dokumentacijo, za katero je bilo izdano gradbeno dovoljenje, preverjal ali se gradbeni in ostali materiali uporabljajo in predeljujejo v skladu s predpisi, preverjal dinamiko in pravočasnost izvajanja del, pripravljal in izvedel vse postopke v zvezi s tehničnim pregledom in pridobitvijo uporabnega dovoljenja. Nadzornik je strokovni nadzor izvajal do končnega prevzema del in pridobitve uporabnega dovoljenja za celotno investicijo za katero je izdano gradbeno dovoljenje.

Kakšna je bila vloga podjetja K&Z pri tem projektu?

To podjetje je za občino Bled pripravilo investicijsko dokumentacijo in prijavil občino na razpis za pridobitev evropskih sredstev – svetovalni inženiring, pomoč pri vodenju postopkov.

Vaše mnenje o celotnem projektu (kaj bi bilo lahko izpeljano bolje, izpostavitve določenih ključnih ovir, na kaj ste ponosni)?

Pri izvedbi javnega natečaja je predvsem problem v tem, da se projektantov, ki jih izbere komisija, ne pozna. Različna mnenja smo na operativnih sestankih sicer uspešno poenotili.

Kar se tiče projekta, že v sami zasnovi, stvari niso bile pravilno zastavljene – idejna zasnova bi morala biti narejena v tolikšni meri, da bi lahko vedeli kaj jih čaka. Ko je VK kandidiral za svetovno prvenstvo, ni imel predstave kaj vse to prinese s seboj. Formulirati bi se moral organizacijski odbor, da bi vedeli, kako bo vsa situacija potekala (logistika, število gledalcev, zagotovitev montažnih tribun, obnova ali izgradnja novega sodniškega stolpa, itd.). Kljub opozorilom občine, ko je začela z definiranjem projektne naloge, organizacijskega odbora še ni bilo, ta je bil ustanovljen šele, ko so se začeli

projekti. V okviru definicije projektne naloge, je zato prišlo do veliko problemov, kar je zahtevalo preprojektiranje, doprojektiranje, kar je povzročilo še dodatne stroške. Organizacijski odbor bi moral sodelovati že pri sami prijavi za evropska sredstva, oziroma še preden je bila vložena kandidatura in na ta način se ti problemi ne bi pojavili. Ponosen sem na to, da smo z dobljenim denarjem naredili precej več kot je bilo predvideno.

Vaše mnenje o evropskih sredstvih (katere so ovire, prednosti, slabosti tega sistema).

V kolikor so stvari pravilno speljane, ni problem priti do evropskih sredstev. Zahteva pa tak projekt ogromno administrativnega dela.

Kako na projekt gledajo veslači?

Veslači so mnenja, da je bila ureditev zunanje okolice nepotrebna. Veslači občini najbolj zamerijo, da je obdržala javno pot skozi VC. Občina je z evropskim denarjem ravnala v smislu dobrega gospodarja, glede na to koliko denarja so imeli in kaj vse smo z njim opravili.

Kdo vse bo imel koristi od projekta?

Veslači, obiskovalci in občani Bleda.

INTERVJU 4 z go. Božo Kovač iz podjetja K&Z, svetovanje za razvoj, ponedeljek, 06. 06. 2011

Razlog obiska vaših strank (+ občine Bled za Veslaški center Bled)?

V pripravo projektov občin in podjetij, ko se nameravajo prijaviti na razpise za sofinanciranje iz EU sredstev, se naše podjetje vključi zelo zgodaj. Običajno nas stranke kontaktirajo že takrat, ko preverjajo, ali ima posamezni projekt kakšno možnost, da pridobi sredstva sofinanciranja iz EU. Zato že na začetku dorečemo obseg projekta in določimo osnovne aktivnosti in dejanja, ki jih je potrebno izvesti. Prav tako določimo terminski načrt izvedbe posameznih aktivnosti, da ugotovimo, ali bomo uspeli z zagotovitvijo vseh potrebnih pogojev do prijavnega roka. Potem celoten čas priprave projekta sodelujemo s strankami, na koncu pa skupaj z njimi pripravimo prijavo.

V kolikšni meri je potrebno sodelovanje strank pri opravljanju vašega dela (oziroma odgovornih pri izvajanju postopkov za ta projekt)?

Naše stranke morajo biti ves čas intenzivno vključeno v pripravo projekta in prijave. To je naš osnovni pogoj, kajti mi jim samo pomagamo razvijati projekt v pravo smer (se pravi v smer, da zadosti pogojem za pridobitev EU sredstev), še vedno pa ostaja to projekt naših strank in tega se morajo zavedati. Na ta način se zavedajo vseh problemov in težav ki lahko nastopijo v času priprave in izvajanja projekta. Prav tako je naš pogoj, da že na začetku določijo kontaktne osebe in odgovorne, ki bodo ves čas priprave projekta na razpolago. Skratka, nič ne delamo sami, ampak samo pomagamo našim strankam. Ne nazadnje to niso naši projekti, pač pa projekti naših strank. Res pa, da že na začetku na naši strani ugotovimo, ali ima projekt možnost za uspeh ali ne. Če ne vidimo možnosti, projekta ne vzamemo in ne delamo. Razen na izrecno zahtevo naših strank, ki pa se v nadaljevanju rizikov in slabosti tudi zavedajo. Zato je tudi uspešnost pridobivanja sredstev EU na projektih, ki jih s sodelavko delava tako velika. Če namreč oceniva, da možnosti ni, projekta večinoma ne vzameva.

Katere okoliščine vplivajo na izvedbo celotnega postopka?

Na izvedbo projekta vpliva veliko faktorjev:

- Pripravljenost projekta (bolj ko je projekt pripravljen, bo verjetno bo njegova izvedba uspešna;
- Ustrezna kadrovska zasedba: projektna skupina, zadolžena za pripravo in izvedbo projekta mora vzeti projekt za svojega in doseganju cilja in uspešnega zaključka posvetiti večino svojega časa in energije;
- Finančna sredstva: bolj ko je projekt domišljen, bolj so znani tudi viri financiranja in način pridobitve sredstev; če temu ni tako, lahko pomanjkanje sredstev povzroči tudi propad projekta. Zato je pomembno, da že na začetku vemo, kakšne so naše finančne možnosti in ne sanjamo o gradovih v oblakih;
- Realnost: svoje sposobnosti moramo realno oceniti tako z vidika denarja kot tudi terminskega načrta izvedbe in kadrovske možnosti;
- Projekt mora biti zelo realen. Samo če zares dobro vemo kaj hočemo, lahko to tudi naredimo.
- Projekt mora biti zato zelo ciljno usmerjen. Bolje si je zadati manj in potem doseči več kot pa pretiravati. Čelega sveta z enim projektom ne moremo rešiti. Zato probleme rešujemo postopno.

Potek vašega dela (od začetka do konca postopka, dejanja, ki jih je pri tem potrebno opraviti za uspešno izvedbo projekta)

Kot rečeno mi pomagamo občinam in podjetjem pri pripravi projektov. Vsak projekt ima več faz: Pripravljalno, izvedbeno in fazo obratovanja. V priponki pripenjam eno izmed predstavitev projektnega cikla, kaj je vse potrebno narediti itd. Mogoče bo tako slika jasnejša.

Za katera področja se nameni največ evropskih sredstev (po vaših izkušnjah) in zakaj?

Zaenkrat so večji del sredstev dobile občine in država. Država je namreč za črpanje EU sredstev pripravila in sprejela operativne programe, ki določajo, za kakšne namene se lahko EU sredstva porabijo. Večji delež gre za urejanje okoljske in prometne infrastrukture (kanalizacije, čistilne naprave, vodovodi, odlagališča smeti, avtoceste, državne ceste, železnice, letališka infrastruktura, ipd), potem je regionalna infrastruktura (poslovne cone, mestna jedra, manjše kanalizacije in vodovodi, ceste, turistična infrastruktura ipd). Veliko sredstev v obdobju 2007–2013 je namenjenih tudi aktivni politiki zaposlovanja (Evropski socialni sklad).

So kakšni skladi posebej problematični oziroma ali so iz posameznih skladov sredstva uspešneje pridobljena?

Pravila igre so povsod enaka. V Sloveniji imamo sprejeto uredbo, ki nam govori, kako lahko porabljamo sredstva in kaj vse je potrebno narediti, da ta sredstva zares dobimo. Uredba pravi, da sredstva lahko pridobimo na dva načina in sicer tako, da država objavi javni razpis ali javni pozivi; v posameznih primerih pa tudi neposredno (način t.i. neposrednega potrjevanja operacij). Prvi način je običajno hitrejši, drugi se velikokrat vleče lahko tudi več let. Uspešnost pridobitve sredstev pa ni odvisna samo od prijave, ampak tudi od spoštovanja pravil igre pri izvajanju. Kajti če projekta ne izvedeš (tudi če je sofinanciranje že zagotovljeno) sredstev ne moreš dobiti. Skratka red in disciplina je pomembna ne samo pri pripravi, ampak tudi pri izvajanju in poročanju.

Koliko projektov na razpisih tudi dejansko uspe? Od česa je uspeh na razpisih odvisen?

Imamo razpise, kjer tako rekoč ni konkurence – vsak, ki pripravi ustrezno vlogo pridobi sredstva sofinanciranja (t.i. razvoj regij iz Evropskega sklada za regionalni razvoj je tak primer, prav tako Kohezijski sklad). Imamo pa razpise, kjer pridobi, kdor prej prijavi projekt (in seveda mora biti ustrezno pripravljen) ali pa gredo projekti v konkurenco in pridobi projekt, ki zbere več točk. V vsakem primeru je uspeh odvisen od vrste projekta (če je projekt dobro domišljen in v celoti ustreza razpisnim pogojem je uspeh odvisen od dobre priprave).

Kakšni so roki, ki jih morate upoštevati in koliko časa potek Vaše delo (z enim projektom)?

Različno: so projekti, ki jih pripravimo v 14 dneh, nekatere delamo več let. Odvisno je od vrste projekta, obsežnosti, stopnje pripravljenosti ostale dokumentacije (npr projektne, različnih dovoljenj itd).

V kolikem času morajo biti sredstva porabljena in kaj v primeru, ko niso porabljena vsa?

Tudi to je odvisno od posameznega razpisa. Načelno lahko porabljamo sredstva do leta 2015 (velja pravilo: sredstva se dodeljujejo do leta 2013, čas za porabo je še dve leti po tem roku, se pravi do 2015). Če projekt ni dobro ovrednoten (vrednost projekta je precenjena ali podcenjena – spet je vse odvisno od priprave), potem sredstva sofinanciranja ostajajo ali pa jih zmanjka. Zato: če kasneje realiziramo manjšo vrednost, tudi sredstva sofinanciranja ostanejo neporabljena (kajti financira se vedno določen % od predloženega računa). Če pa kasneje realiziramo višjo vrednost od načrtovane in prijavljene, razliko, ki presega napovedano krijemo iz lastnih sredstev. Običajno se o dodelitvi sredstev podpiše pogodba, v kateri se določi % sofinanciranja in najvišji absolutni znesek sofinanciranja. Več kot je ta absolutni znesek se ne more dobiti (pa seveda tudi ne preči % sofinanciranja), manj pa lahko. Sredstva, ki tako ostanejo se potem s ponovnim razpisom ali pa razporeditvijo na drugi namen (na državni ravni) porabijo za druge projekte.

Ali so projekti izpeljani hitreje in učinkoviteje, če so za to pridobljena evropska sredstva?

Načelno naj bi bilo tako, da bi prijavljali projekte, ki se morajo v vsakem primeru zgoditi. Če potem še pridobimo sredstva EU, je izvedba projektov logično hitrejša in tudi bolj učinkovita. Seveda pa v primeru EU sredstev lahko izvedemo tudi kakšen projekt, ki pomeni nadstandard (projekt v primeru, da EU sredstev ne bi bilo sploh ne bi nikoli izvedli).

Zakaj je Slovenija po Vašem mnenju neuspešna pri izkoriščanju evropskih sredstev?

Jaz v tem trenutku nimam mnenja, da je Slovenija neuspešna pri črpanju EU sredstev. Veliko projektov je v izvajanju, zato Slovenija kot država zanje še ne more uveljavljati zahtevkov za povračila v Bruslju. Seveda so motnje, zamiki, tudi traparije in neuspehi, ki se dogajajo, ampak za splošno oceno neuspešnosti je po mojem mnenju prezgodaj. V vsakem primeru pa je za izostanek črpanja krivih več faktorjev:

- Nedomišljeni postopki in javni razpisi
- Nepravilno izvedene investicije
- Napake v postopkih
- Neznanje in neizkušenost tako na državni kot lokalni in podjetniški ravni
- Politika in politično dogovorjene investicije

Vaše mnenje o celotnem sistemu črpanja evropskih sredstev?

Celoten sistem je zapleten, navodila in pravila igre so zelo zahtevna in natančna. Velikokrat se zapletamo z malenkostmi, velike stvari in napake (ki se kasneje sigurno kaznujejo – če prej ne pri prihodu evropskih kontrol) gredo včasih mimo.

Slabosti/prednosti koriščenja evropskih sredstev?

Prednosti: projekti so hitreje in finančno ugodneje izvedeni, investicijski cikel, ki velikokrat pomeni tudi gospodarsko rast; hitrejši razvoj (to je tudi osnovna poanta kohezijskih sredstev – razvoj manj razvitih območij, izenačevanje v razvitosti); slabosti: birokracija, kontrole,

Do kdaj bo Slovenija upravičena do teh sredstev in zakaj? Kaj pa po tem?

Za enkrat imamo sprejete programe črpanja do leta 2013. Do takrat je upravičena do EU sredstev celotna Slovenija. Po tem letu se bo Slovenija razdelila na 2 kohezijski regiji. Vzhodna bo do teh sredstev upravičena še naprej (ne bo še dosegla 75% razvitosti poprečja EU), zahodna regija pa ne več (oz. upravičena bo do bistveno nižje višine teh sredstev). Programiranje za novo obdobje se še ni začelo, zato težko kaj rečem.

Tabela 2: Časovni pregled dogodkov

<i>Dogodek</i>	<i>Datum</i>	<i>Oznaka sklepa/dokumenta</i>
Potrditev DIP	29. 5. 2008	351-211/2007
Potrditev PIZ	22. 5. 2009	351-211/2007
Potrditev IP	12. 6. 2009	351-211/2007
Gradbeno dovoljenje zunanja ureditev in stolp (GOI dela II. faza)	24. 11. 2009	351-383/2009-29
Sprememba grad. dovoljenja zunanja ureditev in stolp (GOI dela II. faza)	12. 4. 2010	351-113/2010-6
Gradbeno dovoljenje tribune (GOI dela III. faza)	16. 4. 2010	351-67/2010-22
Začetek izvedbe del	14. 9. 2009	430-21/2009
Novelacija IP		
Uporabno dovoljenje zunanja ureditev in stolp (GOI dela II. faza)	25. 5. 2010	351-188/2010-17
Uporabno dovoljenje tribune (GOI dela III. faza)	24. 9. 2010	351-338/2010-16
Predaja v uporabo	V pripravi (februar 2011)	
Končni obračun	V pripravi (februar 2011)	
Prenos med osnovna sredstva	V pripravi (februar 2011)	

Vir: Občina Bled (2011, str. 1)

Tabela 3: Struktura financiranja projekta Veslaški center in ciljna regatna srena Zaka na Bledu

Struktura financiranja projekta	ESRR	MŠŠ	Občina Bled
	85 %	15 %	20 % neupravičenih stroškov (DDV)

Vir: Intervju 3 (2011)

Tabela 4: Prikaz realizacije projekta Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu

Indikator	Planirano	Realizirano
Površina novih in obnovljenih športnih površin	3.382 m ²	3.412 m ²
Obnovljene zunanje površine	13.000 m ²	22.336 m ²

Vir: Občina Bled (2011, str. 1)